

Załącznik do:
Uchwały Nr IV/37/07
Rady Powiatu Leszczyńskiego
z dnia 20 lutego 2007 r.

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
POWIATU LESZCZYŃSKIEGO
NA LATA 2006-2013**

LISTOPAD 2006

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	3
1.1. TŁO I PRZYCZYNY	4
1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE	5
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU	9
1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	12
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	18
2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU	19
2.2. DEMOGRAFIA.....	22
2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ.....	26
2.4. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE	37
2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH	54
2.6. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI I UZALEŻNIEŃ.....	62
2.7. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU.....	66
2.8. ANALIZA SWOT	74
2.9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	82
2.10. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	97
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	103
3.1. MISJA.....	104
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	105
3.3. MONITORING I EWALUACJA.....	115
4. UWAGI KOŃCOWE	127

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Jest tutaj także pokazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 19.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego.

W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie, czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006,
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013),
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.

1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE

„Wartość” to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności. Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie.

Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą. Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról

społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.

6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzysząc temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne. Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z poprawieniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego.

Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopolską czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności. Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są

realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

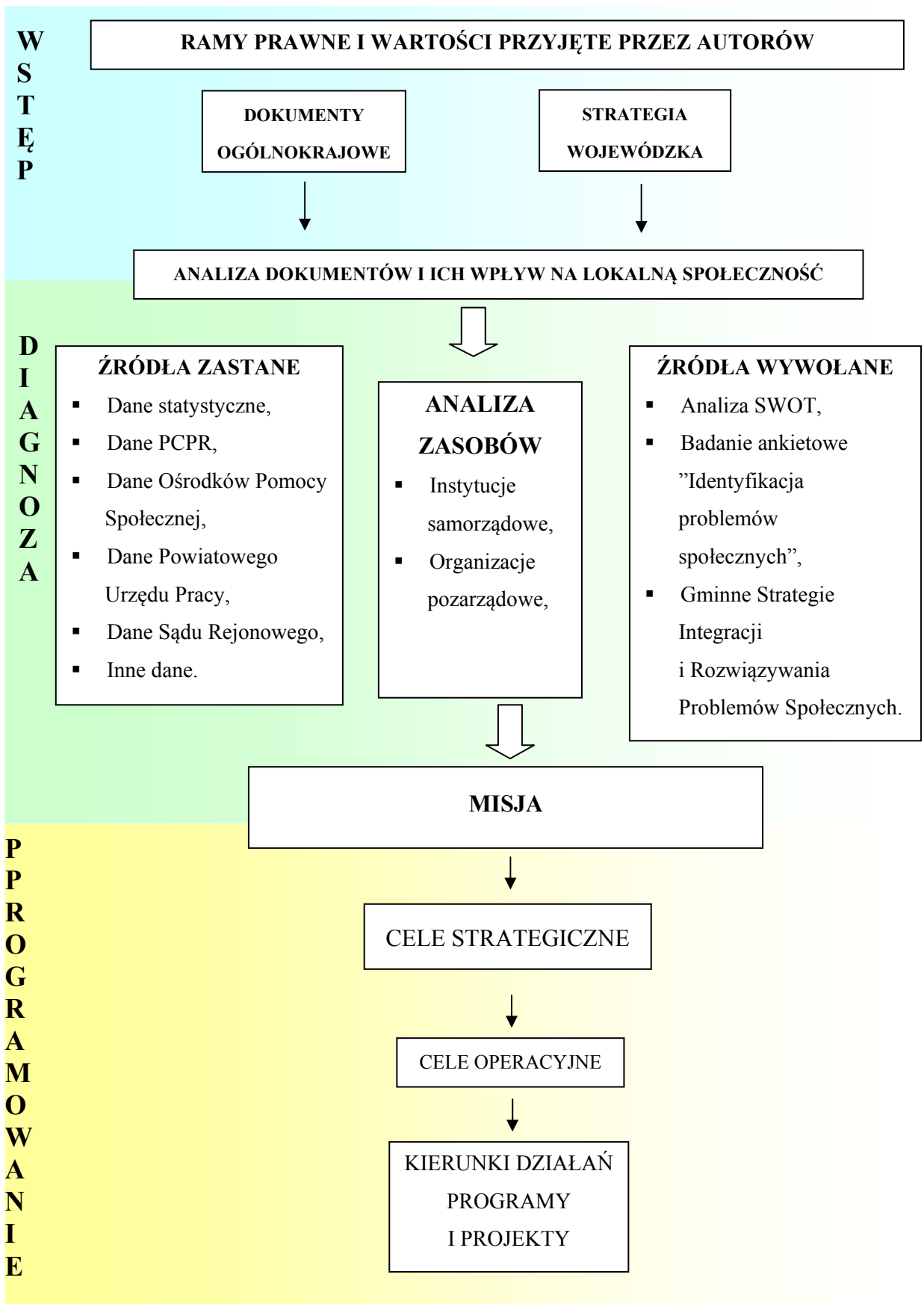
Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie powiatu, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Strategia opracowana dla struktury powiatowej jest dokumentem szczególnym, odnosząc się w swych zapisach kierunkowych do zadań i możliwości realizacyjnych samorządu powiatowego musi brać pod uwagę przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego. Stąd w porównaniu ze strategiami gminnymi dokument powiatowy sygnalizuje występujące w poszczególnych gminach problemy społeczne projektując rozwiązania systemowe pozostające poza zasięgiem możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu. Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi

dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku.

METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych powiatu, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.4.1. NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013 (NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI 2007-2013)

Zgodnie z rozporządzeniem Rady ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności Rada Europejska na poziomie Wspólnoty przygotowała strategiczne wytyczne w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, określające indykatywne ramy interwencji funduszy, z uwzględnieniem innych polityk Wspólnoty. Projekt tego dokumentu Komisja Europejska opublikowała w dniu 5 lipca 2005 r. pod nazwą „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne Wytyczne Wspólnoty 2007-2013” (SWW). Dla każdego z celów funduszy wytyczne te realizują priorytety Wspólnoty, w szczególności promowanie harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju Wspólnoty. Wytyczne te są określane z uwzględnieniem zintegrowanych wytycznych w zakresie polityki gospodarczej oraz zatrudnienia – Zintegrowany Pakiet Wytycznych w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na lata 2005-2008 (ZPW).

Na podstawie zapisów Strategicznych Wytycznych Wspólnoty Polska opracowała „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013” (NSRO), które integrują główne priorytety Wspólnoty z priorytetami polskimi, uwzględniając jednocześnie zapisy Krajowego Programu Reform, odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stanowią podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS).

„Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie” określają działania o charakterze rozwojowym, jakie Rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. NSRO służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych.

Zakładanym efektem strategii proponowanej w NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i zbliżenie poziomu rozwoju do obecnie najbiedniejszych starych państw członkowskich, a w dłuższej perspektywie poziomu zbliżonego do średniej europejskiej.

W wyniku przeprowadzonej analizy, która wskazała różnice w poziomie rozwoju społeczno-ekonomicznym kraju oraz poszczególnych jego regionów, w stosunku do innych krajów UE, oraz w odpowiedzi na wyzwania Strategii Lizbońskiej i cele Zintegrowanego Pakietu Wytycznych, których instrumentem realizacji na gruncie krajowym jest Krajowy Program Reform, sformułowano cel strategiczny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013. Zakłada on tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, co oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSRO realizują je jednocześnie aczkolwiek w różnym zakresie. Celami horyzontalnymi NSRO są m.in.:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

1.4.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych

w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;

- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu programów zdrowia publicznego w celu objęcia nimi kobiet i dzieci.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.4.3. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągnięcia integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami.

W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.4.4. WOJEWÓDZKA STRATEGIA ROZWOJU POMOCY SPOŁECZNEJ

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi powiat współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa wielkopolskiego. Strategia Rozwoju Pomocy Społecznej Województwa Wielkopolskiego pozwala zaplanować działania województwa z zakresu polityki społecznej w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne

skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Wielkopolski, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Zadaniem samorządu województwa jest nie tylko rozwiązywanie problemów społecznych. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Wielkopolski. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Do generalnych celów niniejszej Strategii należy między innymi:

1. Zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższania poziomu życia.
2. Wzrost wewnętrznej integracji i istotna poprawa jakości przestrzeni.
3. Dostosowanie potencjału, struktury i organizacji województwa do wyzwań XXI w. i wymagań jednoczącej się Europy.

Przyjmując ww. cele określono strategiczne kierunki działania pomocy społecznej w województwie wielkopolskim:

1. Rozwój gminnych i powiatowych specjalistycznych placówek pomocy społecznej świadczących różnorodne usługi socjalne wynikające z potrzeb społeczności lokalnej.
 - A. Ilościowy rozwój placówek takich jak środowiskowe domy samopomocy, ośrodki interwencji kryzysowej, domy dziennego pobytu dla różnych grup dysfunkcyjnych, świetlice socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, warsztaty terapii zajęciowej, domy pomocy społecznej stałego pobytu.
 - B. Jakościowy rozwój usług w placówkach dotychczas funkcjonujących.
 - 1.1. Zwiększenie aktywności społeczności lokalnych.
 - 1.2. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów społecznych (niepełnosprawność, bezrobocie, bezdomność, przemoc, alkoholizm, narkomania).

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych powiatu. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat leszczyński położony jest w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego. Graniczy z powiatami: wolsztyńskim, kościańskim, gostyńskim w obrębie województwa wielkopolskiego oraz z powiatem górnym w województwie dolnośląskim i wschowskim z województwa lubuskiego. Siedziba Starostwa Powiatowego znajduje się w Lesznie.

Powiat zajmuje powierzchnię 804,7 km². Swym zasięgiem obejmuje 7 gmin (rycina 1.), w tym 5 gmin wiejskich (Krzemieniewo, Lipno, Świąciechowa, Wijewo, Włoszakowice) i dwie gminy miejsko-wiejskie (Rydzyna, Osieczna).

Pod względem powierzchni największa w powiecie jest gmina Rydzyna, zajmująca 16,9% jego terytorium. Powierzchnia pozostałych gmin jest bardzo zbliżona – udział każdej z nich wynosi od ok. 13% do ok. 17%. Wyjątkiem jest najmniejsza, położona w najdalej na zachód wysuniętej części powiatu gmina Wijewo, która zajmuje 7,7% powierzchni.

Rycina 1. Powiat leszczyński.

Pod względem fizycznogeograficznym powiat leszczyński leży w makroregionie Niziny Południowo-Wielkopolskiej, na Wysoczyźnie Leszczyńskiej. Główny wpływ na ukształtowanie rzeźby terenu miały czynniki geomorfologiczne i geologiczne całej epoki lodowcowej, jak również okresów starszych. Jest ona charakterystyczna dla krajobrazów staroglacjalnych, związanych ze zlodowaceniem środkowopolskim. Stąd znaczna ilość jezior polodowcowych na tym obszarze (np. Jezioro Łoniewskie o pow. 102 ha w gminie Osieczna).

Bogactwem powiatu są tereny rolnicze. Grunty orne zajmują 55,2% powierzchni (w 2002 roku dla 2.747 spośród 12.521 gospodarstw domowych rolnictwo było głównym źródłem utrzymania). W strukturze zasiewów przeważają zboża i buraki cukrowe, dużo mniej jest upraw ziemniaka i rzepaku. Dość dobrze rozwinięte są uprawy gruntowe, z których dochód stanowi istotną pozycję w zyskach gospodarstw indywidualnych. Dobrze rozbudowana jest sieć upraw warzyw, kwiatów, pieczarek, szparagów oraz sadownictwo. Rolnicy osiągają nie tylko wysokie zbiory upraw, mają także sukcesy w hodowli trzody chlewnej. Tradycją tego terenu jest bowiem prowadzona na wysokim poziomie hodowla trzody chlewnej i bydła. Sprzyja temu obecność Zootechnicznego Zakładu Doświadczalnego w Pawłowicach i Ośrodka Hodowli Zarodowej w Garzynie (gmina Krzemieniewo). Obie instytucje prowadzą badania nad poprawą genetyki zwierząt. Z ich doświadczeń chętnie korzystają okoliczni rolnicy.

Przemysł nie jest dominującym segmentem gospodarki, ma jednak znaczący wpływ na kierunki i tempo przemian oraz aktywizację gospodarczą poszczególnych gmin. Kluczowe znaczenie posiada przemysł spożywczy. Przeważają zakłady prowadzące przetwórstwo mięsa, następnie owoców i warzyw, produkcji pasz i napojów chłodzących. Bardzo ważną i perspektywiczną formą przedsiębiorczości wiejskiej staje się agroturystyka. W powiecie prowadzi działalność kilkanaście gospodarstw agroturystycznych, a ponadto istnieje dość dobrze rozbudowana baza noclegowa, zlokalizowana m.in. w zabytkowych obiektach (pałac w Pawłowicach, pałac Witosław w Osiecznej, pałac w Przybyszewie, pałac w Trzebinach, zamek w Rydzynie).

Powiat leszczyński oferuje znakomite tereny do wypoczynku, uprawiania turystyki i sportu. Do lasów i nad czyste jeziora zaprasza Przemęcki Park Krajobrazowy oraz liczne rezerваты przyrody. Powiat posiada dogodne warunki do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i kajakowej na szlakach wytyczonych w gminach Włoszakowice, Wijewo, Rydzyna, Krzemieniewo. W lasach i nad jeziorami gminy Osieczna żyje 196 gatunków zwierząt z tak rzadkimi ptakami jak bielik, żuraw, czapla i orzeł przedni. Wśród gadów najcenniejszym okazem jest żółw błotny, chroniony w unikatowym rezerwacie „Ostoja żółwia błotnego”. Region może się również poszczycić imponującą liczbą obiektów zabytkowych – dworców, zamków, pałaców. Warto wymienić zamek w Rydzynie, pałace w Pawłowicach, Górznie, Przybyszewie i we Włoszakowicach. Dodać należy, że w 2003 roku powiat leszczyński przystąpił do Organizacji Turystycznej „Leszno-Region”, stowarzyszenia, które stawia sobie za cel promocję turystyki powiatu, aktywizację turystyczną, pozyskiwanie środków finansowych na rzecz rozwoju i promocji turystyki, a także integrowanie działalności samorządów w branży turystycznej.

Liczba ludności powiatu leszczyńskiego z końcem 2005 roku wynosiła 49.308 osób, co stanowiło 1,46% ludności Wielkopolski. Pod względem liczby ludności powiat leszczyński należał do najmniej zaludnionych w województwie. Mniej ludności miały jedynie powiaty międzychodzki (36.311 mieszkańców) i chodzieski (47.034). Gęstość zaludnienia w powiecie była stosunkowo równomierna i wahała się we wszystkich gminach od 52 do 75 osób na km² (średnio 61 osób na km²), przy czym nieco ponad 90% ludności mieszkało na obszarach wiejskich. Najwięcej mieszkańców miała gmina Osieczna – 8.527, najmniej gmina Wijewo – 3.446. W pozostałych gminach liczba ludności kształtowała się w granicach 7-8,5 tysiąca mieszkańców.

Powiat leszczyński zainteresowany jest rozwojem inwestycyjnym, który jest gwarancją wzrostu gospodarczego. Posiada tereny pod inwestycje, szczególnie dogodnie dla przetwórstwa rolno-spożywczego. Głównym celem samorządowych władz powiatowych jest wszechstronny rozwój regionu, prowadzący do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszych warunków do życia i stworzenia korzystnych warunków dla inwestorów. W trosce o rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w 2003 roku powiat przystąpił do Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego, dzięki czemu lokalni przedsiębiorcy uzyskiwać mogą poręczenia kredytowe na dalszy rozwój firm. Podobnie jak Wielkopolska na tle kraju, tak i powiat postrzegany jest jako rejon o tradycyjnie wysokim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, nowoczesnym i wydajnym rolnictwie. Ważne znaczenie i ranga powiatu w regionie utożsamiana jest z całą Wielkopolską. Samorząd powiatu wychodzi naprzeciw wszelkim inicjatywom, umożliwiającym nawiązanie współpracy z innymi regionami w kraju i za granicą.

Szkolnictwo w powiecie leszczyńskim

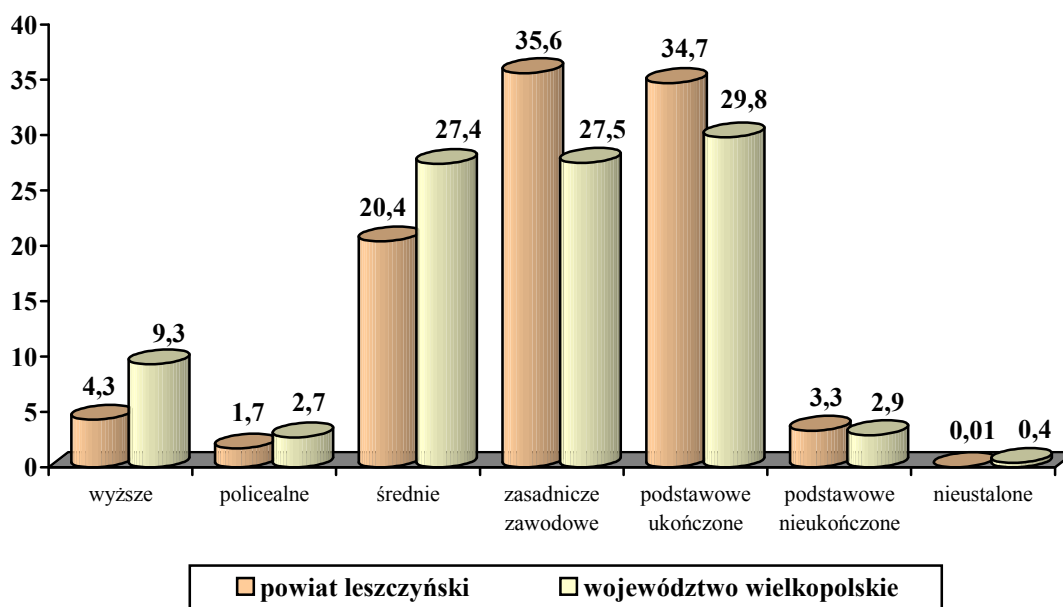
Gmina	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoły średnie
Krzemieniewo	4	3	
Lipno	5	1	
Osieczna	4	3	
Rydzyna	5	3	2
Święciechowa	3	3	
Wijewo	2	1	1
Włoszakowice	5	5	1
Razem	28	19	

W powiecie leszczyńskim funkcjonuje 28 szkół podstawowych (w tym jedna niepubliczna) i 19 gimnazjów. Młodzież po ukończeniu gimnazjum może kontynuować naukę w szkołach ponadgimnazjalnych. Powiat leszczyński może zaoferować dwa licea ogólnokształcące oraz dwie zasadnicze szkoły zawodowe.

2.2. DEMOGRAFIA

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku teren powiatu leszczyńskiego zamieszkiwało 48.617 osób, w tym 24.123 mężczyzn i 24.494 kobiety. Spośród wszystkich mieszkańców 39.681 osób było w wieku 13 lat i więcej.

Ludność powiatu leszczyńskiego i województwa wielkopolskiego w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku (dane w %)

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W strukturze wykształcenia mieszkańców powiatu leszczyńskiego zwraca uwagę niższy odsetek osób posiadających wykształcenie wyższe, policealne i średnie w zestawieniu z danymi z województwa wielkopolskiego. Jednocześnie większy odsetek mieszkańców powiatu legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im, bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

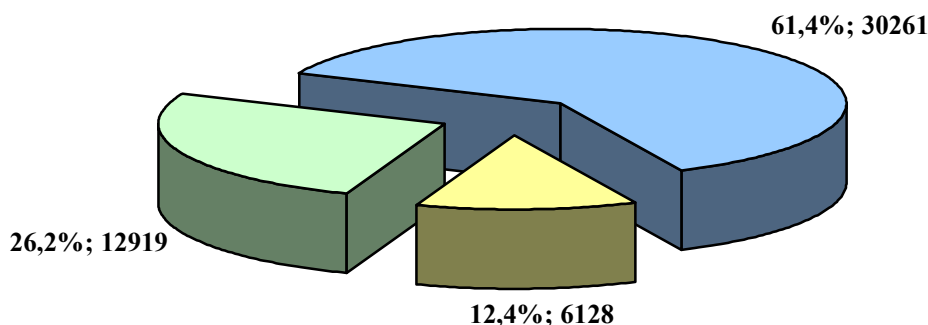
Ludność poszczególnych gmin powiatu leszczyńskiego w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Gmina	Poziom wykształcenia							
	Ogółem	wyższe	policealne	średnie	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	nieustalone
Krzemieniewo	6986	252	105	1318	2474	2642	194	1
		3,6%	1,5%	18,8%	35,4%	37,8%	2,8%	0,01%
Lipno	4354	205	78	922	1500	1504	143	2
		4,7%	1,8%	21,2%	34,4%	34,5%	3,3%	0,04%
Osieczna	6971	331	127	1323	2542	2426	222	–
		4,7%	1,8%	19,0%	36,4%	34,8%	3,2%	–
Rydzyna	6387	306	101	1377	2105	2233	265	-
		4,8%	1,6%	21,5%	32,9%	34,9%	4,1%	-
Święciechowa	5598	243	121	1391	1714	1948	179	2
		4,3%	2,2%	24,8%	30,6%	34,8%	3,2%	0,03%
Wijewo	2700	77	41	381	1244	815	142	-
		2,8%	1,5%	14,1%	46,1%	30,2%	5,2%	-
Włoszakowice	6685	279	102	1376	2561	2209	158	–
		4,2%	1,5%	20,6%	38,3%	33,0%	2,4%	–

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Analizując strukturę wykształcenia ludności poszczególnych gmin powiatu leszczyńskiego, należy stwierdzić, iż najwyższym poziomem wykształcenia charakteryzują się mieszkańcy gminy Święciechowa (31,3% ogółu mieszkańców ma co najmniej wykształcenie średnie), natomiast najniższym ludność gminy Wijewo (81,5% ogółu mieszkańców gminy legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym).

Struktura wiekowa mieszkańców powiatu – stan na dzień 31.12.2005 r.

■ w wieku przedprodukcyjnym
 ■ w wieku produkcyjnym
 ■ w wieku poprodukcyjnym

Dane Starostwa Powiatowego w Lesznie.

Z końcem 2005 roku ludność powiatu leszczyńskiego liczyła 49.308 osób. 12.919 osób było w wieku przedprodukcyjnym, 30.261 osób – w wieku produkcyjnym, a 6.128 osób – w wieku poprodukcyjnym.

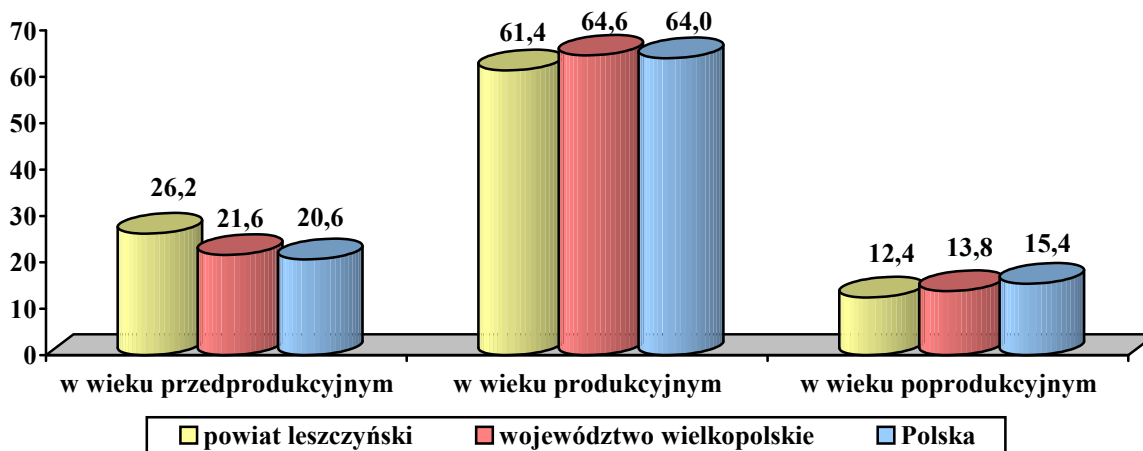
Struktura wiekowa mieszkańców poszczególnych gmin powiatu leszczyńskiego z końcem 2005 roku

Gmina	Ogółem	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
Krzemieniewo	8454	1934	5779	741
		22,9%	68,4%	8,8%
Lipno	5754	1424	3645	685
		24,7%	63,3%	11,9%
Osieczna	8703	2162	5407	1134
		24,8%	62,1%	13,0%
Rydzyzna	8044	1926	5201	917
		23,9%	64,7%	11,4%
Święciechowa	7236	1764	4585	887
		24,4%	63,4%	12,3%
Wijewo	3574	988	2246	340
		27,6%	62,8%	9,5%
Włoszakowice	8736	2251	5347	1138
		25,8%	61,2%	13,0%

Badania własne Centrum AV.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż proces starzenia się społeczności w największym stopniu dotyka mieszkańców gmin Osieczna oraz Włoszakowice (z końcem 2005 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły w ww. gminach 13,0% ogółu ludności), a w najmniejszym ludność gmin Krzemieniewo i Wijewo (odpowiednio 8,8 i 9,5% mieszkańców tych gmin osiągnęło wiek poprodukcyjny). Jednocześnie gmina Wijewo miała najwyższy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (27,6% ogółu mieszkańców gminy).

Porównanie danych procentowych dotyczących struktury ludności kraju, województwa wielkopolskiego oraz powiatu leszczyńskiego z końcem 2005 roku

Badanie własne Centrum AV

Dokonując analizy porównawczej struktury wiekowej ludności powiatu leszczyńskiego, województwa wielkopolskiego i kraju w 2005 roku, należy stwierdzić, iż mieszkańcy powiatu charakteryzowali się korzystniejszą strukturą demograficzną. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym z terenu powiatu był wyższy w porównaniu ze średnią wojewódzką i krajową, natomiast wskaźnik procentowy ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym – niższy.

Tendencje demograficzne sugerują jednak, iż liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie się zwiększała, co jest m.in. spowodowane malejącą dzietnością rodzin i wydłużającą się średnią długością życia.

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

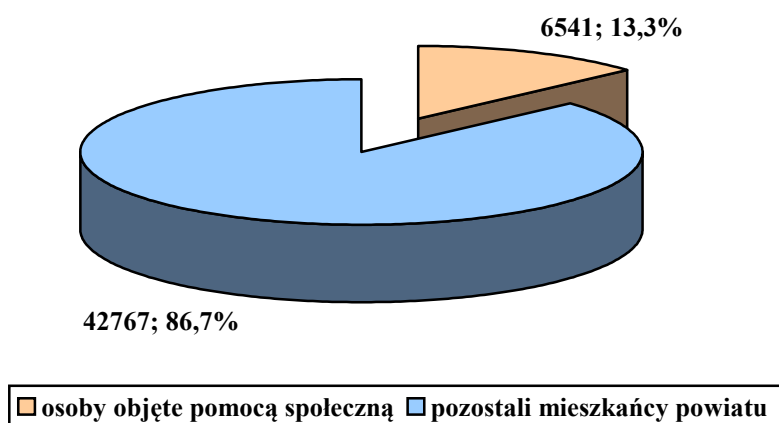
Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin powiatu leszczyńskiego odpowiedzialne są ośrodki pomocy społecznej, których jest 7, w tym: 2 miejsko-gminne i 5 gminnych. Do ich podstawowych obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega nieustannym zmianom. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Obecnie kryterium

to ustalono na poziomie 461 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 316 zł na osobę w rodzinie. Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę potrzebujących i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Na wahania liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały w 2004 przejście części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych.

Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej w 2005 roku a ludność powiatu

Badania własne Centrum AV.

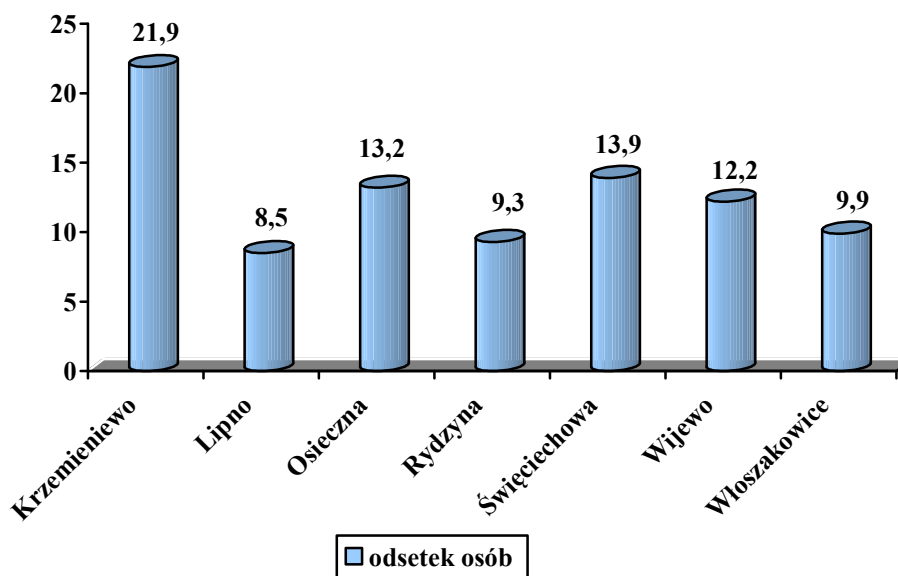
Spośród 49.308 mieszkańców powiatu, 6.541 osób objęto pomocą społeczną w roku 2005. Liczba ta obejmuje również członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie.

Obecnie mamy do czynienia z tendencją obserwowaną od 1996 roku, a polegającą na wzroście zasięgu ubóstwa obiektywnego szacowanego na podstawie wyników badań budżetów gospodarstw domowych (GUS). W 2004 roku poniżej minimum egzystencji żyło 11,8% polskiego społeczeństwa (w porównaniu do 4,3% w 1996 r.). W okresie od 1996 do 2003 roku liczba osób żyjących poniżej granicy minimum egzystencji zwiększyła się w skali całego kraju o 2,8 mln osób. Taki rodzaj ubóstwa nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego.

Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej

sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w 2005 roku w poszczególnych gminach powiatu leszczyńskiego (w %)

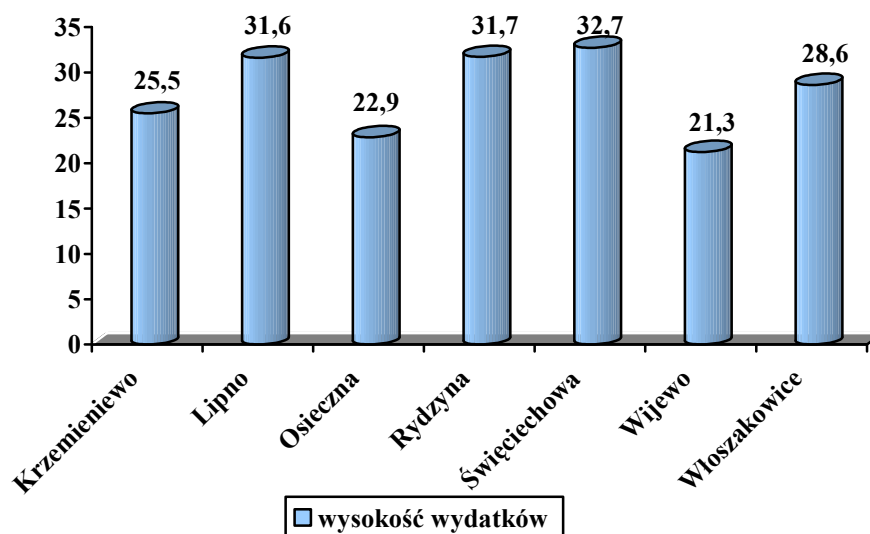

Badania własne Centrum AV.

Analizując odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu, należy zauważyć występujące różnice w odniesieniu do poszczególnych gmin. Najwyższe wartości osiąga gmina Krzemieniewo, gdzie w 2005 roku z pomocy społecznej korzystało prawie 22% mieszkańców. O trudnej sytuacji mieszkańców przekonujemy się także na przykładzie gmin Święciechowa, Osieczna i Wijewo. W pozostałych gminach odnotowano stosunkowo niewielkie (poniżej 10%) grupy świadczeniobiorców.

Wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji poszczególnych miejsko-gminnych i gminnych ośrodków pomocy społecznej jest zróżnicowana. Uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy, kwoty na zadania zlecone uzyskane z budżetu państwa przeliczając ich wartość na jednego mieszkańca uzyskaliśmy porównywalne dane dla wszystkich gmin powiatu w zakresie wydatkowania środków na system pomocy społecznej.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2005 roku w poszczególnych gminach powiatu leszczyńskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)

Badania własne Centrum AV.

Prezentowane na zestawieniu kwoty są w obrębie powiatu mocno zróżnicowane – od wartości najniższych w przypadku gminy Wijewo, gdzie średnia oscyluje w granicach 21 zł, po gminy Świąciechowa, Rydzyna i Lipno, gdzie wysokość środków przypadających na jednego mieszkańca jest o ponad dziesięć złotych wyższa. Ilość środków budżetowych przeznaczonych na system wynika z różnych czynników, częściowo jest odzwierciedleniem istniejącego ubóstwa mieszkańców i związanych z tym istniejących realnych potrzeb, a częściowo z zamożności samej jednostki samorządu terytorialnego, która może wyasygnować mniej lub więcej środków finansowych na system pomocy.

Najczęściej udzielaną formą pomocy są świadczenia pieniężne. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodki pomocy społecznej świadczeń finansowych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które, w trybie administracyjnym, może decyzję Ośrodka Pomocy Społecznej utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Obraz pojawiających się w poszczególnych gminach kwestii społecznych oddajemy w zestawieniach, które prezentują najpoważniejsze determinanty istniejącej w 2005 r. sytuacji społecznej. Zestawienia sporządzono jednolicie dla każdej z gmin powiatu.

Krzemieniewo – dane za 2005 r.

Ludność: 8.454.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia: 538.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 389.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 1.851.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 21,9%.

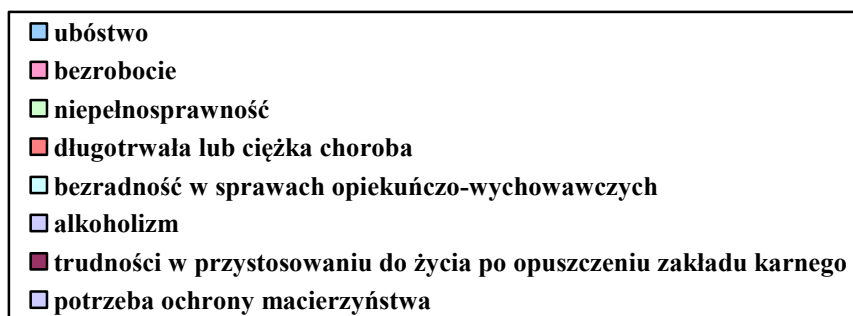
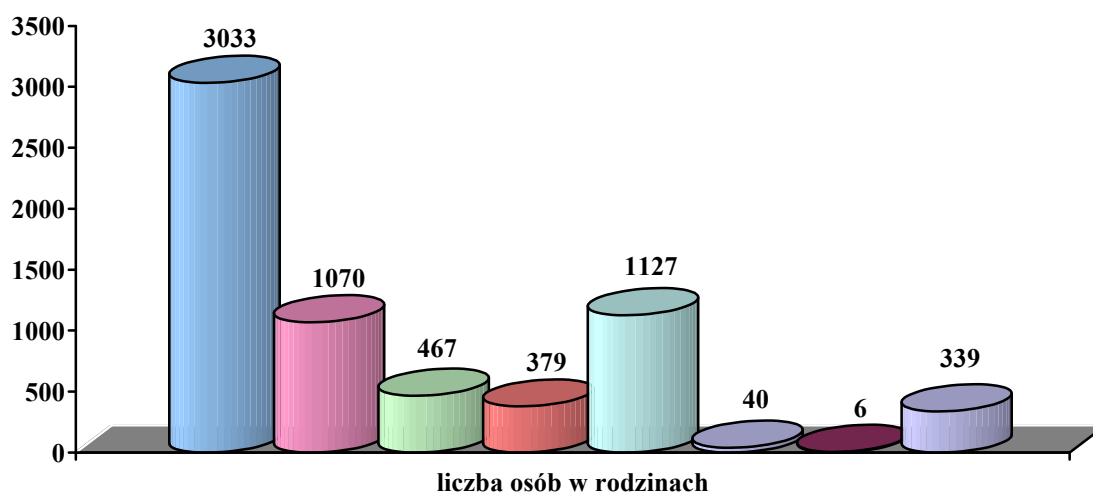
Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 215.469 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 25,48 zł.

Liczba pracowników socjalnych: 1.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 12,3%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Krzemieniewo w 2005 roku były ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz bezrobocie.

Lipno – dane za 2005 r.

Ludność: 5.754.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia: 133.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 121.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 490.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 8,5%.

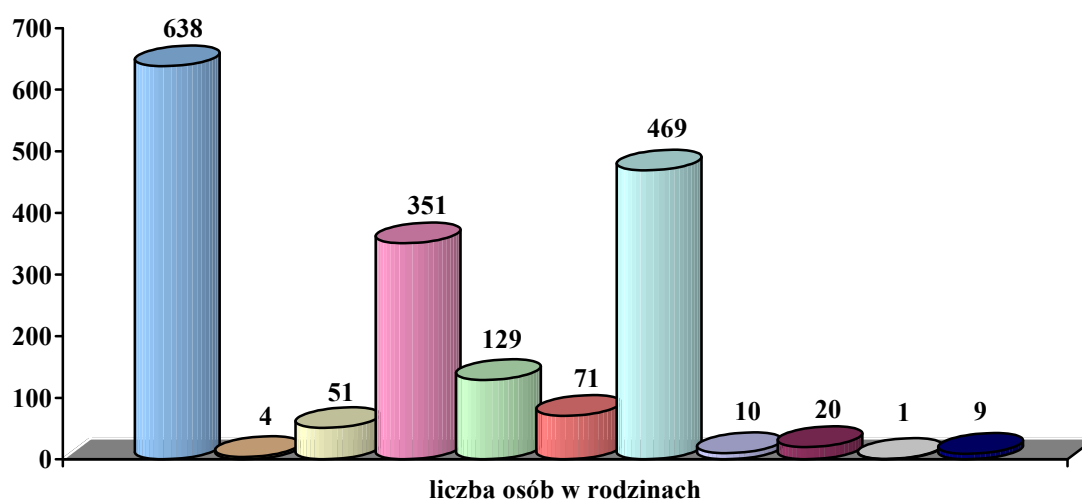
Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 181.942 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 31,62 zł.

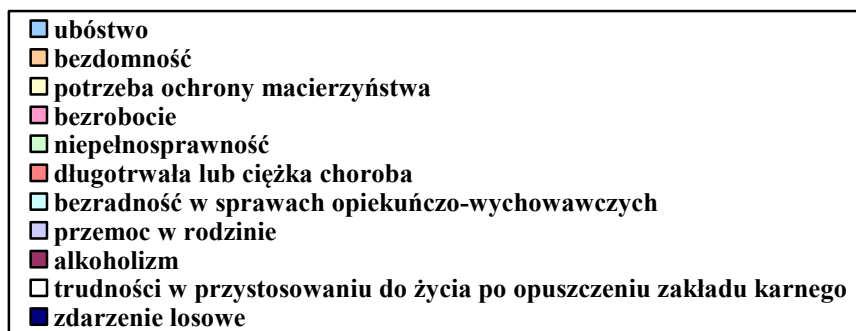
Liczba pracowników socjalnych: 2.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 15,5%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku

liczba osób w rodzinach

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Lipno w 2005 roku były ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Osieczna – dane za 2005 r.

Ludność: 8.703.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia: 292.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 257.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 1.147.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 13,2%.

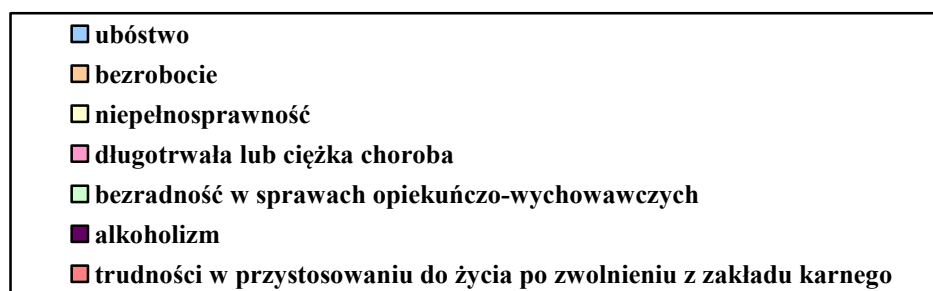
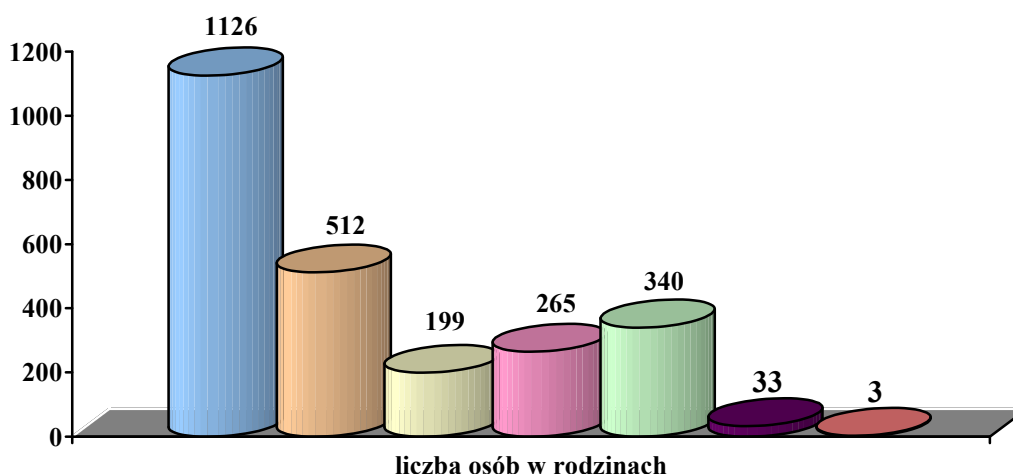
Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 199.110 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 22,87 zł.

Liczba pracowników socjalnych: 2.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 20,5%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiecznej.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Osiecznej w 2005 roku były ubóstwo i bezrobocie.

Rydzyna – dane za 2005 r.

Ludność: 8.044.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia: 212.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 201.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 746.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 9,3 %.

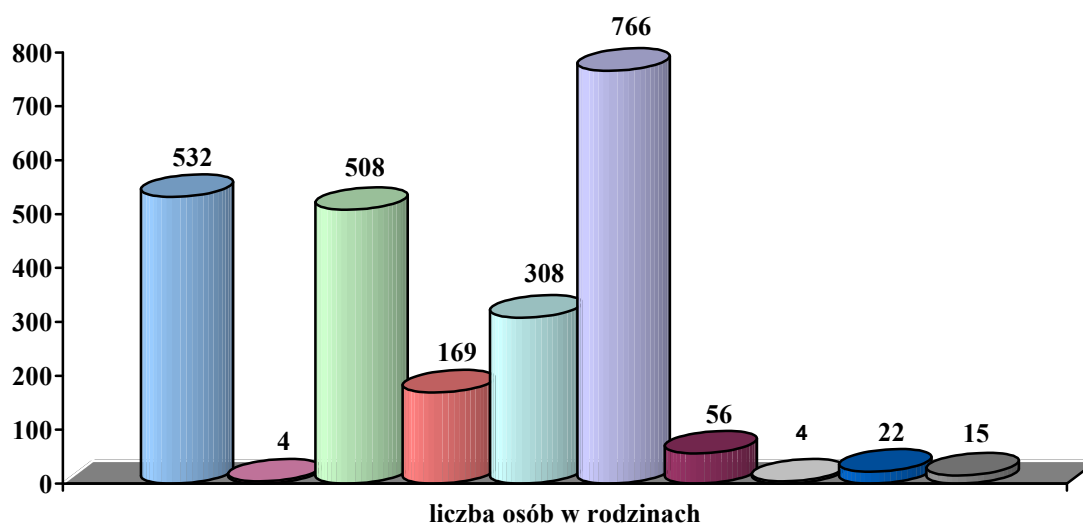
Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 255.201 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 31,72 zł.

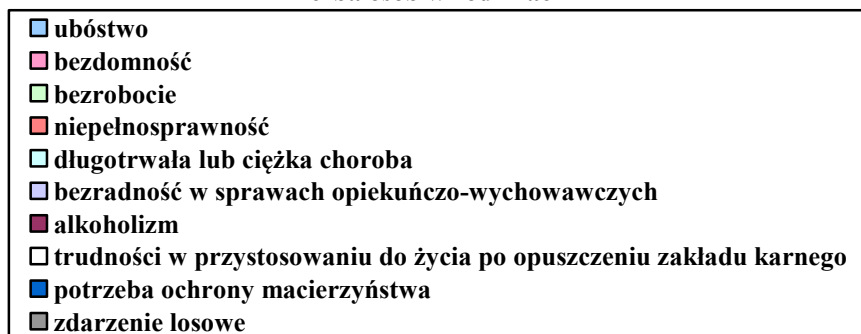
Liczba pracowników socjalnych: 3.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 20,2%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku

liczba osób w rodzinach

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Rydzyna w 2005 roku były bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, ubóstwo i bezrobocie.

Święciechowa – dane za 2005 r.

Ludność: 7.236.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia: 405.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 230.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 1.006.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 13,9%.

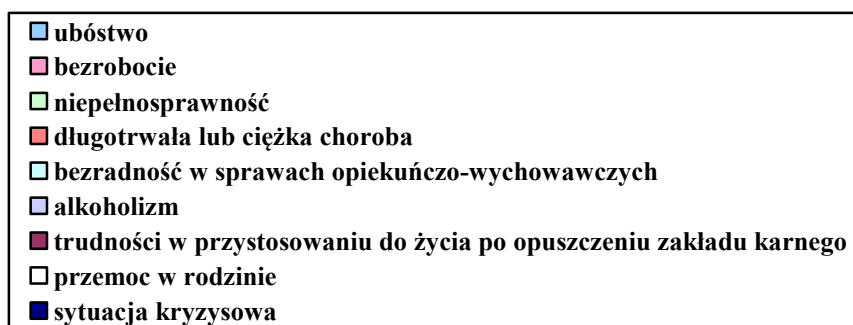
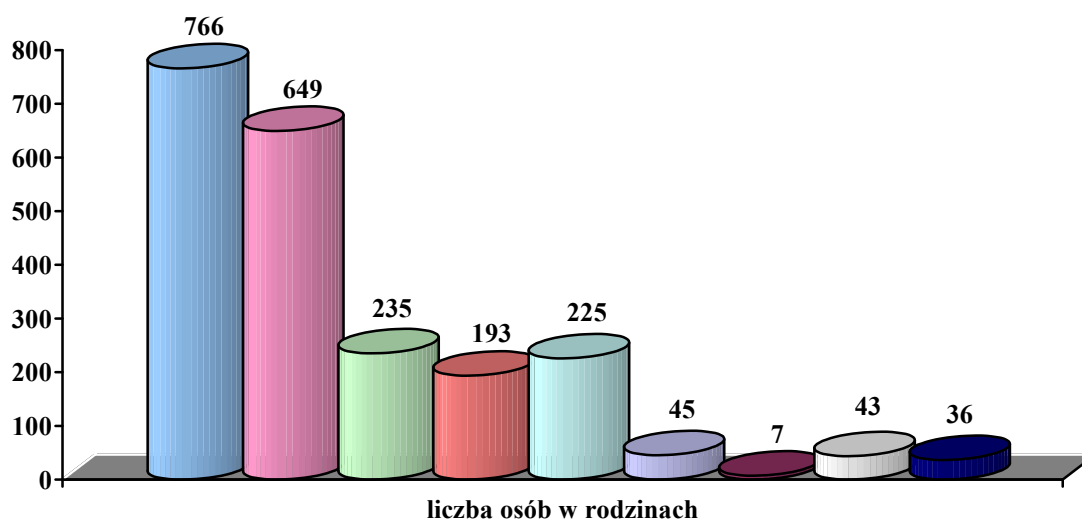
Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 236.779 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 32,72 zł.

Liczba pracowników socjalnych: 2.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 19,6%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Święciechowa.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Święciechowa w 2005 roku były ubóstwo i bezrobocie.

Wijewo – dane za 2005 r.

Ludność: 3.574.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia: 177.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 95.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 437.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 12,2%.

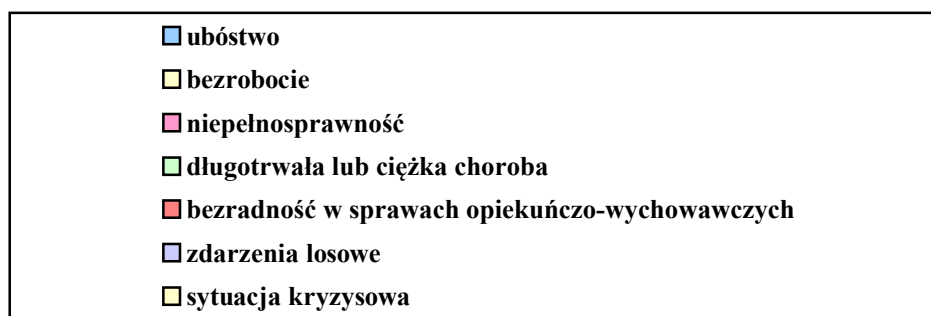
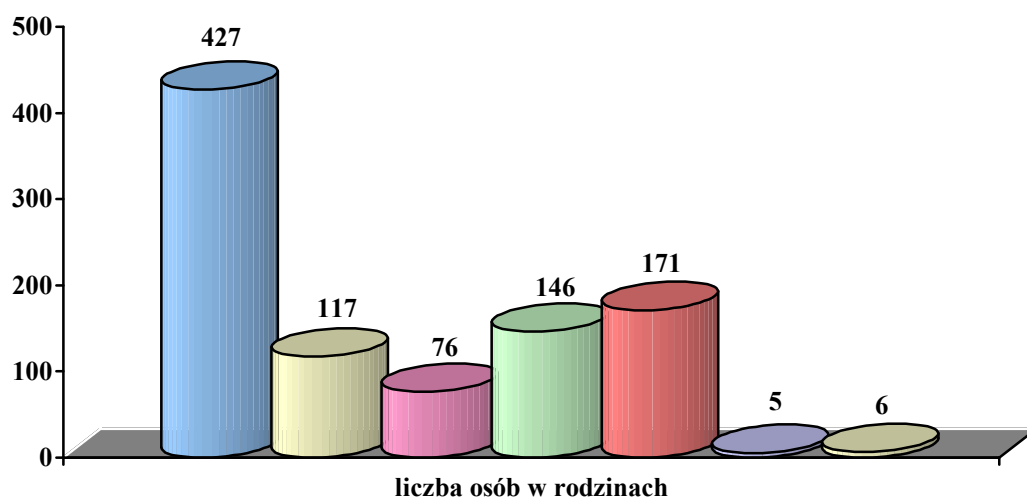
Wysokość wydatków na pomoc społeczną: 75.970 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 21,25 zł.

Liczba pracowników socjalnych: 1.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 17,6%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wijewie.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Wijewo w 2005 roku były ubóstwo, bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i długotrwała lub ciężka choroba.

Włoszakowice – dane za 2005 r.

Ludność: 8.736.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia: 304.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną: 278.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną: 864.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy: 9,9%.

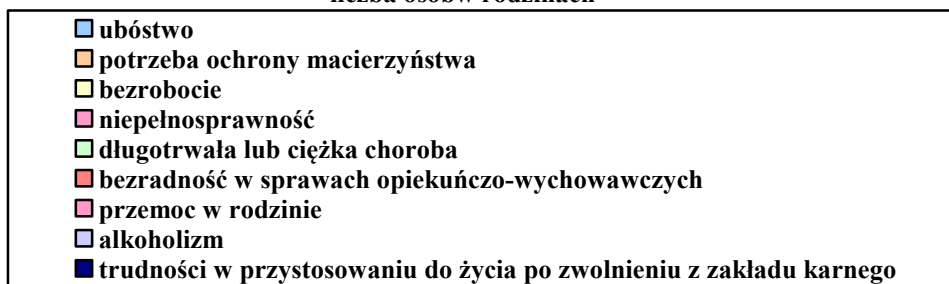
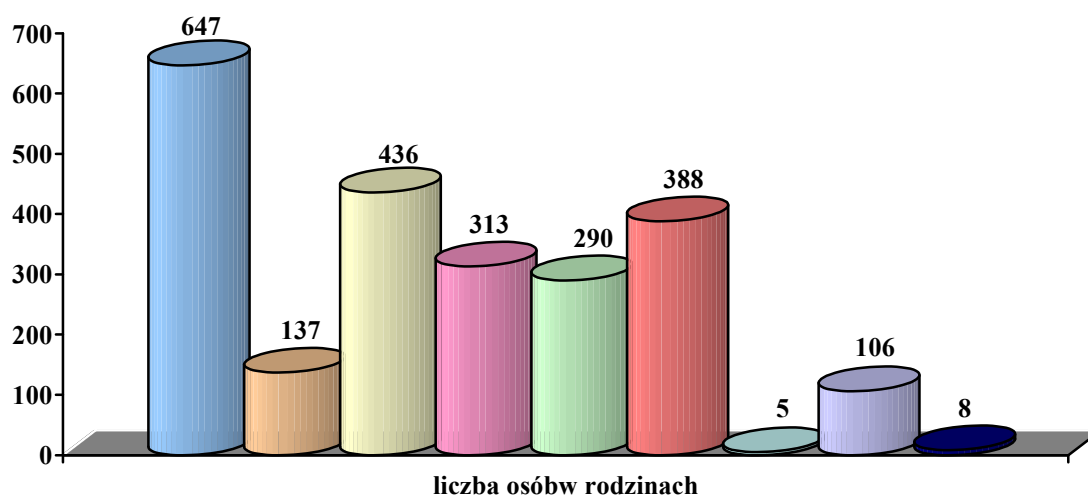
Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2005 roku: 250.099 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 28,62 zł.

Liczba pracowników socjalnych: 2.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 16,6%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Włoszakowicach.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w 2005 roku były ubóstwo, bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Najczęstsze powody ubiegania się o pomoc w gminach powiatu leszczyńskiego w 2005 roku

Gmina	Ubóstwo	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	Przemoc w rodzinie	Alkoholizm
Włoszakowice	647	137	436	313	290	388	5	106
Lipno	638	51	351	129	71	469	10	20
Osieczna	1.126	-	512	199	265	340	–	33
Wijewo	427	-	117	76	146	171	–	–
Rydzyzna	532	22	508	169	308	766	–	56
Krzemieniewo	3.033	339	1.070	467	379	1.127	–	40
Święciechowa	766	–	649	235	193	225	43	45
Razem	7.169	549	3.643	1.588	1.652	3.486	58	300

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu leszczyńskiego.

Ze zbiorczego zestawienia wynika, że najczęstszym powodem ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w powiecie leszczyńskim w 2005 roku było ubóstwo (7.169), następnie bezrobocie (3.643), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (3.486), długotrwała i ciężka choroba (1.652), niepełnosprawność (1.588), potrzeba ochrony macierzyństwa (549), alkoholizm (300) oraz przemoc w rodzinie (58).

2.4. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE

Za realizację zadań powiatowych z zakresu pomocy społecznej odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie. Do jego obowiązków należy m.in. **realizacja zadań własnych**:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- 3) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;

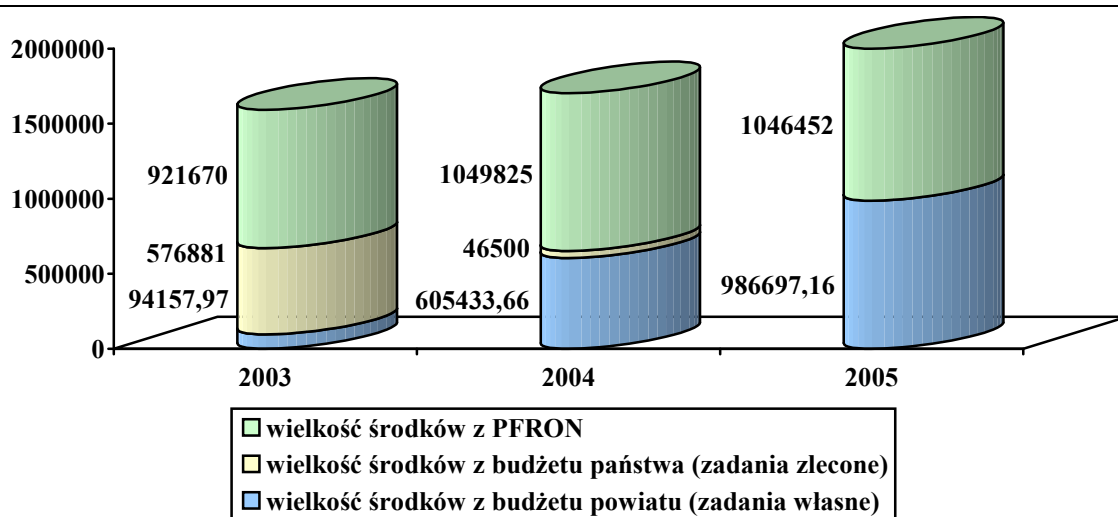
- 4) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- 5) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- 6) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 7) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
- 8) pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;
- 9) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 10) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- 11) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- 13) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- 14) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;

- 15) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 16) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;
- 19) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Wielkość wydatków przeznaczonych na działalność PCPR-u w latach 2003-2005

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż wielkość wydatków przeznaczonych na działalności PCPR-u w latach 2003-2005 systematycznie rosła. W 2003 roku wydatki te wyniosły łącznie 1.592.708,97 zł, rok później wzrosły do 1.701.759 zł, a w 2005 roku

osiągnęły poziom 2.033.149 zł. Taki stan rzeczy był efektem wzrostu wysokości środków uzyskanych z budżetu powiatu oraz z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Środki finansowe pozostające w dyspozycji PCPR-u były w głównej mierze przeznaczane na prowadzenie placówek o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, utrzymanie Centrum (zadania własne) oraz rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych (środki z PFRON-u).

2.4.1. KWESTIA DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego. System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się m.in.:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska i świetlice wychowawcze oraz kluby środowiskowe – placówki wsparcia dziennego zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

2.4.1.1. DZIECKO W ŚRODOWISKU

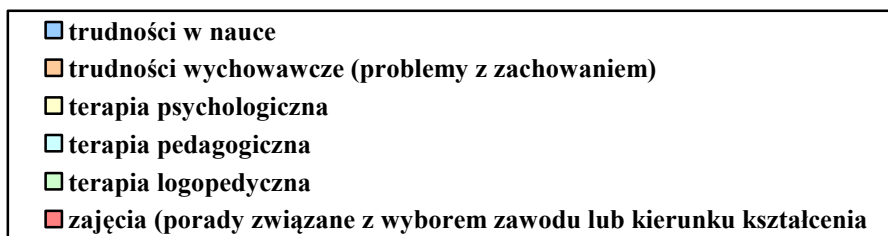
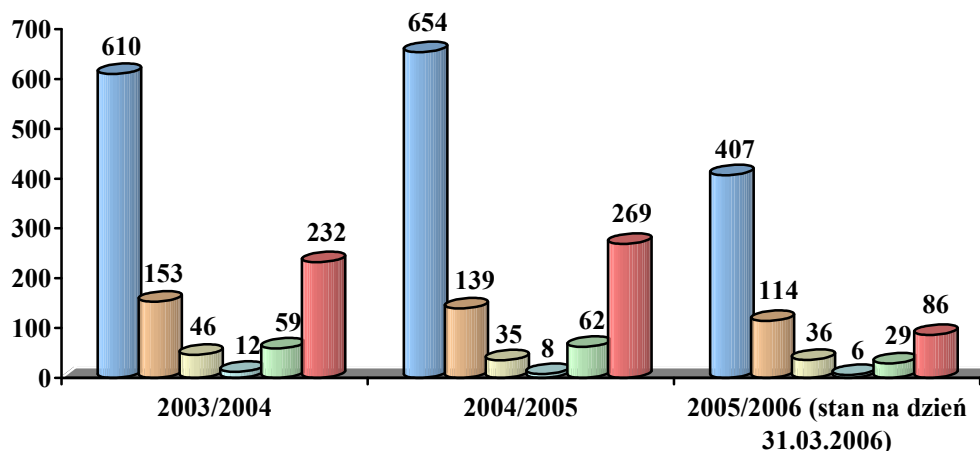
Na zapewnienie odpowiedniej pozycji dziecka w środowisku lokalnym wpływa wiele czynników, jednym z kluczowych jest możliwość korzystania ze wsparcia odpowiednich instytucji w tym poradnictwa rodzinnego oraz pedagogicznego.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lesznie

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lesznie obejmuje swym zasięgiem wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, domy dziecka, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy). Jednostka merytorycznie podlega Kuratorium Oświaty, organizacyjnie – Starostwu Powiatowemu. Celem działania Poradni jest udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom. Jednostka ze względu na swój powiatowy zasięg realizuje wszystkie zadania statutowe, a więc zajmuje się diagnozą rozwoju dziecka, wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny, dbaniem o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, udzielaniem pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej i ze specyficznymi zaburzeniami poszczególnych funkcji, udzielaniem pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów w okresie dojrzewania, poradnictwem dla uczniów w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia i zawodu, dziećmi i młodzieżą z wybitymi uzdolnieniami, dziećmi z zaburzeniami w komunikowaniu się, wczesną interwencją, pomocą rodzicom i nauczycielom. Poradnia realizuje zadania przez:

- diagnozę – są to przeważnie badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, po których wydaje się opinię lub orzeczenie określające dalszą drogę pomocy dla dziecka,
- terapię – terapia zaburzeń emocjonalnych dla dzieci, terapia rodzin, zajęcia logopedyczne,
- działalność profilaktyczną – profilaktyka uzależnień, wczesne wykrywanie trudności szkolnych,
- psychoedukację – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży (warsztaty zawodoznawcze, zajęcia „Przeciw przemocy”), prelekcje dla rodziców i nauczycieli,
- konsultacje, mediacje, informacje,
- doradztwo – porady indywidualne dla rodziców, nauczycieli i młodzieży.

Działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lesznie w stosunku do dzieci z powiatu leszczyńskiego w latach szkolnych 2003/2004-2005/2006

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lesznie.

W poszczególnych latach szkolnych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lesznie opieką objęto następującą liczbę dzieci i młodzieży z terenu powiatu leszczyńskiego: w roku szkolnym 2003/2004 – 1.112, 2004/2005 – 1.167, 2005/2006 (stan na 31.03. 2006) – 678.

Jeśli chodzi o przyczyny udzielanej pomocy, najczęściej dotyczyły one trudności w nauce. I tak w roku 2003/2004 w omawianym zakresie udzielono pomocy 610 dzieciom, rok później – 654, natomiast w roku szkolnym 2005/2006 – 407. Znaczną grupę stanowiła młodzież szukająca porady, co do wyboru zawodu lub kierunku kształcenia. Takich osób było w omawianych latach odpowiednio 232, 269 i 86. Do Poradni bardzo często trafiały również dzieci z trudnościami wychowawczymi (problemy z zachowaniem). W roku szkolnym 2003/2004 takich przypadków odnotowano 153, w roku 2004/2005 – 139, a rok później – 114.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Rydzynie

Głównym celem Ośrodka, którego podmiotem prowadzącym jest Rada Powiatu Leszczyńskiego, jest tworzenie właściwych warunków dydaktycznych, wychowawczych, zdrowotnych i materialnych umożliwiających wychowankom prawidłowy przebieg procesów rozwoju rewalidacji i integracji. Podobnie jak w szkole powszechnej dzieci objęte są

przygotowaniem z zakresu szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły zawodowej i liceum z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i możliwości.

Ośrodek oferuje rehabilitację i terapię w Powiatowym Centrum Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, naukę w Szkole Podstawowej, Gimnazjum, Liceum Ogólnokształcącym dla dzieci słabosłyszących i niesłyszących oraz w Szkole Podstawowej, Gimnazjum i Zasadniczej Szkole Zawodowej dla dzieci upośledzonych w stopniu lekkim i głębszym, miejsca noclegowe w okresie trwania nauki, od poniedziałku do piątku z pełnym wyżywieniem dla 130 osób, warsztaty terapii zajęciowej dla 30 osób oraz możliwość praktycznej nauki zawodu (ogrodnik i kucharz małej gastronomii) w Zasadniczej Szkole Zawodowej.

Jednostki administracyjne Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Rydzynie

Nazwa jednostki	Liczba osób w 2005 r.
Szkoła Podstawowa, Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące dla dzieci słabosłyszących i niesłyszących	162
Szkoła Podstawowa, Gimnazjum i Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla dzieci upośledzonych w stopniu lekkim i głębszym	44
Internat	109
Warsztaty Terapii Zajęciowej	30
Powiatowe Centrum Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka	30

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie i Kuratorium Oświaty w Poznaniu – Delegatura w Lesznie.

W 2005 roku w szkołach dla dzieci upośledzonych umysłowo naukę pobierało 162 uczniów, natomiast w szkołach dla dzieci słabosłyszących i niesłyszących z orzeczeniem o upośledzeniu umysłowym – 44 uczniów. Ponadto 109 osób przebywało w Internacie, a po 30 osób skorzystało z oferty warsztatów terapii zajęciowej i Powiatowego Centrum Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka.

Należy dodać, że w styczniu 2006 roku, zgodnie z uchwałą Rady Powiatu, przy SOSW w Rydzynie powstało sezonowe szkolne schronisko młodzieżowe z 50 miejscami noclegowymi, które są do dyspozycji w okresie ferii oraz w soboty i niedziele. Jest to placówka o charakterze oświatowo -wychowawczym.

Zespół Szkół Specjalnych przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Profilaktycznym MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Górznie, gmina Krzemieniewo

Rada Powiatu Leszczyńskiego jest podmiotem prowadzącym dla Zespołu Szkół Specjalnych przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Profilaktycznym MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w gminie Krzemieniewo. W skład Zespołu wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum. W 2005 roku nauczaniem objęto 1.356 osób przebywających na leczeniu.

Zespół Szkół Specjalnych przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Profilaktycznym MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Osiecznej

Rada Powiatu Leszczyńskiego jest podmiotem prowadzącym dla Zespołu Szkół Specjalnych przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Profilaktycznym MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Osiecznej. W skład Zespołu wchodzi szkoła podstawowa specjalna i gimnazjum specjalne. W 2005 roku nauczaniem objęto 875 osób przebywających na leczeniu.

2.4.1.2. DZIECKO POZBAWIONE OPIEKI RODZINY

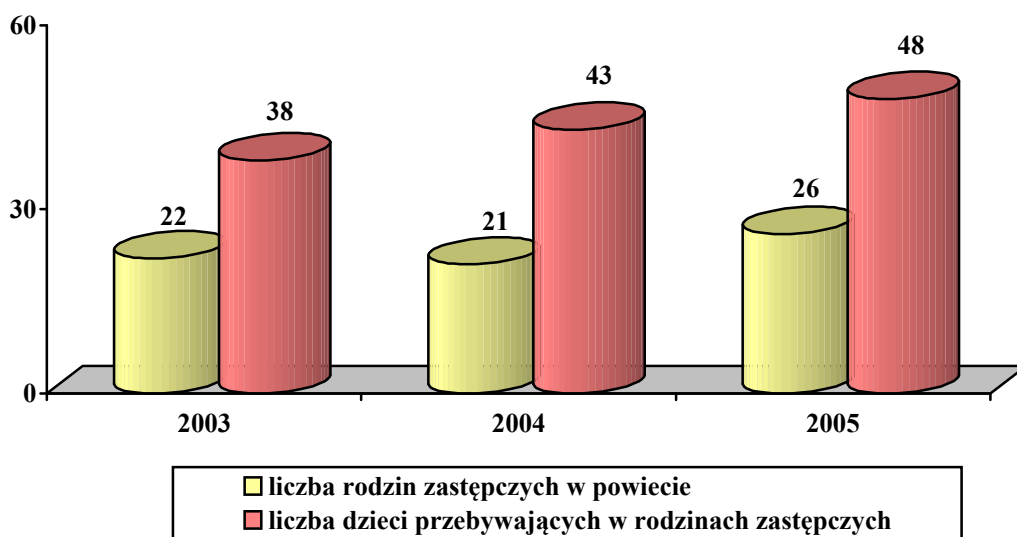
Znaczącą część klientów lokalnego systemu pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Wyuczona bezradność prowadzi do zjawiska sieroctwa, które związane jest ze stanem pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans wychowywania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych. Problem sieroctwa nie jest zjawiskiem nowym. Sieroty w coraz większym stopniu pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci, są zerwane więzi uczuciowe między

członkami rodziny, a szczególnie w stosunku do dziecka. Na dezintegrację rodziny wpływa również zła sytuacja materialna, mieszkaniowa, narastająca frustracja spowodowana bezrobociem.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. Jedną z najbardziej dogodnych form opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. **Rodzina zastępcza** to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza nie jest rodziną adopcyjną. Przyjęcie dziecka do rodziny przez małżeństwo lub osobę samotną następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

Rodziny zastępcze na terenie powiatu leszczyńskiego w latach 2003-2005

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

W powiecie leszczyńskim na przestrzeni lat 2003-2005 liczba rodzin zastępczych ulegała nieznacznym wahaniom – od 22 w 2003 roku, do 26 w roku 2005. Zmianom uległa również liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych – od 38 w 2003 roku do 48 w roku 2005. Warto dodać, że spośród 48 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w 2005 roku, 8 powróciło do rodzin naturalnych, a jedno zostało umieszczone w domu dziecka.

Wśród 26 rodzin zastępczych zamieszkujących w powiecie leszczyńskim w 2005 roku wyodrębnić można:

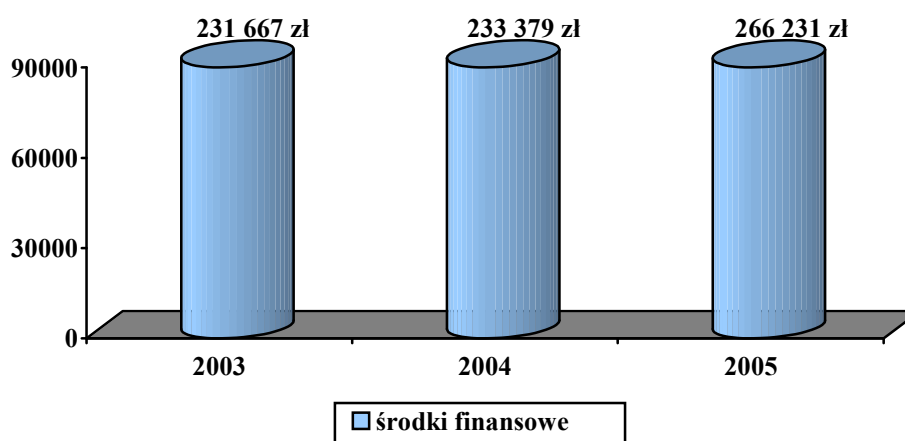
- 22 rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem sprawujące opiekę nad 29 dziećmi,
- 2 rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem wychowujące 3 dzieci,

- 1 rodzinę zastępczą zawodową niespokrewnioną z dzieckiem o charakterze pogotowia rodzinnego, wychowującą 3 dzieci,
- 1 zawodową niespokrewnioną z dzieckiem specjalistyczną rodzinę zastępczą sprawującą opiekę nad 3 dziećmi.

W 2005 roku na podstawie postanowień sądowych utworzone zostały 4 rodziny zastępcze, w tym: 2 rodziny spokrewnione z dzieckiem, 1 rodzina niespokrewniona z dzieckiem oraz 1 zawodowa niespokrewniona z dzieckiem specjalistyczna rodzina zastępcza. W rodzinach tych zostało umieszczonych 7 dzieci.

Jedną z form sprawowania opieki nad dzieckiem w rodzinie zastępczej jest **pogotowie rodzinne**. Ma ono zapewnić opiekę nad małymi dziećmi (przeważnie do 10 roku życia) z rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. W powiecie leszczyńskim funkcjonuje jedno pogotowie rodzinne w Grodzisku. Placówka ta znajduje się w domu jednorodzinnym i posiada 3 miejsca.

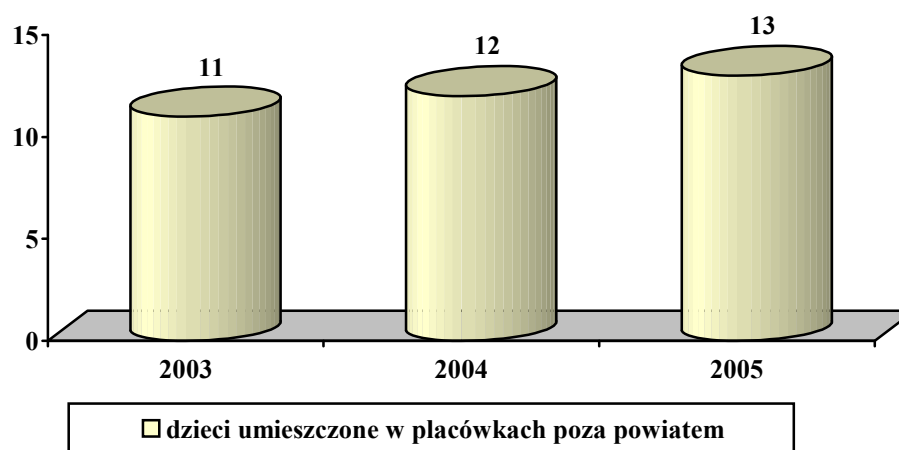
Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie – dane za lata 2003-2005

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

Na przestrzeni lat 2003-2005 wielkość środków finansowych przeznaczonych na rodziny zastępcze systematycznie rosła. W 2003 roku wyniosła 231.667 zł, w roku następnym wzrosła do 233.379 zł, a w roku 2005 osiągnęła najwyższy poziom 266.231 zł.

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2003-2005

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

W latach 2003-2005 dzieci z powiatu leszczyńskiego kierowano do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów. W 2003 roku w placówkach tych przebywało 11 dzieci, rok później liczba dzieci wzrosła do 12, zaś w roku 2005 do 13 dzieci (przebywały one w Domach Dziecka w Bodzewie, Gnieźnie i Wschowie).

Dzieci usamodzielniane – dane za lata 2003-2005

Wyszczególnienie	2003 r.		2004 r.		2005	
	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek
Liczba dzieci usamodzielnianych ogółem:	14 osób	1 osoba	15 osób	1 osoba	14 osób	1 osoba
W tym w poszczególnych kategoriach wydanych decyzji						
Pomoc pieniężna z tytułu:						
1. kontynuacji nauki	14 osób	1 osoba	15 osób	1 osoba	14 osób	0
2. usamodzielnienia	11 osób	0	0	1 osoba	1 osoba	1 osoba
3. wyprawki rzeczowej	0	0	9 osób	1 osoba	1 osoba	0
4. mieszkania chronionego	2 osoby	0	2 osoby	0	3 osoby	0
5. pracy socjalnej	14 osób	0	15 osób	1 osoba	14 osób	0
Ogólna kwota przyznanych świadczeń	122.949		114.606		89.919	

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

W latach 2003-2005 liczba dzieci usamodzielnianych kształtowała się na podobnym poziomie. Systematycznie spadała natomiast wielkość środków przeznaczonych na wspomaganie dzieci usamodzielnianych – z 122.949 zł w 2003 roku do 89.919 zł w 2005 roku.

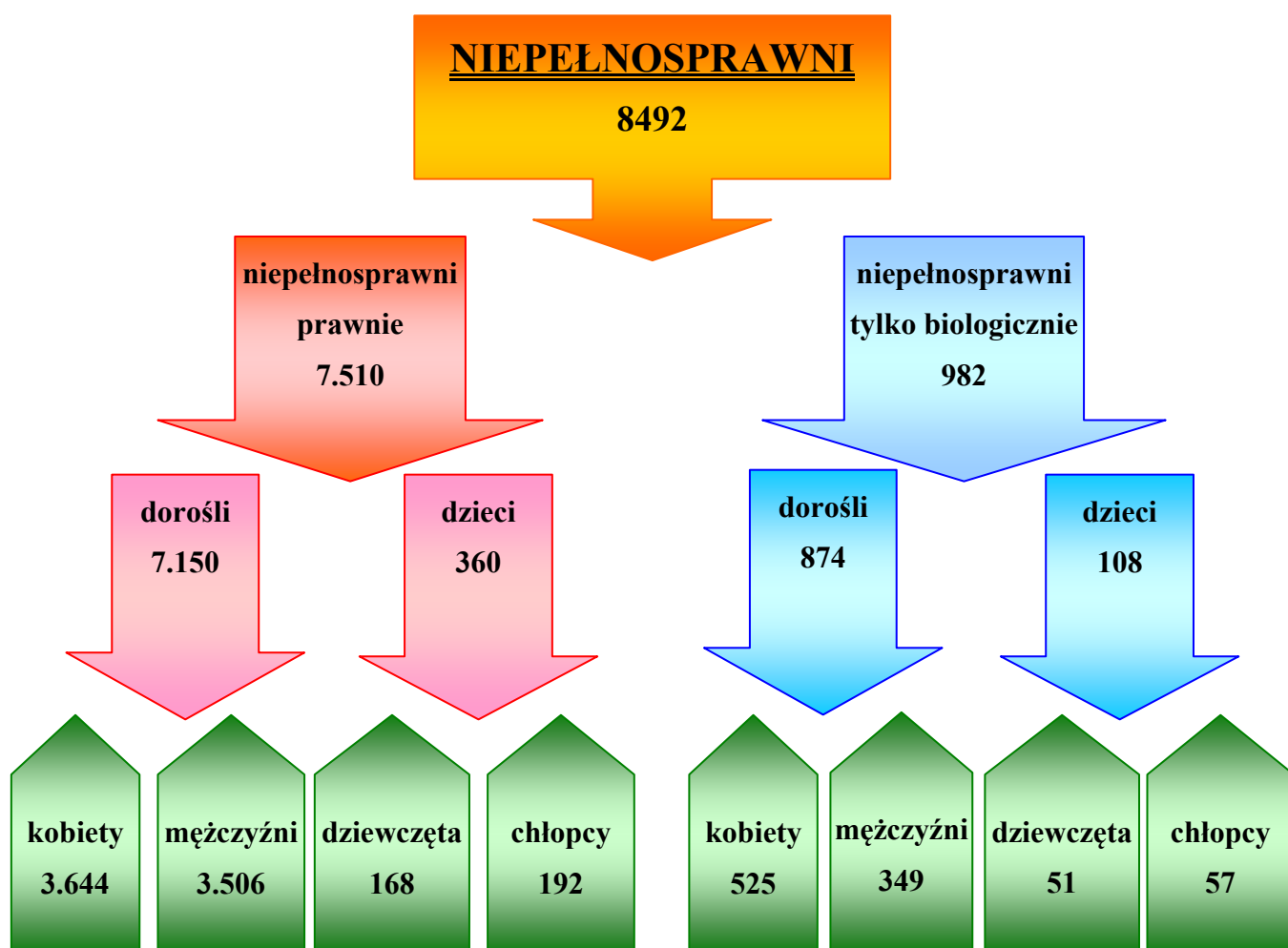
W 2005 roku najwięcej środków przeznaczano na pomoc pieniężną na kontynuację nauki (wypłacono 109 świadczeń na kwotę 58.789 zł dla 14 pełnoletnich wychowanków) oraz na zapewnienie warunków mieszkaniowych w mieszkaniu chronionym w Świąciechowie (18.183 zł dla 3 wychowanek, w tym samotnej matki z 2 dziećmi). Za pobyt w mieszkaniu osoby musiały wносить opłaty uzależnione od ich sytuacji finansowej. Oprócz pomocy pieniężnej wychowanki mogły korzystać z pomocy prawnej, pedagogicznej i psychologicznej w ramach wsparcia z PCPR-u, jak również z pomocy udzielanej przez specjalistów zatrudnionych w Powiatowym Zespole Wsparcia Rodziny.

Ponadto w 2005 roku, w ramach procesu usamodzielnienia, wsparto jednego pełnoletniego wychowanka rodziny zastępczej kwotą 4.863 zł na zakup wyposażenia mieszkania oraz kwotą 1.600 zł na zakup sprzętu AGD. Pomocy na usamodzielnienie w formie jednorazowej wyprawki w wysokości 6.484 zł udzieleno również jednej wychowance z terenu powiatu, która opuściła Dom Dziecka w Poznaniu. Wszystkie dzieci usamodzielniane pochodzące z rodzin zastępczych objęto również pracą socjalną.

2.4.2. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Osoby niepełnosprawne w powiecie leszczyńskim według kategorii niepełnosprawności oraz płci w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W roku 2002 w powiecie mieszkały 8.492 osoby niepełnosprawne (4.104 mężczyzn i 4.388 kobiet), co stanowiło 17,5% ogółu mieszkańców powiatu. Zdecydowana większość z nich – 7.510 osób – posiadała orzeczenie o niepełnosprawności. Wśród niepełnosprawnych prawnie było 7.150 dorosłych (3.644 kobiety i 3.506 mężczyzn) oraz 360 dzieci (168 dziewcząt i 192 chłopców), natomiast grupę niepełnosprawnych tylko biologicznie stanowiło 874 dorosłych (525 kobiet i 349 mężczyzn) oraz 108 dzieci (51 dziewcząt i 57 chłopców).

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z pomocy finansowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, wypłacanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w oparciu o przepisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123 poz. 776 z późn. zm.).

Z zakresu rehabilitacji społecznej, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, powiat –za pośrednictwem Powiatowego

Centrum Pomocy Rodzinie – realizuje zadania mające na celu stworzenie możliwości:

- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Rehabilitacja społeczna – dane za lata 2003-2005

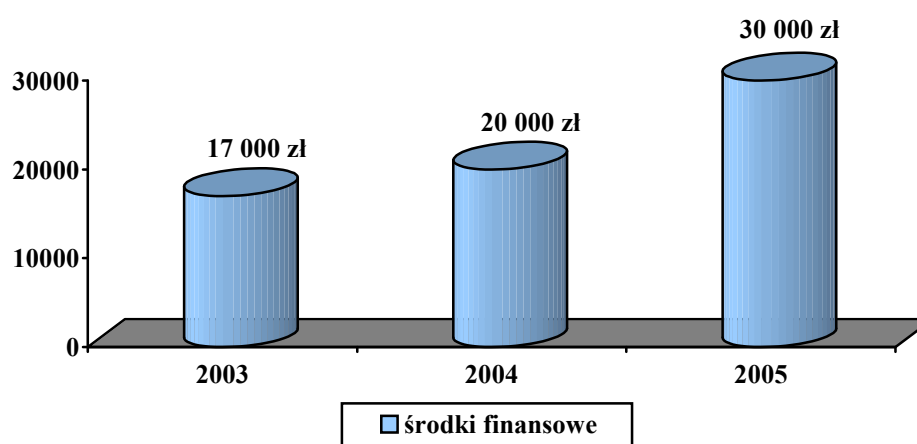
Rok	2003 r.		2004 r.		2005 r.	
	Dzieci i młodzież	Dorośli	Dzieci i młodzież	Dorośli	Dzieci i młodzież	Dorośli
Liczba osób korzystających z turnusów	65	183	88	212	79	216
Środki finansowe przeznaczone na turnusy	34.862,16	96.118	48.354	111.744	44.041	122.131
Liczba osób korzystających z pomocy ortopedycznej i środków pomocowych	40	117	48	149	47	184
Środki finansowe przeznaczone na pomoc ortopedyczną i środki pomocowe	11.548	74.018	61.007,66	120.699,68	39.183,21	144.492,79
Liczba osób korzystających z dofinansowania na łamanie barier	1	17	1	16	5	11
Środki finansowe przeznaczone na łamanie barier	7.012	65.390	11.750	127.091	46.728	89.782
Liczba osób korzystających ze sprzętu rehabilitacyjnego	1	0	0	3	0	0
Środki finansowe przeznaczone na sprzęt rehabilitacyjny	233	0	0	1.338	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

Na przestrzeni lat 2003-2005 wielkość środków finansowych przeznaczanych na rehabilitację społeczną ulegała wahaniom. W związku z powyższym zmieniała się również liczba osób korzystających z tego rodzaju pomocy. W roku 2004, w porównaniu z poprzednim rokiem, nastąpił wzrost zarówno środków finansowych, jak i liczby osób korzystających z turnusów rehabilitacyjnych. Rok 2005 w tym zakresie był porównywalny z 2004 – z turnusów skorzystało 5 osób mniej, ale wydatkowana kwota była wyższa o 6.074 zł. Jeśli chodzi o liczbę osób korzystających z pomocy ortopedycznej, to była ona najwyższa w 2005 roku (wzrost o 34 osoby

w porównaniu z 2004 rokiem). Środki finansowe przeznaczone na tego rodzaju wsparcie w 2005 roku były na podobnym poziomie jak rok wcześniej i zarazem ponad dwukrotnie większe w porównaniu z rokiem 2003. W analizowanym okresie na podobnym poziomie utrzymywała się liczba osób korzystających z dofinansowania na łamanie barier (odpowiednio 18, 17 i 16 osób), przy czym pomoc w wymiarze finansowym najwyższa była w 2004 roku. Również liczba osób korzystających ze sprzętu rehabilitacyjnego, jak i środków finansowych na ten cel, była najwyższa w 2004 roku.

Wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2003-2005

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w roku 2005 miał miejsce znaczny wzrost wielkości środków na dofinansowanie sportu, kultury i turystyki w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej.

Szkoły specjalne funkcjonujące na terenie powiatu leszczyńskiego

Nazwa szkoły	Gmina
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Specjalnych przy ZOZ Szpital Rehabilitacyjno-Profilaktyczny MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Górznie	Krzemieniewo
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Specjalnych przy ZOZ Szpital Rehabilitacyjno-Profilaktyczny MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Osiecznie	Osieczna
Szkoła Podstawowa Specjalna dla Słabosłyszących i Niesłyszących w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rydzynie	Rydzyna
Szkoła Podstawowa Specjalna w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rydzynie	Rydzyna

Gimnazjum Specjalne w Zespole Szkół Specjalnych przy ZOZ Szpital Rehabilitacyjno-Profilaktyczny MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Górznie	Krzemieniewo
Gimnazjum Specjalne w Zespole Szkół Specjalnych przy ZOZ Szpital Rehabilitacyjno-Profilaktyczny MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Osiecznie	Osieczna
Gimnazjum Specjalne dla Słabosłyszących i Niesłyszących w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rydzynie	Rydzyzna
Gimnazjum Specjalne w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rydzynie	Rydzyzna
Liceum Ogólnokształcące dla Słabosłyszących i Niesłyszących w Rydzynie	Rydzyzna
Liceum Ogólnokształcące we Włoszakowicach	Włoszakowice

Dane Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Delegatura w Lesznie.

Jak wynika z danych Kuratorium Oświaty w Poznaniu – Delegatura w Lesznie, w powiecie leszczyńskim funkcjonują po 4 szkoły podstawowe i gimnazja specjalne oraz 2 szkoły ponadgimnazjalne specjalne, w których mogą się kształcić niepełnosprawne dzieci i młodzież.

Przy okazji omawiania kwestii niepełnosprawności wśród dzieci, warto również wspomnieć o Zespole Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, którego zadaniem jest pomoc niepełnosprawnym dzieciom i ich rodzicom. Zespół działa od września 2005 roku w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rydzynie. Zatrudnia pedagogów, psychologa, logopedę i innych specjalistów, pod opieką których znajdują się dzieci z orzeczeniem poradni psychologiczno-pedagogicznych. Pomoc (rehabilitacja) adresowana jest do dzieci, które nie rozpoczęły jeszcze nauki szkolnej, a także do ich rodziców.

Od kwietnia 1999 roku w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Rydzynie funkcjonują również Warsztaty Terapii Zajęciowej. W roku 2005 w zajęciach WTZ-ów uczestniczyło 30 osób.

Powiat leszczyński	Miasto Leszno	Powiat gostyński	Powiat rawicki
20	7	2	1

Uczestnicy warsztatów realizowali swój program terapii w 6 pracowniach:

1. pracownia kulinarna,
2. pracownia plastyczna,
3. pracownia krawiecko-dziewiarska,
4. pracownia tkacka,

5. pracownia komputerowa,
6. pracownia stolarska (uruchomiona w 2004 r.).

Terapia prowadzona była w zespołach 5-osobowych. Każdy z zespołów, oprócz programu określonego dla danej pracowni, posiadał indywidualny program terapii opracowany i zatwierdzony przez Radę Programową. Uczestnicy korzystali również z pomocy rehabilitantki, pielęgniarki, psychologa i zajęć instruktora muzykoterapii.

Koszt rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej to kwota 13.414 zł. W 2005 roku środki przyznane na dofinansowanie zobowiązań do wypłaty dotyczących działania Warsztatów Terapii Zajęciowej wyniosły 402.420 zł.

Rehabilitacja zawodowa, której celem jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia zawodowego poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, jest zadaniem zleconym powiatowi przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa i środki przeznaczane na ten cel w latach 2003-2005

Typ działań	2003		2004		2005	
	Liczba wniosków	Kwota	Liczba wniosków	Kwota	Liczba wniosków	Kwota
Przystosowanie stanowisk pracy	–	–	–	–	–	–
Rozpoczęcie działalności gospodarczej	1	24.934,09	1	12.000	2	60.000

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

W latach 2003-2005 w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie nie złożono żadnych wniosków na przystosowanie stanowisk. Realizowało natomiast (rok 2005) zobowiązania finansowe wynikające z 9 umów zawartych przez Starostwo Powiatowe w 2002 roku na utworzenie 10 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych. W analizowanym okresie udzielano również pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. W latach 2003-2004 z tej formy wsparcia skorzystało po 1 osobie, a w 2005 roku – dwie osoby. W roku 2003 wyasygnowano w tym celu kwotę 24.934,09 zł, w roku następnym – 12.000 zł, a w 2005 roku – 60.000 zł. Ponadto w 2005 roku na finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy wydatkowano kwotę w wysokości 4.288 zł.

Osoby wymagające całodobowej opieki, niemogące samodzielnie funkcjonować w środowisku z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, mogą korzystać z pomocy

w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej. W latach 2003-2004 w domach pomocy społecznej przebywało po 57 mieszkańców powiatu leszczyńskiego, Natomiast w roku następnym – 54 osoby. Szczegółowe dane, w rozbiciu na kategorie, zawiera poniższe zestawienie.

Mieszkańcy powiatu leszczyńskiego przebywający w Domach Pomocy Społecznej w latach 2003-2005

	2003	2004	2005
Liczba osób z terenu powiatu skierowanych do DPS ogółem	12	5	5
1. W tym do Domów Pomocy Społecznej wg kategorii:			
• osób w podeszłym wieku	3	0	1
• osób przewlekle somatycznie chorych	6	3	2
• osób przewlekle psychicznie chorych	3	1	1
• dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0
• dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	1
• osób niepełnosprawnych fizycznie	0	1	0
1. Środowiskowych Domów Samopomocy	8	6	23
Liczba osób oczekujących na miejsce w DPS	0	0	0
Mieszkańcy powiatu przebywający w DPS (ogółem, także w innych powiatach)	57	57	54

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

Analizując powyższe zestawienie, należy zwrócić uwagę na spadek liczby osób z terenu powiatu skierowanych do domów pomocy społecznej, przy znacznym wzroście liczby osób skierowanych do środowiskowych domów samopomocy.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, że standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

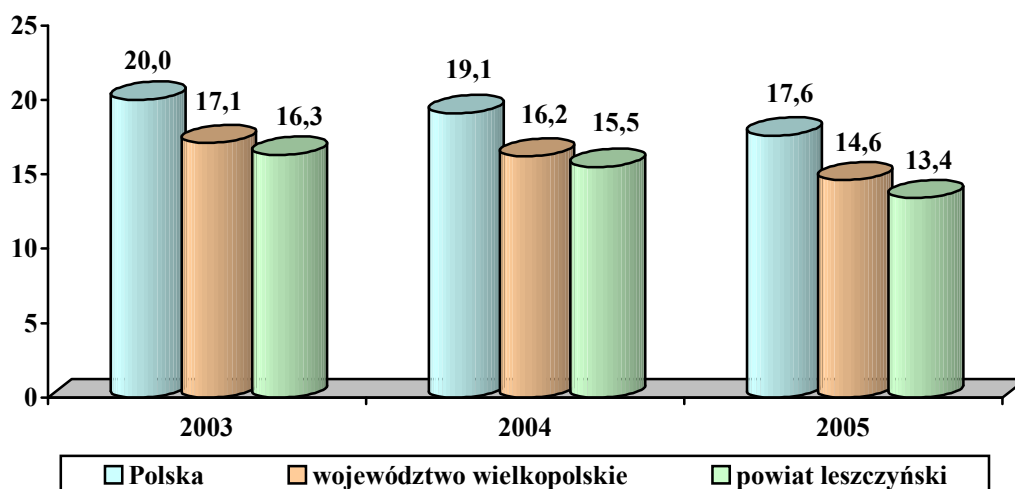
Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost liczby zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontaktu, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa

i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w kraju, województwie wielkopolskim i powiecie leszczyńskim w latach 2003-2005

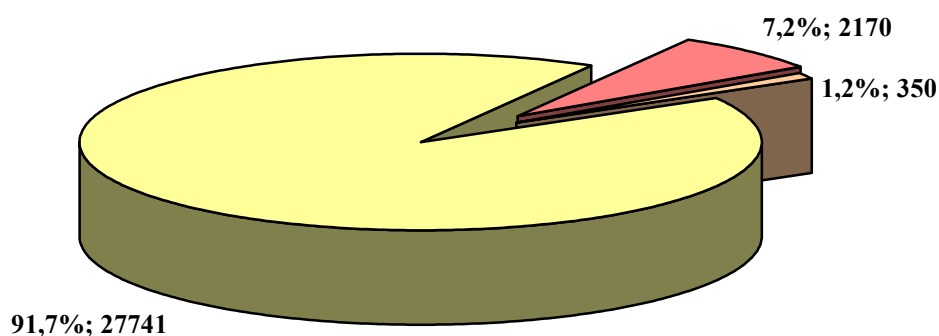

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2003-2005 powiat leszczyński charakteryzował się niższą, w porównaniu do Polski oraz województwa, stopą bezrobocia, która jest rozumiana jako procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie na dzień 31 grudnia 2005 roku w powiecie leszczyńskim pozostawało zarejestrowanych 2.520 bezrobotnych, w tym 1.579 kobiet. Wśród bezrobotnych 353 osoby legitymowały się prawem do pobierania zasiłku. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może się różnić od liczby osób faktycznie pozostających bez zatrudnienia.

Bezrobotni a osoby aktywne zawodowo pracujące – dane na 31 grudnia 2005 roku

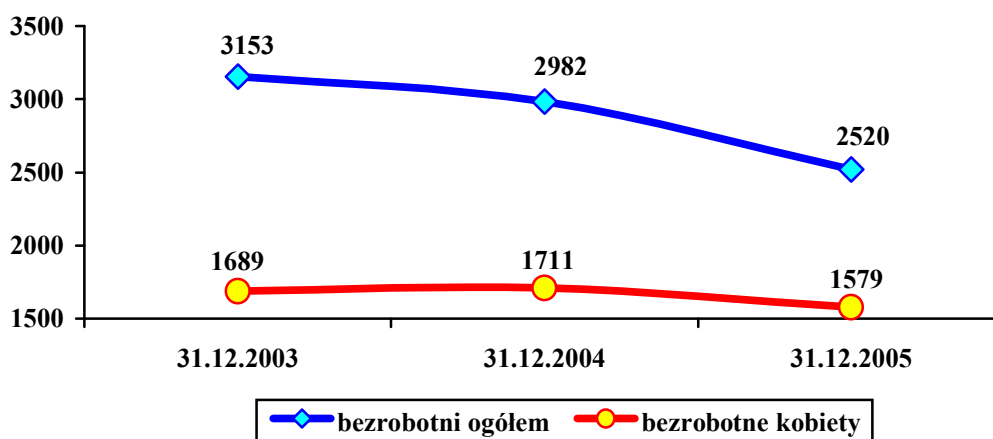

■ osoby aktywne zawodowo pracujące
 ■ osoby poprzednio pracujące
 ■ osoby dotychczas niepracujące

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Spośród 30.261 osób będących w wieku produkcyjnym z końcem 2005 roku 2.520 osób pozostawało bez zatrudnienia, w tym 1.579 kobiet i 941 mężczyzn. W grupie bezrobotnych było 2.170 osób poprzednio pracujących i 350 dotychczas niepracujących.

Bezrobotni na koniec lat 2003-2005

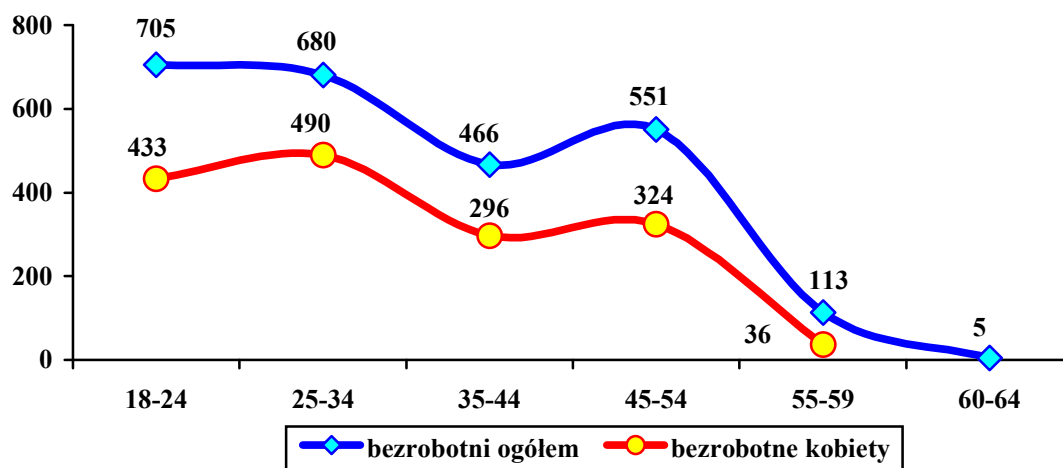

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Na przestrzeni lat 2003-2005 liczba osób bezrobotnych, w tym kobiet, ulegała wahaniom. Najwyższy poziom odnotowano na koniec 2003 roku (3.153 bezrobotnych, w tym 1.689 kobiet), natomiast najniższą liczbę bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie wykazał na koniec roku 2005 (2.520 osób bezrobotnych). W porównaniu do roku 2004, w 2005 roku liczba bezrobotnych spadła do poziomu 2.520, zaś liczba bezrobotnych kobiet do poziomu 1.579.

W roku 2005 do rejestrów bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie wpisano 3.396 osób, podczas gdy w tym samym czasie liczba podjęć pracy wynosiła 2.109. Wśród ogółu bezrobotnych 2.170 osób wcześniej pracowało, natomiast 350 osób dotychczas nie pracowało. Wśród bezrobotnych było 99 osób niepełnosprawnych i 54 osoby posiadające gospodarstwo rolne.

Bezrobotni według wieku i płci – dane na 31 grudnia 2005 roku

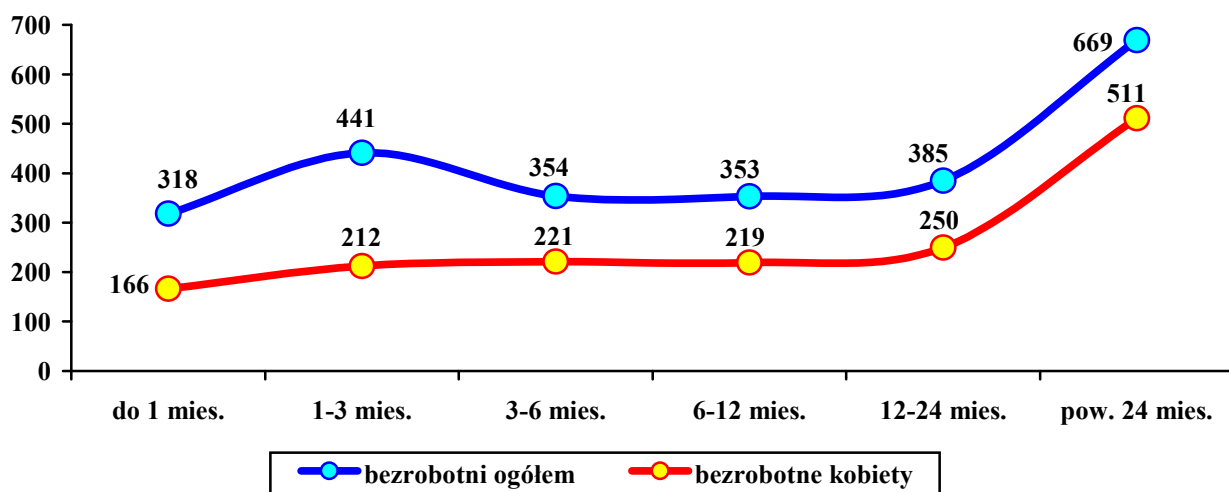

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Generalnie liczba bezrobotnych spadała wraz z ich wiekiem. Ta ogólna prawidłowość nie dotyczyła jednak dwóch kategorii osób: kobiet w przedziale wiekowym 25-34 lata, w której to grupie odnotowano więcej bezrobotnych kobiet niż w grupie wiekowej 18-24 lata, a także bezrobotnych kobiet i mężczyzn w wieku 45-54 lata.

Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowiły osoby w wieku 18-24 lata. W rejestrach figurowało 705 takich osób, w tym 433 kobiety. Kolejną grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata – 680 osób, w tym 490 kobiet. Następną grupą wiekową to bezrobotni mający 45-54 lata – 551 osób, w tym 324 kobiety. W grupie wiekowej 35-44 lata zarejestrowano 466 bezrobotnych, w tym 296 kobiet. Znacznie mniej liczną grupę stanowiły osoby w przedziale 55-59 lat – 113 osób, w tym 36 kobiet. Najmniej liczną grupą były osoby w wieku 60-64 lata, gdzie odnotowano tylko 5 mężczyzn bez pracy. Nie odnotowano bezrobotnych wśród osób niepełnoletnich, w wieku 15-17 lat. Dane te świadczą o trudnościach w znalezieniu pracy przez ludzi młodych, kończących naukę i zarazem oddają pozytywny obraz osób starszych, które, jak można mniemać, albo są w dalszym ciągu czynne zawodowo, albo zostały już objęte świadczeniami przedemerytalnymi.

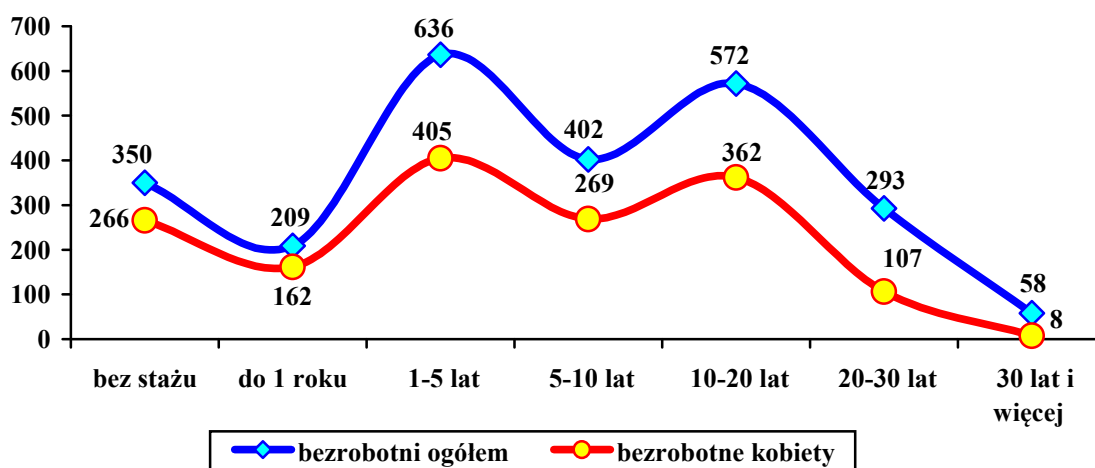
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy i płci – dane na 31 grudnia 2005 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Z analizy danych wynika, że najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia od ponad 24 miesiące – ogółem 669 osób, w tym aż 511 kobiet, czyli 76% bezrobotnych w tej kategorii osób. A zatem kobiety długotrwale bezrobotne miały najmniejszą szansę na znalezienie pracy. Bezrobotni pozostający bez pracy przez okres 1-3 miesiące to grupa 441 osób, w tym 212 kobiet (48% w tej grupie bezrobotnych). Następną grupą było 385 osób, w tym 250 kobiet, które pozostawały bez zatrudnienia przez okres od 12-24 miesiące. Kolejne grupy to osoby bez pracy w okresie 3-6 miesięcy oraz 6-12 miesięcy (odpowiednio 354 i 353 osób, w tym 221 i 219 kobiet). Nieco mniejszą grupę stanowiły osoby pozostające bez pracy w czasie do 1 miesiąca – 318 osób, w tym 166 kobiet. Zarazem była to najmniejsza liczebnie grupa bezrobotnych.

Bezrobotni według stażu pracy i płci – dane na 31 grudnia 2005 roku

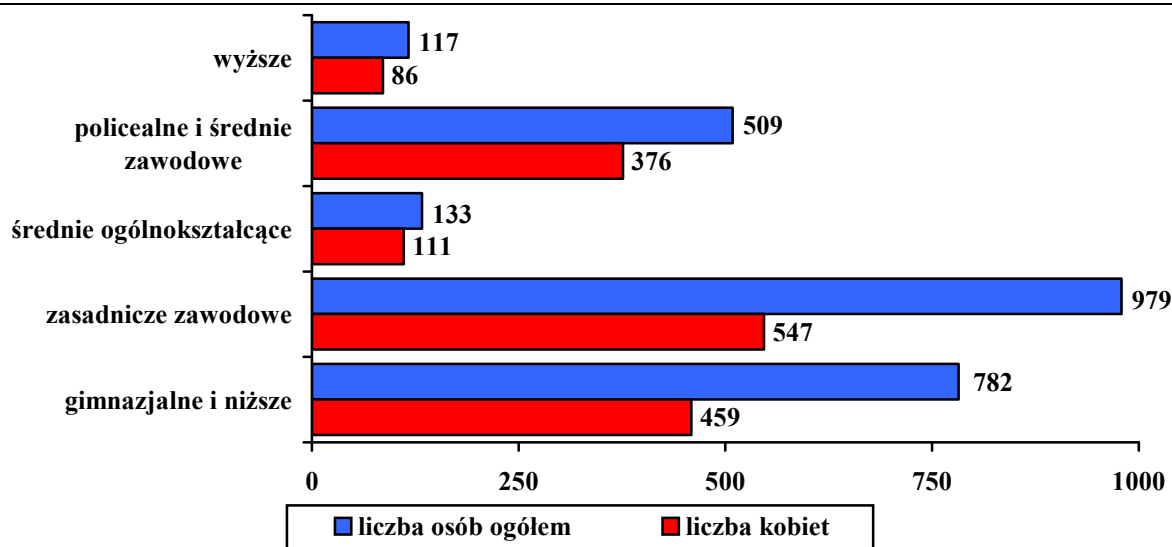

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Najliczniej reprezentowaną grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby legitymujące się stażem pracy 1-5 lat – 636 osób, w tym 405 kobiet. Następną grupą były osoby mające za sobą 10-20 lat pracy (572 osoby, w tym 362 kobiety). Kolejne to: osoby ze stażem pracy 5-10 lat (572 osoby, w tym 362 kobiety) oraz bez żadnego stażu pracy, czyli absolwenci bądź osoby nigdy niepracujące (350 osób, w tym 266 kobiet). 293 osoby bezrobotne (w tym 107 kobiet) przepracowały 20-30 lat. W rejestrach bezrobotnych figurowało stosunkowo mało osób o stażu pracy nieprzekraczającym roku (209 osób, w tym 162 kobiety), lecz najmniejszą grupę stanowiły osoby z najdłuższym stażem – 58 osób, w tym 8 kobiet, miało za sobą 30 i więcej lat. Może to wskazywać, że osoby te nabyły już uprawnienia emerytalne bądź też prawo do świadczeń przedemerytalnych.

Analizując powyższe zestawienie, należy zwrócić uwagę na stosunkowo małą liczbę bezrobotnych wśród osób ze stażem do jednego roku i raptowny wzrost bezrobotnych w grupie 1-5 lat stażu pracy. Prawdopodobnie osoby o stażu do 1 roku są chętnie zatrudniane z uwagi na niskie stawki (okresy próbne), jakie się im oferuje. Natomiast osoby o kilkuletnim stażu zatrudnia się mniej chętnie z uwagi na jeszcze stosunkowo krótkie doświadczenie zawodowe i większe obowiązki pracodawcy, które mogą powstać w sytuacji zwalniania takiego pracownika (np. okresy urlopowe, dłuższe okresy wypowiedzeń umów o pracę).

Bezrobotni według wykształcenia i płci – dane na 31 grudnia 2005 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Dane ujęte na wykresie świadczą o tym, że najwyższe bezrobocie osiągało osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Takich osób było aż 979, w tym 547 kobiet. Kolejną liczną grupą

bezrobotnych były osoby z wykształceniem podstawowym – 782 osoby, w tym 459 kobiet. Znaczną grupę stanowili również bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 509 osób, w tym 376 kobiet. Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczył osób z wykształceniem wyższym, gdzie zarejestrowano ogółem 117 osób, w tym 86 kobiet, oraz średnim ogólnokształcącym, gdzie odnotowano 133 osoby, w tym 111 kobiet. Dlatego istotne jest, by zwracać szczególną uwagę na kształcenie dzieci i młodzieży oraz dokształcanie dorosłych.

Bezrobocie w poszczególnych gminach powiatu leszczyńskiego w 2005 roku

Gmina	Ogółem	Wiek produkcyjny	Bezrobotni	W tym kobiety
Krzemieniewo	8.454	5.779	457	291
		68,4%	7,9%	63,7%
Lipno	5.754	3.645	278	167
		63,3%	7,6%	60%
Osieczna	8.703	5.407	432	278
		62%	8%	64,3%
Rydzyzna	8.044	5.201	438	285
		64,7%	8,4%	65%
Święciechowa	7.236	4.585	373	249
		63,4%	8,1%	66,7%
Wijewo	3.574	2.246	171	100
		62,8%	7,6%	58,5%
Włoszakowice	8.736	5.347	371	209
		61,2%	6,9%	56,3%

Badania własne Centrum AV.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż problem bezrobocia w 2005 r. w największym stopniu dotykał ludności gmin Rydzyzna i Święciechowa (odpowiednio 8,4% i 8,1% ogółu mieszkańców pozostawało bez pracy), a w najmniejszym ludności gminy Włoszakowice i Lipno (odpowiednio 6,9% i 7,6% ogółu mieszkańców poszukiwało zatrudnienia). Najwyższy odsetek osób bezrobotnych w stosunku do ogółu ludności w roku 2005 odnotowano w gminach Rydzyzna i Krzemieniewo (odpowiednio 5,44% i 5,40% ogółu mieszkańców), natomiast najmniejszy w gminie Włoszakowice i Wijewo (odpowiednio 4,25 i 4,78% ogółu mieszkańców).

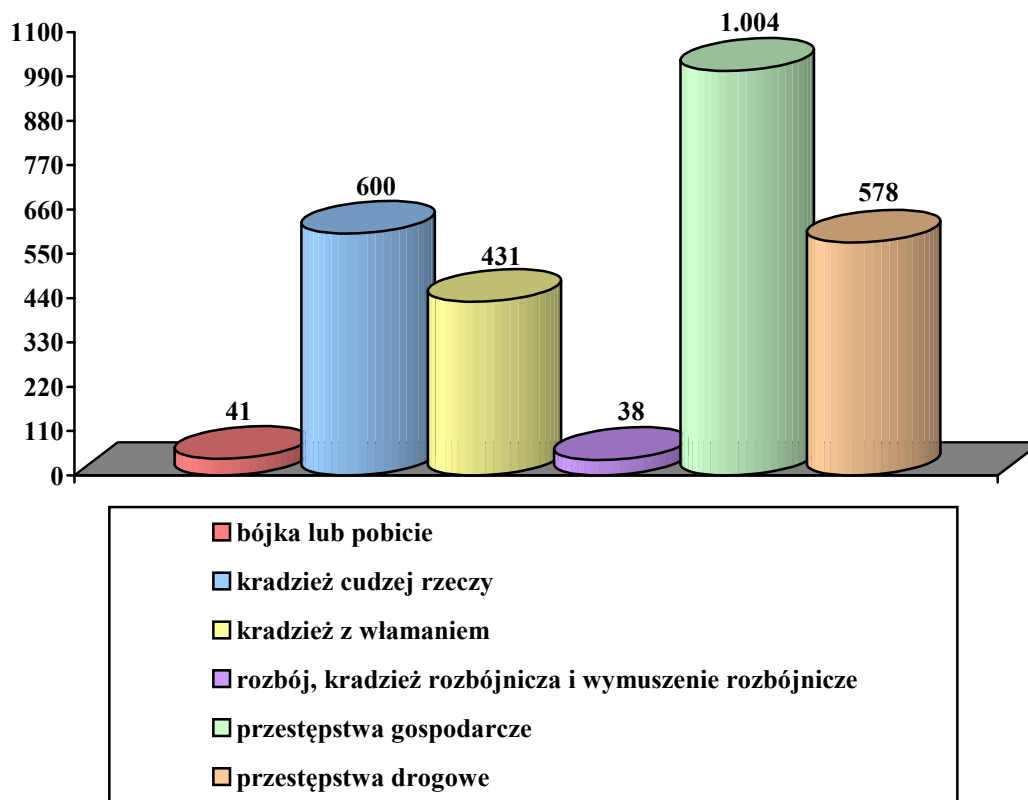
2.6. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI I UZALEŻNIEŃ

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność powiatu.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2005 roku wynika, iż na terenie powiatu leszczyńskiego wszczęto łącznie 2.829 postępowań przygotowawczych (o 52 więcej niż w roku poprzednim), w tym 1.792 postępowania w sprawach o przestępstwa kryminalne.

Ogółem w analizowanym okresie stwierdzono 3.820 czynów przestępczych (o 128 mniej niż w roku 2004), w tym 2.028 przestępstw o charakterze kryminalnym, 1.004 przestępstwa o charakterze gospodarczym i 578 przestępstw drogowych. Wskaźnik wykrywalności ogólnej przestępstw wyniósł 73,0% i był niższy o 0,1% w stosunku do roku poprzedniego.

Wybrane kategorie przestępstw popełnionych w 2005 roku na terenie powiatu leszczyńskiego

Dane Komendy Miejskiej Policji w Lesznie.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęściej popełnianymi przestępstwami kryminalnymi w roku 2005 były kradzieże cudzej rzeczy – ogółem 600 przypadków. i kradzieże z włamaniem (431 czynów). Na kolejnych miejscach znalazły się przypadki bójek lub pobicia (41) oraz rozboje, kradzieże rozbójnicze i wymuszenia rozbójnicze (38). W analizowanym okresie odnotowano również 1.004 przestępstwa gospodarcze oraz 578 przestępstw drogowych (w tym 526 przypadków prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości).

Spośród 3.820 czynów karalnych stwierdzonych w 2005 roku w powiecie leszczyńskim, 213 dopuścili się nieletni sprawcy – 5,58%. Natomiast udział osób nieletnich wśród ogółu podejrzanych był prawie dwa razy większy i wynosił 10,74% (186 podejrzanych nieletnich wobec 1.732 podejrzanych ogółem). W omawianym okresie osoby nieletnie brały udział w 6 rozbojach (10 nieletnich), 15 bójkach (37 nieletnich), 21 włamaniach (18 nieletnich), 26 kradzieżach (30 nieletnich), 3 przestępstwach gospodarczych (3 nieletnich) oraz 8 przestępstwach drogowych (7 nieletnich).

Udział przestępstw popełnionych przez nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych oraz przestępstw wykrytych w 2005 roku w powiecie leszczyńskim (w ujęciu procentowym)

Ogółem przestępstw	Uszczerbek na zdrowiu	Udział w bójce lub pobiciu	Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	Kradzież cudzej rzeczy	Kradzież z włamaniem	Razem o charakterze kryminalnym	
Przestępstwa stwierdzone	5,6	17,1	36,6	15,8	4,3	4,9	9,1
Przestępstwa wykryte	7,6	22,6	42,9	15,8	14,0	25,6	17,7

Dane Komendy Miejskiej Policji w Lesznie.

Z przytoczonych w tabeli danych wynika, że osoby nieletnie miały największy udział w bójkach lub pobiciach, a także w zdarzeniach zakończonych uszczerbkiem na zdrowiu (w kategorii przestępstw stwierdzonych) oraz kradzieżach z włamaniem. W omawianym okresie 186 osób nieletnich dopuściło się 213 czynów karalnych.

Do bodźców determinujących przestępczość nieletnich, a występujących niezmiennie od kilku lat, zaliczyć należy:

- chęć zdobycia pieniędzy lub innych korzyści materialnych,
- namowy kolegów,
- chęć przebywania w grupach nieformalnych, poczucie bezkarności,

- niekontrolowaną agresję,
- ciekawość, czy się uda,
- zaimponowanie innym nieletnim.

W latach 2002-2004 Kuratorzy Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Rodzinnych Sądu Rejonowego w Lesznie objęli nadzorem kuratora rodzinnego następującą liczbę osób i rodzin z powiatu leszczyńskiego:

Dorośli i dzieci objęci nadzorem kuratora rodzinnego w latach 2002-2004 w powiecie leszczyńskim

Grupy objęte kuratelą	2002	2003	2004	Przyczyna pomocy	Charakter pomocy
rodziny	12	20	28	Ograniczono władzę rodzicielską	Nadzór kuratora
nieletni	6	10	17	Demoralizacja lub czyn karalny	Nadzór kuratora
dorośli	17	19	32	Obowiązek leczenia z alkoholizmu	Nadzór kuratora

Dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Lesznie.

Z danych wynika, że liczba osób i rodzin objętych nadzorem przez kuratorów rodzinnych na przestrzeni lat 2002-2004 systematycznie rosła. W 2002 roku kuratelą objęto 6 nieletnich, w 2003 –10, a rok później 17. Podobny wzrost ilościowy odnotowano w kategorii rodzin (odpowiednio – 12 – 20 - 28).

2.6.1. MŁODZIEŻ WOBEC ALKOHOLU I NARKOTYKÓW

Wyniki badań ogólnopolskich pokazują, że picie alkoholu przez młodzież staje się powoli statystyczną normą, a w niektórych miejscowościach coraz bardziej ujawnia się problem narkotyków. Innym zjawiskiem z tego kręgu jest używanie leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza - polskie piętnastolatki pod tym względem plasują się na pierwszym miejscu w Europie. Te niepokojące zjawiska generalnie bardziej rozpowszechnione są w wielkich miastach. Na zróżnicowania związane ze stopniem urbanizacji nakładają się

specyficzne warunki regionalne i lokalne. Stąd potrzeba podejmowania badań w skali lokalnej i prowadzenia opartej na nich profilaktyki.

Niniejszy podrozdział opracowano na podstawie badań lokalnych pn. „Raport z badania postaw i zachowań młodzieży wobec alkoholu i narkotyków w powiecie Leszno”. Zostały one wykonane przez Pracownię Badań Społecznych w Sopocie na zlecenie Starostwa Powiatowego w Lesznie oraz Biura ds. Narkomanii w okresie 1.11.2000 – 12.1.2001. Ich celem było zgromadzenie informacji na temat postaw uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wobec środków uzależniających (alkoholu i narkotyków). Badania realizowano w formie ankiety audytoryjnej (z zapewnieniem anonimowości) na reprezentatywnej, dobranej losowo próbie 212 uczniów szkół gimnazjalnych (kl. II) i 82 uczniów szkół ponadgimnazjalnych (kl. I i ostatnie). W „Raporcie” zastosowano umowny podział na uczniów najmłodszych (II klasa gimnazjum), uczniów średnich (I klasa ponadgimnazjalna) oraz uczniów najstarszych (ostatnia klasa ponadgimnazjalna), którym będziemy się posługiwać w niniejszym opracowaniu.

Wśród przebadanych uczniów zdecydowana większość piła przynajmniej raz w życiu alkohol, przy czym najpopularniejszym napojem alkoholowym było piwo. Uwzględniając typy szkół, największy odsetek uczniów pijących alkohol (przynajmniej 2 razy w miesiącu) odnotowano wśród młodzieży liceum ogólnokształcącego (41%), natomiast w gimnazjum odsetek ten wyniósł 12%. Jednocześnie tylko 4% licealistów zadeklarowało, że nigdy nie piło alkoholu, zaś wśród gimnazjalistów odsetek ten wyniósł 14%.

Uczniowie nie mieli problemów z nabyciem alkoholu. Zdecydowana odmowa sprzedaży zdarzała się tylko najmłodszym uczniom (prawie co dziesiątemu), ale w takich sytuacjach korzystali z pomocy starszych kolegów bądź koleżanek. Uczniowie najstarsi w ogóle nie mieli kłopotu z zakupem alkoholu. Dla najstarszych uczniów miejsca, w których najczęściej spożywany był alkohol, to: pub, bar i kawiarnia. Uczniowie młodszy wymieniali na pierwszym miejscu własny dom. Warto podkreślić, że co piąty najmłodszy uczeń oraz prawie co szósty uczeń średni deklarowali, iż byli częstowani alkoholem w domu przez rodziców. A trzeba pamiętać, że wśród różnych instytucji odpowiedzialnych za wychowanie najważniejsza rola przypada rodzinie. Znaczenie profilaktycznej roli rodziny podkreślane było przez większość dorosłych respondentów w ogólnopolskich badaniach ankietowych zrealizowanych w 1998 r. z inicjatywy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednakże w badaniach nad postawami wobec alkoholu przeprowadzonych także przy wsparciu PARPA w 1995 r. ujawniła się tendencja do liberalizacji ze strony dorosłych w zakresie inicjacji alkoholowej przed wejściem w pełnoletniość. Wydaje się, że została ona potwierdzona również w badaniach prowadzonych przez PBS w powiecie leszczyńskim.

Młodzież piła przede wszystkim piwo, rzadziej sięgała po inne napoje. Jednakże poważny problem stanowiło upijanie się. Picie alkoholu było znacznie bardziej powszechne niż używanie psychoaktywnych substancji nielegalnych, czyli narkotyków.

Autorzy „Raportu” stwierdzili, że 1/5 uczniów najmłodszych, 1/4 uczniów średnich oraz 1/3 uczniów najstarszych spróbowała przynajmniej raz w życiu jakiegoś narkotyku. Najpopularniejszymi były: marihuana, haszysz oraz amfetamina. Ponad połowa uczniów średnich i najstarszych uważała, iż narkotyki były w ich środowisku dostępne. Miejsca, w których najczęściej można było je kupić to: dyskoteki, koncerty, imprezy, party, a także szkoły, puby, bary i kawiarnie. Uczniowie liceum najczęściej zaopatrywali się w narkotyki w dyskoteci, na koncercie, party, natomiast uczniowie gimnazjum kupowali je najczęściej w szkole, podobnie jak uczniowie najmłodszy. Inicjacja narkotykowa przebiegała w różnym wieku – zazwyczaj między 14. a 17. rokiem życia, przy czym – co warto podkreślić – wiek inicjacji obniżał się. Najbardziej popularnym środkiem podczas inicjacji narkotykowej była marihuana. Przebadana młodzież była najczęściej zachęcana do użycia narkotyków przez kolegów i koleżanki. Jedynie prawie co dziesiąty najstarszy uczeń nie musiał być zachęcany – sam chciał spróbować. Do używania narkotyków przyznawał się co dziesiąty uczeń. Konsumpcja odbywała się najczęściej w domu kolegi, koleżanki, w pubie, barze, kawiarni, na ulicy, podwórzu, parku lub lesie. Ponad połowę uczniów, którzy uważali, iż narkotyki są bardzo łatwo lub raczej łatwo dostępne, odnotowano w liceum ogólnokształcącym. Tego samego zdania było 19% gimnazjalistów.

2.7. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego zidentyfikowano problemy społeczne powiatu, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, a także do pracowników socjalnych PCPR, radnych, mieszkańców powiatu. Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących społeczności powiatu leszczyńskiego.

Trudności w funkcjonowaniu rodziny w powiecie

Wśród trudności, na jakie napotykają rodziny mieszkające w powiecie leszczyńskim, pojawia się kilka ważnych kwestii. Najistotniejszą z nich jest bezrobocie lub niskie zarobki pracujących członków rodzin oraz związane z tym ubóstwo. To powszechny element oceny sytuacji społeczno-ekonomicznej rodzin, podkreślany we wszystkich grupach respondentów – przez radnych, przedstawicieli stowarzyszeń, działaczy powiatowych i rodziny zastępcze. Innymi kwestiami społecznymi, wymienianymi przez wszystkie badane grupy, są jeszcze: brak mieszkań lub złe warunki mieszkaniowe oraz patologie trapiące rodziny (alkohol, przemoc). Co do pozostałych problemów, na jakie napotykają rodziny w powiecie leszczyńskim, zauważyć można pewne różnice w ocenach, wynikające prawdopodobnie z zajmowanej pozycji społecznej lub zajęcia osób ankietowanych. O ile na przykład radni wskazują na niskie wykształcenie członków rodzin jako na barierę utrudniającą funkcjonowanie rodzin, o tyle pozostałe grupy ankietowanych tego zjawiska nie zauważają. Wskazują natomiast na inne bolączki: brak dostępu do lekarzy specjalistów (podawany okres oczekiwania na wizytę to pół roku – rok) i rehabilitacji zdrowotnej. Ponadto podnoszą problem barier komunikacyjnych i architektonicznych pojawiających się w rodzinach, w których żyją osoby niepełnosprawne i niedołążne. Zaniepokojenie respondentów wzbudza rozluźnienie więzi rodzinnych na skutek zagranicznych wyjazdów zarobkowych członków rodzin.

Mimo tych krytycznych uwag zdecydowana większość ankietowanych wydaje się być dumna z zamieszkiwania w powiecie leszczyńskim, a argumenty, jakich użyliby do przekonania zaprzyjaźnionych rodzin do zamieszkania w powiecie, podzielić można na dwa rodzaje. Po pierwsze, padały uwagi dotyczące pracowitości, zaradności, uczynności, gościnności oraz dobrej organizacji mieszkańców Wielkopolski. Po drugie, podkreślano znaczenie walorów turystyczno-krajobrazowych okolicy, jej ekologiczną czystość (brak uciążliwego przemysłu), a także porządek panujący w gminach powiatu i niską przestępczość. Wskazywano na możliwości kształcenia w zakresie studiów wyższych oraz rozwiniętą sieć handlową. Z kolei do elementów zniechęcających zaliczono: brak pracy i perspektyw rozwojowych.

Najważniejsze problemy społeczne w powiecie

Omawianie najważniejszych kwestii społecznych rozpoczniemy od przedstawienia wyników badań ankietowych w grupie radnych. Czynimy tak z powodu ich możliwości decyzyjnych, stanowiących punkt wyjścia do rozwiązania zidentyfikowanych problemów. Skonfrontujemy je następnie z opiniami pozostałych frakcji ankietowanych. A zatem, radni za najważniejsze problemy dotyczące rodziny uznali: bezrobocie, brak dobrej pracy, emigrację

zarobkową i kłopoty mieszkaniowe (brak budownictwa komunalnego). Oprócz wymienionych elementów wpływających na podstawy ekonomicznej egzystencji rodzin akcentowano również zjawiska z zakresu patologii rodzin (narkomania, nadużywanie alkoholu przez młodzież) oraz niedostatki opieki zdrowotnej i systemu szkolnictwa. Pozostałe frakcje badanych koncentrowały się na tych samych kwestiach, z tym że prezentowały stanowisko bardziej pesymistyczne, to znaczy częściej wskazywano na pogłębianie się negatywnych zjawisk w przyszłości. Ponadto do najważniejszych problemów trapiących rodziny zaliczono: rozluźnienie więzów rodzinnych prowadzące do rozpadu rodzin, starzenie się społeczności lokalnej i związane z tym problem niedostatecznej opieki nad seniorami. Niepokój budziło ubożenie ludności wiejskiej i niska opłacalność produkcji rolnej. Wskazywano też na brak oferty spędzania czasu wolnego oraz na alkohol i narkotyki traktowane przez część młodzieży jako najłatwiej dostępne rozrywki.

Wśród rodzin najbardziej odczuwających skutki problemów, najczęściej wymieniano: rodziny wielodzietne, bezrobotne, słabo wykształcone, niepełne, o niskich dochodach (w tym rodziny emerytów i rencistów), dotknięte problemem uzależnień, z osobami niepełnosprawnymi lub przewlekle chorymi, z dziećmi w wieku szkolnym, rodziny z małych miejscowości i terenów popegeerowskich.

Problemy związane z dziećmi i młodzieżą na terenie powiatu

Respondenci, wskazując trudności, na jakie natrafiają dzieci i młodzież z powiatu leszczyńskiego, wymienili: brak dostatecznej ilości ośrodków kulturalno-oświatowych i sportowo-rekreacyjnych (lub zbyt wysokie opłaty za wstęp), co ogranicza ofertę zagospodarowania czasu wolnego; kosztowne i długie dojazdy do szkół (brak dogodnych połączeń komunikacyjnych lub nieodpowiednie godziny kursowania „gimbusów”); brak motywacji do nauki i własnego rozwoju, u podłoża którego leży przekonanie o małych szansach na dobrą pracę. Świadomość braku perspektyw potęguje – wymieniane przez respondentów – zjawisko bezrobocia wśród osób z odpowiednim wykształceniem. Ponadto krytycznie oceniano sam system nauczania jako przeładowany materiałem o nieistotnym znaczeniu i zatrudniający niekompetentną kadrę nauczycielską. Zdaniem części ankietowanych, zaniedbania wychowawcze ze strony szkoły i rodziny powodują, że młodzież nie ma odpowiednich wzorców zachowań i autorytetów. Krytykę mieszkańców powiatu budził również niedostateczny dostęp do Internetu.

Podnoszono problemy konkretnych grup, jak na przykład dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Wskazywano przy tym na utrudniony dostęp do rehabilitacji indywidualnej i szwankujący dowóz do ośrodków dla niepełnosprawnych. Jeśli chodzi o najmłodsze dzieci, to

skarżono się na brak placówek opiekuńczych się dziećmi do 3. roku życia oraz niedostępność profilaktycznych bezpłatnych zajęć dla dzieci w wieku 3-7 lat. Dla tej grupy wiekowej brakuje w powiecie również placów zabaw. Z kolei problemem najmłodszych mieszkańców obszarów wiejskich jest zbyt obciążanie ich pracą w gospodarstwach rolnych rodziców. Wyrażano generalną uwagę o konieczności wyrównywania szans rozwojowych między dziećmi z miasta a dziećmi z terenów wiejskich.

Klamrą spinającą wszystkie albo większość wymienianych kwestii, w opinii respondentów, jest ubóstwo rodzin. Zamyka ono dzieciom i młodzieży dostęp nie tylko do dóbr kultury (kino, teatr, wycieczki szkolne) i szkolnictwa wyższego szczebla, ale rodzi też problemy podstawowej natury – np. brak pieniędzy na okulary dla dziecka, brak żywności.

Problemy związane z dziećmi i młodzieżą uznane przez respondentów za najważniejsze do rozwiązania, to: nadużywanie substancji psychoaktywnych (i ich dostępność), prowadzące częstokroć do konfliktów z prawem (przestępstw, agresji, wandalizmu, wulgaryzmu). Zdaniem badanych mieszkańców, przeciwdziałać tym patologiom powinny: szkoła, policja oraz sami rodzice, którzy w większym stopniu muszą kontrolować dzieci. Z tymi negatywnymi zjawiskami związany jest brak odpowiednich wzorców zachowań. Wzorce nie są kształtowane przez rodzinę i szkołę, gdyż instytucje te zatracają funkcje wychowawcze (stąd postulat ich wzmocnienia) na rzecz ekonomicznych, które w przypadku szkoły przejawiają się w popieranym i postulowanym przez ankietowanych dożywaniu uczniów z ubogich rodzin. Część badanych mieszkańców opowiada się za tym, żeby w obecnej sytuacji umacniać ekonomiczną rolę rodziny poprzez stwarzanie dzieciom i młodzieży warunków do wakacyjnego zarobkowania. Niebagatelne znaczenie dla ankietowanych mają także kwestie dotyczące ochrony zdrowia dzieci i młodzieży. W tym kontekście wskazuje się na konieczność zatrudniania w ośrodkach zdrowia lekarzy specjalistów (m.in. logopedów), a także psychologów. Podnoszonym powszechnie postulatem pozostaje kwestia odpowiedniego zagospodarowania czasu wolnego (kawiarenki internetowe, ścieżki rowerowe).

Liderzy lokalni wskazywali również na konkretne rozwiązania, które należałoby realizować w środowiskach lokalnych. W celu poprawy sytuacji dziecka i rodziny w środowisku lokalnym należy podjąć następujące działania:

- działania w zakresie sportu i wypoczynku:

- upowszechnianie zajęć sportowych, m.in. poprzez organizowanie wyjazdów na zawody sportowe; dofinansowanie wiejskich klubów sportowych – LZS-y i tworzenie w gminach grup sportowych wzorowanych na LZS-ach; budowa hal sportowych, boisk, placów zabaw, ścieżek rowerowych, pływalni (wybudowanie bazy sportowo-rekreacyjnej w Kąkolewie);

promowanie turystyki rowerowej i pieszej, zapewnienie bezpłatnego wstępu na basen w czasie wakacji; organizowanie tzw. zielonych szkół; zainteresowanie podmiotów gospodarczych wsparciem dla klubów sportowych; wykorzystanie szkolnych obiektów sportowych do zajęć pozalekcyjnych i znalezienie środków na opłacenia kadry (m.in. instruktorów sportowych) opiekującej się w tym czasie uczniami; uświadamianie dzieciom problemu uzależnień; organizowanie imprez sportowych i festynów szkolnych, bezpłatnego wypoczynku letniego i zimowego; zapewnienie bezpłatnego dostępu do internetu i nauki języków obcych, tworzenie kawiarenek internetowych.

- działania w zakresie poprawy stanu zdrowia i sprawności:

okresowe badania stanu zdrowia i profilaktyczne ćwiczenia ruchowe (rano i wieczorem); bezpłatne badania profilaktyczne w szkołach i kierowanie uczniów na turnusy rehabilitacyjne oraz zajęcia korekcyjne; ochrona małych ośrodków zdrowia przed likwidacją; stworzenie praktycznych możliwości wyboru lekarza podstawowej opieki; propagowanie zdrowego stylu życia; organizowanie zajęć z zakresu „szkoły rodzenia” dla rodzin spodziewających się dziecka; łatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów; tworzenie klas integracyjnych; objęcie opieką stomatologiczną dzieci już od wieku przedszkolnego; zwiększenie dostępności pływalni dla młodzieży oraz zwiększenie liczby sal gimnastycznych i boisk; dofinansowywanie imprez sportowych organizowanych przez stowarzyszenia dla dzieci.

- działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych:

zwiększenie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych; utworzenie placówki specjalistycznej dla upośledzonych powyżej 25. roku życia; zwiększenie środków na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i tworzenie placówek wielokierunkowej rehabilitacji; stworzenie warunków do prowadzenia rehabilitacji w miejscu zamieszkania oraz poprawa dowozu niepełnosprawnych (z wiosek) do ośrodków i szkół specjalnych; likwidowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych poprzez dostosowanie autobusów do przewozu osób niepełnosprawnych; zwiększenie liczby warsztatów terapii zajęciowej i turnusów rehabilitacyjnych, a także zatrudnienie odpowiedniej kadry; większe wsparcie dla rodzin osób niepełnosprawnych; tworzenie zespołów terapeutycznych i stanowisk pracy; informowanie niepełnosprawnych turystów o udogodnieniach w podróżach; poprawa dostępu do obiektów kulturalno-oświatowych.

- działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży:

zwiększenie liczby programów profilaktycznych typu „wiem, jak” oraz promowanie życia bez używek i narkotyków; zwiększenie liczby zajęć z profilaktyki w szkołach z udziałem

policjantów i lekarzy (edukacja dzieci w zakresie pierwszej pomocy); umożliwienie zdawania w szkołach egzaminów na kartę rowerową; zagospodarowanie czasu wolnego poprzez zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych; zwiększenie nadzoru nad uczniami podczas przerw lekcyjnych; lepsze oznakowanie przejść dla pieszych w okolicach szkół; zwiększenie nadzoru ze strony policji w miejscach grupowania się dzieci i młodzieży; pomoc psychologa w rozwiązywaniu problemów okresu dojrzewania; budowa ścieżek rowerowych umożliwiających bezpieczny dojazd do szkół; wyposażenie dzieci i młodzieży w odblaski.

- działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich:
zapewnienie bezpłatnych posiłków w szkołach; zakup pomocy naukowych; wyrównywanie szans poprzez stypendia socjalne i stypendia dla dzieci dobrze uczących się; dofinansowywanie organizacji, które wspierają rodziny ubogie; finansowanie wycieczek i innych wyjazdów szkolnych (do kina, teatru, na basen); długofalowa i szeroka pomoc osobom biednym na różnych płaszczyznach – finansowej, zdrowotnej, poszukiwania pracy; współpraca rodziców ze szkołą (edukacja rodziców) i instytucjami powołanymi do pomocy.
- inne możliwości (np. dotąd niewykorzystane):
zwiększenie absorpcji środków z UE przez gminy na rozwój zasobów ludzkich (kursy szkolenia, ale bez pośrednictwa PUP-u); organizowanie kolonii i półkolonii w szkołach; rozwijanie zdolności twórczych dzieci poprzez powoływanie nowych kół zainteresowań; organizowanie obozów zdrowotnych, turystycznych, wędrownych i biwaków; uruchomienie potencjału mieszkańców powiatu, zwiększenie liczby dzieci i młodzieży objętych dożywianiem (obiady i drugie śniadania); tworzenie grup AA, Al. Anon, Al. Ateen, prelekcje w szkołach na temat nietolerancji i przemocy.

Niepełnosprawni w powiecie

Najogólniejszym postulatem dotyczącym sytuacji osób niepełnosprawnych była propozycja wyrównywania ich szans życiowych oraz doprowadzenia do pełnej rehabilitacji zdrowotnej, psychologicznej i społecznej. Aby skutecznie pomagać osobom niepełnosprawnym zamieszkującym powiat leszczyński, należy: tworzyć ośrodki dziennego i całodobowego pobytu, warsztaty terapeutyczne, grupy wsparcia dla niepełnosprawnych i ich rodzin, a także udostępniać sprzęt rehabilitacyjny, zapewniać transport do ośrodków rehabilitacji, likwidować bariery architektoniczne i komunikacyjne.

Żeby usamodzielnąć ekonomicznie tę grupę osób, konieczne jest uświadamianie pracodawcom korzyści (finansowych, podatkowych), jakie przynosi tworzenie stanowisk pracy

dla niepełnosprawnych. Jednakże umożliwienie podjęcia pracy osobom niepełnosprawnym wymaga organizowania dla nich szkoleń przygotowujących do zawodu i warsztatów edukacyjnych, a także upowszechnienia informacji o możliwościach pomocy. W większym zakresie powinni ją świadczyć wolontariusze oraz przygotowana na potrzeby osób niepełnosprawnych specjalistyczna kadra.

Rola organizacji pozarządowych

Nowo powstające organizacje pozarządowe powinny przede wszystkim dobrze rozpoznać potrzeby grup i środowisk lokalnych wymagających wsparcia. Zdaniem respondentów, pomoc powinna być skierowana do środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzieci i młodzieży z ubogich rodzin, do osób bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, rodzin, w których są osoby niepełnosprawne, rodzin niezaradnych życiowo i dysfunkcyjnych.

Oczekuje się, że również zakres i rodzaj pomocy udzielanej przez organizacje pozarządowe będą zróżnicowane – począwszy od zadań polegających na zachęcaniu osób starszych do korzystania z ośrodków sanatoryjnych lub przygotowywaniu młodych ludzi do odpowiedzialnego zakładania rodzin, a skończywszy na diagnozowaniu i terapii dzieci z defektami rozwojowymi.

Paleta zadań stojących przed organizacjami pozarządowymi jest olbrzymia. Respondenci powierzyliby im m.in. resocjalizację osób opuszczających zakłady karne, prowadzenie zajęć terapeutycznych ze sprawcami przemocy, aktywizację bezrobotnych, podtrzymywanie tradycji ludowych regionu, organizowanie czasu wolnego osobom starszym i samotnym, wspieranie psychologiczno-pedagogiczne opiekunów świetlic środowiskowych, organizowanie spotkań integracyjnych z niepełnosprawnymi, a nawet tworzenie nowych stanowisk pracy. Tak biegunowo różny zestaw zadań przypisywanych organizacjom pozarządowym świadczy w gruncie rzeczy o zrozumieniu istoty ich działania, która polega m.in. na reagowaniu na potrzeby nawet najmniejszych, lokalnych grup o specyficznych oczekiwaniach. Tego rodzaju podejście do problemów ze strony organizacji pozarządowych jest możliwe z uwagi na ich lokalną proveniencję i znajomość środowiska działania. Część respondentów nie podziela jednakże tego poglądu, wyrażając przekonanie, że nowe organizacje pozarządowe w powiecie nie są potrzebne.

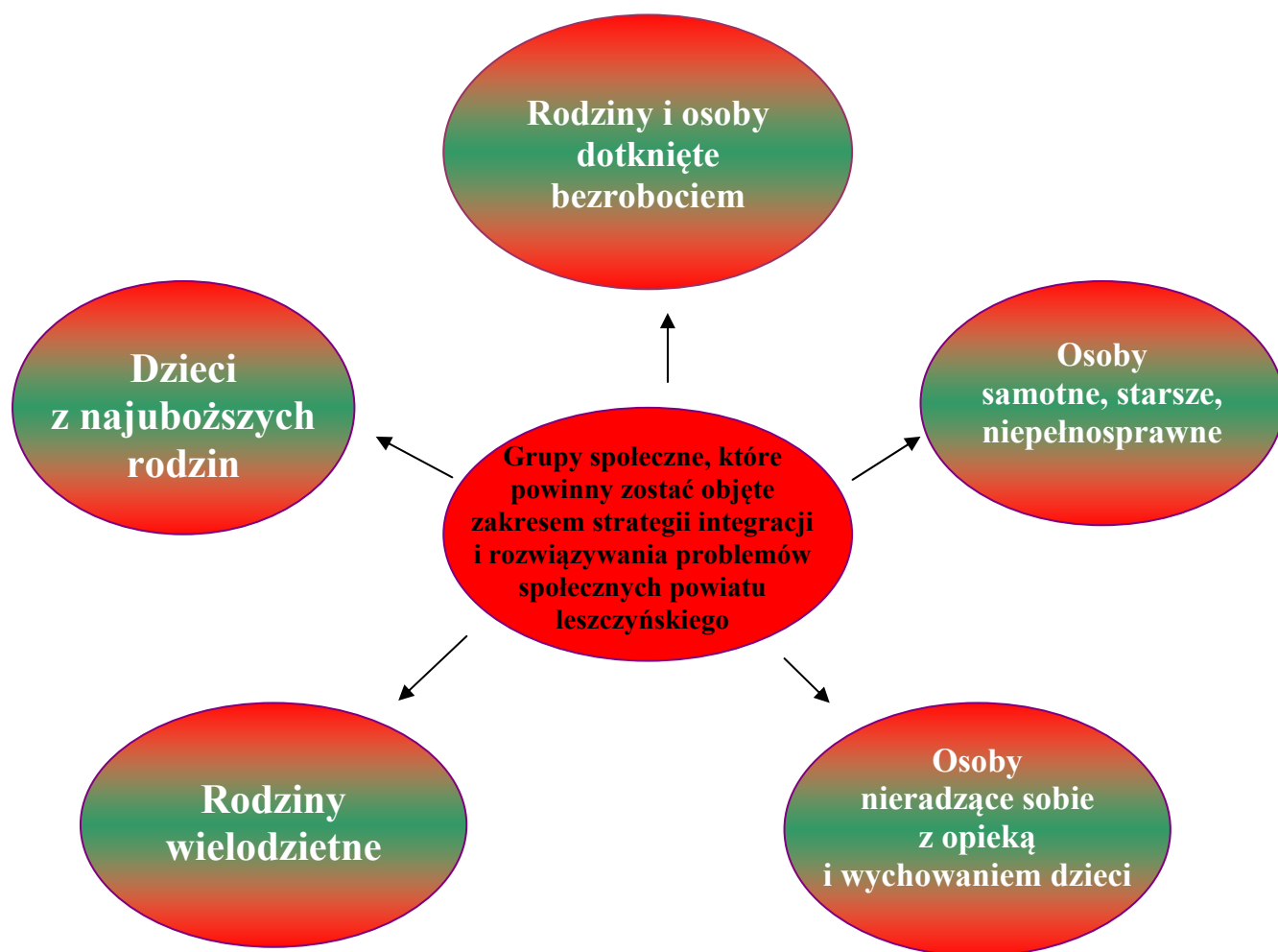
Grupy społeczne, na których powinna koncentrować się strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych w powiecie leszczyńskim

Ankietowani wybierali z zamkniętego katalogu trzy grupy wymagające szczególnej interwencji. Przedstawiamy te, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Grupy społeczne	Liczba wskazań
1.	Rodziny i osoby dotknięte bezrobociem	16
2.	Osoby samotne, starsze i niepełnosprawne	16
3.	Osoby nieradzące sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza z rodzin niepełnych i wielodzietnych	12
4.	Dzieci z najuboższych rodzin	10
5.	Rodziny wielodzietne	9

Badanie własne Centrum AV.

Z powyższego zestawienia wynika, które grupy społeczne powinny znaleźć się w centrum uwagi osób opracowujących strategię rozwiązywania problemów społecznych. Grupy te szeregujemy następująco:

Badania własne Centrum AV.

Ponadto do grup, które powinny stać się obiektami szczególnej troski władz lokalnych, zaliczono rodziny z osobami niepełnosprawnymi, dzieci nieposiadające rodziców, osoby bezdomne oraz więźniów powracających do społeczeństwa.

2.8. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed

organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **sily** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

KWESTIE OSÓB BEZROBOTNYCH

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- podnoszenie swoich kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale,
- istnienie organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym, z którymi współpracują władze lokalne,
- przygotowanie pracowników ośrodków pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi.

Słabe strony

- wysoka skala bezrobocia na terenie powiatu,
- występowanie bezrobocia długotrwałego wśród kobiet i mężczyzn oraz zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- występowanie bezrobocia długotrwałego na obszarach wiejskich,
- niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych,
- niedostatecznie rozwinięty potencjał organizacyjno-techniczny organizacji pozarządowych.

Szanse

- istnienie lokalnych i regionalnych działań skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych,

- współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych,
- powiązanie programów skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych z programami skierowanymi na rozwój zasobów ludzkich, rozwój przekwalifikowań i reorganizacji,
- wzrost mobilności zawodowej i geograficznej,
- wzrost dostępności kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich.

Zagrożenia

- rozwijanie się zjawiska wykluczenia społecznego w grupach społecznych,
- zjawisko osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

KWESTIE DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZINY

Mocne strony

- współpraca między instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży,
- komunikowanie się pracowników sfery rządowej z pracownikami pozarządowymi,
- aktywne działanie pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- powoływanie nowych organizacji pozarządowych na terenie powiatu,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny,
- prowadzenie działalności w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi,
- dostateczna liczba placówek dla nieletnich i samotnych matek z dziećmi,
- prowadzenie przez samorząd działań zapobiegającym dysfunkcjom rodziny,
- wykorzystywanie potencjału zawodowego i naukowego pracowników,
- aktywne poszukiwanie środków pozabudżetowych,
- istnienie warunków do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej,
- wystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie,
- propagowanie idei wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- niedysponowanie dostateczną ilością środków finansowych,
- nieadekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,
- brak placówek resocjalizacyjnych na terenie powiatu,

- niewystarczający stopień zabezpieczania dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania wolnego czasu.

Szanse

- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- członkostwo Polski w Unii Europejskiej szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny,
- prowadzenie programów profilaktycznych przez szkoły,
- oferty szkoleń i doskonań zawodowych dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną.

Zagrożenia

- występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie, ubóstwa,
- niski poziom współpracy między szkołą a rodziną,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- niski poziom kultury prawnej społeczeństwa,
- brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

KWESTIA OSÓB UZALEŻNIONYCH

Mocne strony

- odpowiednie przygotowanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi,
- istnienie dobrze przygotowanej bazy lokalowej oraz funkcjonowanie bazy leczenia odwykowego,
- istnienie miejsc pobytu dla ofiar przemocy,
- istnienie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi,
- współpraca władz lokalnych i regionalnych z organizacjami pozarządowymi w obszarze uzależnień,
- dobry przepływ informacji między organizacjami działającymi w obszarze uzależnień,
- wymienianie się doświadczeniami przez instytucje zajmujące się uzależnieniami,
- włączanie się społeczności lokalnych w działania pomocowe,
- odpowiednia współpraca z Kościołem.

Słabe strony

- niedysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,

- niewystarczający stan zatrudnienia w lecznictwie.

Szanse

- traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego,
- zainteresowanie fachowców różnych dziedzin współpracą na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych.

Zagrożenia

- niewystarczające możliwości, by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- niedostatecznie wykorzystany system informacji,
- zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności zachodzące w społeczeństwie.

KWESTIA OSÓB BEZDOMNYCH

Mocne strony

- możliwość określenia miejsc grupowania się bezdomnych,
- dostrzeganie różnorodności problemu bezdomności i współdziałanie z różnymi podmiotami w ramach pomocy bezdomnym,
- dostateczne angażowanie służb na rzecz bezdomnych,
- informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach pomocy,
- umiejętne komunikowanie się z mediami w sprawach bezdomnych,
- dostęp do struktury stacjonarnej dla osób bezdomnych (noclegownia w Lesznie).

Słabe strony

- brak organizacji pozarządowych niosących pomoc bezdomnym,
- niemożliwość określenia liczby osób bezdomnych,
- niedysponowanie indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności,
- brak odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności,
- brak wypracowanego standardu usług dla osób bezdomnych.

Szanse

- obiektywne przedstawianie w mediach zjawiska bezdomności,
- akceptacja osób bezdomnych przez społeczeństwo,

- nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym.

Zagrożenia

- brak programów w zakresie budownictwa socjalnego,
- niedostępność programów rządowych przeciwdziałających bezdomności,
- problem bezrobocia długotrwałego wśród osób bezdomnych.

KWESTIA LUDZI STARYCH

Mocne strony

- dostateczny dostęp osób starszych do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- profesjonalne przygotowanie kadry w dziedzinie spraw osób starszych,
- dobra dostępność domów pomocy społecznej; zmniejszanie się liczby osób oczekujących na umieszczenie w DPS-ach,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- możliwość realizowania się osób starszych w organizacjach samopomocowych,
- poprawianie sfery technicznej, która ma ułatwiać codzienne życie osób starszych,
- korzystanie z pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Słabe strony

- brak określonego standardu usług dla ludzi starszych,
- niewystarczająca liczba osób zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej, a zajmujących się problematyką osób starszych,
- wzrastająca liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- niedysponowanie małymi formami pomocy społecznej dla osób starszych,
- zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców,
- niemożliwianie osobom starszym kontynuacji aktywności zawodowej.

Szanse

- szkolenie kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- uwrażliwianie systemu oświaty na problem osób starszych,
- dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- wysoka świadomość społeczna dotycząca osób starszych,
- postęp medycyny wpływający na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych; prowadzenie promocji zdrowia osób starszych.

Zagrożenia

- wzrastająca liczba osób samotnych,
- infrastruktura niedostosowana do osób starszych,
- brak koordynacji podmiotów działających na rzecz osób starszych,
- niedokładne rozpoznanie potrzeb osób starszych,
- migracja młodych ludzi na inne tereny,
- niekorzystne zjawiska demograficzne,
- niesprzyjająca poprawie warunków osób starszych ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju.

KWESTIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Mocne strony

- różnorodne organizacje pozarządowe funkcjonujące aktywnie w sferze niepełnosprawności,
- współpraca instytucji rządowych z pozarządowymi,
- przepływ informacji między podmiotami pomocowymi,
- zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową,
- rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw charytatywnych i filantropijnych.

Słabe strony

- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- niedostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego,
- nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym,
- niedostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych,
- niedostateczna oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi,
- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.

Szanse

- wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- edukowanie o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- korzystanie w równym stopniu ze środków pozabudżetowych i pomocowych,

- sprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- likwidowanie barier architektonicznych.

Zagrożenia

- zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- wzrastające zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i stacjonarne.

ROZWÓJ KADR I SŁUŻB POMOCOWYCH

Mocne strony

- posiadanie wyspecjalizowanych pracowników pomocy społecznej oraz pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- prowadzenie przez pracowników działań socjalnych z rodziną,
- dostęp do placówek zajmujących się kształceniem pracowników socjalnych,

Słabe strony

- przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań.

Szanse

- szkolnictwo zawodowe przygotowujące absolwentów do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej,
- doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę pomocy społecznej,
- współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- niewystarczająca ilość wykwalifikowanej kadry w stosunku do potrzeb.

POZIOM ZASPOKAJANIA POTRZEB UZNANYCH ZA PODSTAWOWE

Mocne strony

- dostęp do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- istnienie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- wystarczający dostęp do opieki medycznej,
- istnienie potencjału przedsiębiorstw budowlanych na terenie powiatu,

- dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna oraz sieć telekomunikacyjna.
- właściwa gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi.

Słabe strony

- nieposiadanie bazy zabezpieczającej potrzeby społeczne: brak rozwiniętej sieci placówek oświatowych i służby zdrowia oraz rozbudowanego zaplecza kulturalnego,
- niedostateczne dofinansowanie oświaty i nauki,
- zła sytuacja mieszkaniowa mieszkańców powiatu; niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych oraz brak nowych inwestycji w tym zakresie,
- niedostatecznie rozwinięta sieć komunikacyjna.

Szanse

- zwiększająca się dostępność szkół ponadgimnazjalnych, wyższych i językowych,
- wzrastający poziom wykształcenia mieszkańców,
- brak problemu rabunkowej gospodarki zasobami naturalnymi,
- wykorzystywanie baz surowcowych oraz nowych źródeł energii,
- stosowanie kompleksowych rozwiązań technicznych i prawnych w zakresie ochrony i wykorzystywania środowiska naturalnego (wykorzystywanie środków pomocowych na ochronę środowiska),
- zagospodarowywanie akwenów dla celów turystycznych,
- rozwijanie agroturystyki,
- brak uciążliwego dla środowiska naturalnego transportu i przemysłu,
- postępujące przekształcenia gospodarcze,
- korzystne dla komunikacji położenie regionu,
- dysponowanie dobrymi powiązaniem sieci dróg lokalnych z krajowymi.

Zagrożenia

- brak przemysłu wysokich technologii.

2.9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie powiatu lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.9.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Na terenie powiatu leszczyńskiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu ponadlokalnym, prowadzonych przez samorządy oraz podmioty niepubliczne. Wśród nich należy wymienić Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, Ośrodki Pomocy Społecznej w Krzemieniewie, Lipnie, Osiecznej, Rydzynie, Świąciechowie, Wijewie i Włoszakowicach, Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi we Włoszakowicach, Mieszkanie Chronione dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w Świąciechowie, 5 świetlic socjoterapeutycznych w Drobninie, Pawłowicach (gm. Krzemieniewo), Lipnie, Wijewie i Henrykowie (gm. Świąciechowa), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Rydzynie, przy którym funkcjonują Warsztaty Terapii Zajęciowej i Powiatowy Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dzieci, Powiatowy Zespół Wsparcia Rodziny przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, Zespół Szkół Specjalnych przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznym dla Dzieci i Młodzieży w Osiecznej, Zespół Szkół Specjalnych przy ZOZ Szpitalu Rehabilitacyjno-Profilaktycznym MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Górznie (gm. Krzemieniewo) oraz 26 rodzin zastępczych, w tym Zawodowa Specjalistyczna Rodzina Zastępcza niespokrewniona z dzieckiem w Rydzynie, Zawodowa Rodzina Zastępcza niespokrewniona z dzieckiem o charakterze Pogotowia Rodzinnego w Grodzisku (gm. Osieczna) i Zawodowa Wielodzietna Rodzina Zastępcza niespokrewniona z dzieckiem w Lipnie. Należy dodać, iż mieszkańcy powiatu leszczyńskiego korzystają również ze wsparcia placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów, tj. Domów Dziecka w Bodzewie, Gnieźnie i Wschowie.

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie mieszkańcom powiatu przedstawiamy w formie kart zasobów. Należy dodać, że kadra pomocy społecznej z terenu powiatu w latach 2003-2005 brała udział w licznych szkoleniach i naradach zorganizowanych przez PCPR: w roku 2003 takich szkoleń i narad było 7, w roku 2004 – także 7, a w roku 2005 – 10.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

64-100 Leszno, Plac Kościuszki 4.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Starostwo Powiatowe w Lesznie.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

PCPR realizuje następujące formy pomocy:

- pomoc dla rodzin zastępczych,
- pomoc dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- pomoc dla osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrywanie osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- usuwanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych,
- rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych,
- poradnictwo rodzinne.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Z końcem 2005 roku kadrę PCPR-u stanowili: 1 osoba na stanowisku kierowniczym, 3 pracowników socjalnych, radca prawny oraz 2 innych pracowników.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzemieniewie

64-120 Krzemieniewo.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy Krzemieniewo.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, pracownika socjalnego oraz 1 innego pracownika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie

64-111 Lipno, ul. Powstańców Wlkp. 7.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy Lipno.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 2 pracowników socjalnych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiecznej

64-113 Osieczna, ul. Powstańców Wlkp. 5.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Miasta i Gminy Osieczna.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 2 pracowników socjalnych oraz 1 innego pracownika.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie

64-130 Rydzyna, ul. Rynek 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Miasta i Gminy Rydzyna.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 3 pracowników socjalnych oraz 1 innego pracownika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Święciechowie

64-115 Święciechowa, ul. Strzelecka 6.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy Święciechowa.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika, 2 pracowników socjalnych oraz 2 innych pracowników.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wijewie

64-150 Wijewo, ul. Parkowa 1.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy Wijewo.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz pracownika socjalnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Włoszakowice

64-140 Włoszakowice, ul. K. Kurpińskiego 29.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy Włoszakowice.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia kierownika oraz 2 pracowników socjalnych.

Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w poszczególnych gminach powiatu realizują zadania wobec osób potrzebujących pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Oferta jednostek skierowana jest do mieszkańców gmin, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

Środowiskowy Dom Samopomocy im. Wenera Kenkla

ul. Plac 21 Października 4, 64-140 Włoszakowice.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Włoszakowice.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje terapię zajęciową rehabilitację społeczną, psychiatryczną opiekę zdrowotną, opiekę pielęgniarską oraz świadczenia rekreacyjno-kulturalne i edukacyjne.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób zaburzeniami psychicznymi.

Liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 17.

Świetlica socjoterapeutyczna w Drobninie przy Zespole Szkół Podstawowej i Gimnazjum

64-120 Drobnin 25

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Krokus”,

64-100 Leszno, ul. Karasia 11.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- wsparcie terapeutyczne (indywidualne i grupowe),
- organizacja czasu wolnego,
- terapia logopedyczna,
- wsparcie pedagogiczne,
- zajęcia wyrównawczo-korekcyjne i rekreacyjno-turystyczne.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2005 roku opieką zostało objętych 25 wychowanków w wieku 7 –16 lat.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Rozszerzenie usług w zakresie realizacji programów specjalistycznych.

Świetlica socjoterapeutyczna w Lipnie przy Zespole Szkół Podstawowej i Gimnazjum

64-111 Lipno 68

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Krokus”,

64-100 Leszno, ul. Karasia 11.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- wsparcie terapeutyczne (indywidualne i grupowe),
- organizacja czasu wolnego,
- terapia logopedyczna,
- wsparcie pedagogiczne,
- zajęcia wyrównawczo-korekcyjne i rekreacyjno-turystyczne.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2005 roku opieką zostało objętych 25 wychowanków w wieku 7 –16 lat.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Rozszerzenie usług w zakresie realizacji programów specjalistycznych.

Świetlica socjoterapeutyczna w Henrykowie

64-115 Świąteczowa, budynek świetlicy wiejskiej.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Krokus”,

64-100 Leszno, ul. Karasia 11.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- wsparcie terapeutyczne (indywidualne i grupowe),
- organizacja czasu wolnego,
- terapia logopedyczna,
- wsparcie pedagogiczne,
- zajęcia wyrównawczo-korekcyjne i rekreacyjno-turystyczne.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2005 roku opieką zostało objętych 25 wychowanków w wieku 7 –16 lat.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Rozszerzenie usług w zakresie realizacji programów specjalistycznych.

Świetlica socjoterapeutyczna w Wijewie przy Zespole Szkół Podstawowej i Gimnazjum

64-150 Wijewo, ul. Powstańców Wlkp. 12.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Krokus”,

64-100 Leszno, ul. Karasia 11.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- wsparcie terapeutyczne (indywidualne i grupowe),
- organizacja czasu wolnego,
- terapia logopedyczna,
- wsparcie pedagogiczne,
- zajęcia wyrównawczo-korekcyjne i rekreacyjno-turystyczne.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2005 roku opieką zostało objętych 25 wychowanków w wieku 7 –16 lat.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Rozszerzenie usług w zakresie realizacji programów specjalistycznych.

Świetlica socjoterapeutyczna w Pawłowicach przy Zespole Szkół Podstawowej i Gimnazjum

64-122 Pawłowice 124.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Krokus”,

64-100 Leszno, ul. Karasia 11.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- wsparcie terapeutyczne (indywidualne i grupowe),
- organizacja czasu wolnego,
- terapia logopedyczna,
- wsparcie pedagogiczne,
- zajęcia wyrównawczo-korekcyjne i rekreacyjno-turystyczne.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2005 roku opieką zostało objętych 25 wychowanków w wieku 7 –16 lat.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Rozszerzenie usług w zakresie realizacji programów specjalistycznych.

Mieszkanie chronione dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych z powiatu leszczyńskiego

64-115 Święciechowa, ul. Kościelna 3.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie,
64-100 Leszno, Plac Kościuszki 4B.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- pomoc mieszkaniowa (lokalowa),
- wsparcie pedagogiczne, prawne, psychologiczne,
- pomoc w poszukiwaniu pracy,
- pomoc w zakresie załatwiania codziennych spraw życiowych,
- pomoc w kontaktach z rodzicami naturalnymi.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Ofertą objęte są 3 osoby – pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo-wychowawczych z powiatu leszczyńskiego. Warunkiem otrzymania pomocy jest kontynuacja nauki szkolnej i realizacja programu usamodzielnienia.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

- możliwość zwiększenia liczby pomieszczeń i liczby wychowanków,
- stworzenie w mieszkaniu chronionym „miejsc interwencyjnych” dla osób znajdujących się w kryzysie.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Rydzynie

64-130 Rydzyna, Plac Zamkowy 2.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Rada Powiatu Leszczyńskiego.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- Rehabilitacja i terapia w Powiatowym Centrum Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka.
- Nauka w Szkole Podstawowej, Gimnazjum, Liceum Ogólnokształcącym dla Dzieci Słabosłyszących i Niesłyszących.
- Nauka w szkole Podstawowej, Gimnazjum i Zasadniczej Szkole Zawodowej dla dzieci upośledzonych w stopniu lekkim i głębszym.
- Miejsca noclegowe w okresie trwania nauki, od poniedziałku do piątku z pełnym wyżywieniem – 130 osób.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej – 30 uczestników.

- Możliwość praktycznej nauki zawodu w Zasadniczej Szkole Zawodowej w zawodzie – ogrodnik i kucharz małej gastronomii.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

- Uczniowie z orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego (162 osoby w 2005 roku).
- Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący (44 osoby w 2005 roku).
- Dzieci skierowane do rehabilitacji i terapii.
- Osób niepełnosprawne po ukończeniu nauki szkolnej (WTZ – 30 osób w 2005 roku).

W internacie w 2005 roku przebywało 109 osób, wczesnemu wspomaganie rozwoju poddano 30 dzieci.

5. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

1. Doposażenie bazy noclegowej Ośrodka;
2. Wymiana instalacji elektrycznej i remonty wewnętrzne szkoły i internatu;
3. Budowa nowego kolektora sanitarnego;
4. Budowa garaży;
5. Budowa drogi dojazdowej z parkingu do budynku nr 4;
6. Dalsza budowa chodników między oficyną wschodnią a zachodnią;
7. Wymiana pokrycia dachowego na części budynków;
8. Remont attyk, elewacji i gzymsów oficyny zachodniej;
9. Ujednolicenie barwy tynku;
10. Dalsze osuszanie ścian budynków;
11. Prace konserwatorskie na zabytkowym murze dawnej oranżerii;
12. Realizacja II etapu sygnalizacji alarmowej w internacie;
13. Instalacja baterii słonecznych;
14. Budowa ujęcia wody dla celów nawadniania terenów zielonych.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

64-130 Rydzyna, Plac Zamkowy 2.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

64-130 Rydzyna, Pl. Zamkowy 2.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych,
- terapia zajęciowa, logopedyczna,
- zajęcia wyrównawczo-korekcyjne,

- zajęcia rekreacyjno-turystyczne,
- wsparcie psychologiczne,
- trening ekonomiczny,
- organizacja czasu wolnego.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

W 2005 roku opieką objęto młodzież i dorosłych (30 osób) z określonym stopniem i rodzajem niepełnosprawności, łącznie z wynikającym z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wskazaniem do rehabilitacji w formie zajęciowej.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Likwidacja barier architektonicznych – montaż windy.

Powiatowy Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dzieci

Plac Zamkowy 2, 64-130 Rydzyna.

1. Podmiot prowadzący:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. F. Ratajczaka,
Plac Zamkowy 2, 64-130 Rydzyna.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje:

- terapię pedagogiczną,
- terapię surdopedagogiczną,
- rehabilitację ruchową,
- psychopedagogiczną pomoc rodzinie.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności do czasu podjęcia przez nie nauki w szkole.

Liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 25 dzieci niepełnosprawnych,

Liczba osób objętych opieką do dnia 17.03.2006 r. – 37 osób.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Systematyczne uzupełnianie sprzętu do usprawniania sfery ruchowej, psychoterapii, terapii logopedycznej oraz tyflopedagogicznej oraz zakup pomocy dla psychologa np. komputerowych programów wspomagających konstrukcję indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Zespół Szkół Specjalnych przy Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznicznym dla Dzieci i Młodzieży w Osiecznej

64-113 Osieczna, ul. Zamkowa 2.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Rada Powiatu Leszczyńskiego.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Nauczanie w zakresie szkoły podstawowej specjalnej i gimnazjum specjalnego.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do dzieci i młodzieży przebywających na leczeniu i rehabilitacji w Szpitalu Rehabilitacyjno-Lecznicznym dla Dzieci i Młodzieży w Osiecznej. W 2005 roku opieką objęto 875 osób.

5. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Unowocześnienie bazy dydaktycznej (pracownia komputerowa).

Zespół Wsparcia Rodziny przy PCPR w Lesznie

64-100 Leszno, Pl. Kościuszki 4B.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, pedagogiczne, w zakresie przemocy w rodzinie i uzależnień.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I LICZBA KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców powiatu leszczyńskiego. W 2005 roku udzielono porad 104 osobom (rodziny naturalne i zastępcze).

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

- Poradnictwo specjalistyczne w siedzibie PCPR.
- Dyżury wyjazdowe w siedzibach 7 gmin powiatu.
- Poradnictwo w szkołach gminnych w zakresie przemocy w rodzinie skierowane do rodziców uczniów.

Zespół Szkół Specjalnych przy ZOZ Szpitalu Rehabilitacyjno-Profilaktycznym MSWiA dla Dzieci i Młodzieży w Górznie

64-120 Krzemieniewo, Górzno 63.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Rada Powiatu Leszczyńskiego.

2. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁANIA:

Nauczanie w zakresie szkoły podstawowej i gimnazjum.

3. KATEGORIA KLIENTA ORAZ LICZBA OSÓB OBJĘTYCH OPIEKĄ W ROKU 2005:

Oferta skierowana jest do dzieci i młodzieży przebywających na leczeniu w Szpitalu. W 2005 roku opieką objęto 1.356 osób.

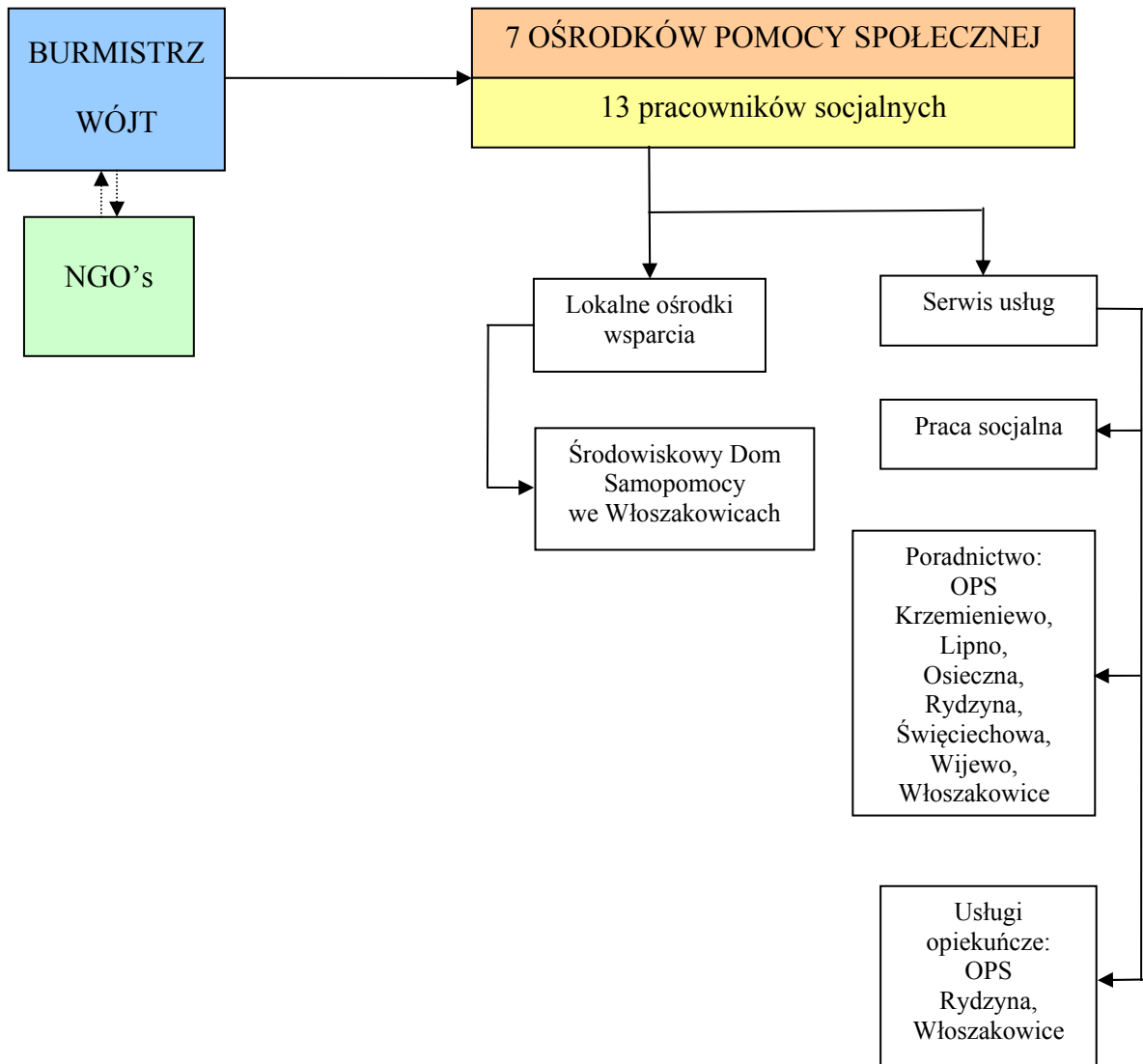
4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Potrzeba wymiany komputerów w pracowni informatycznej.

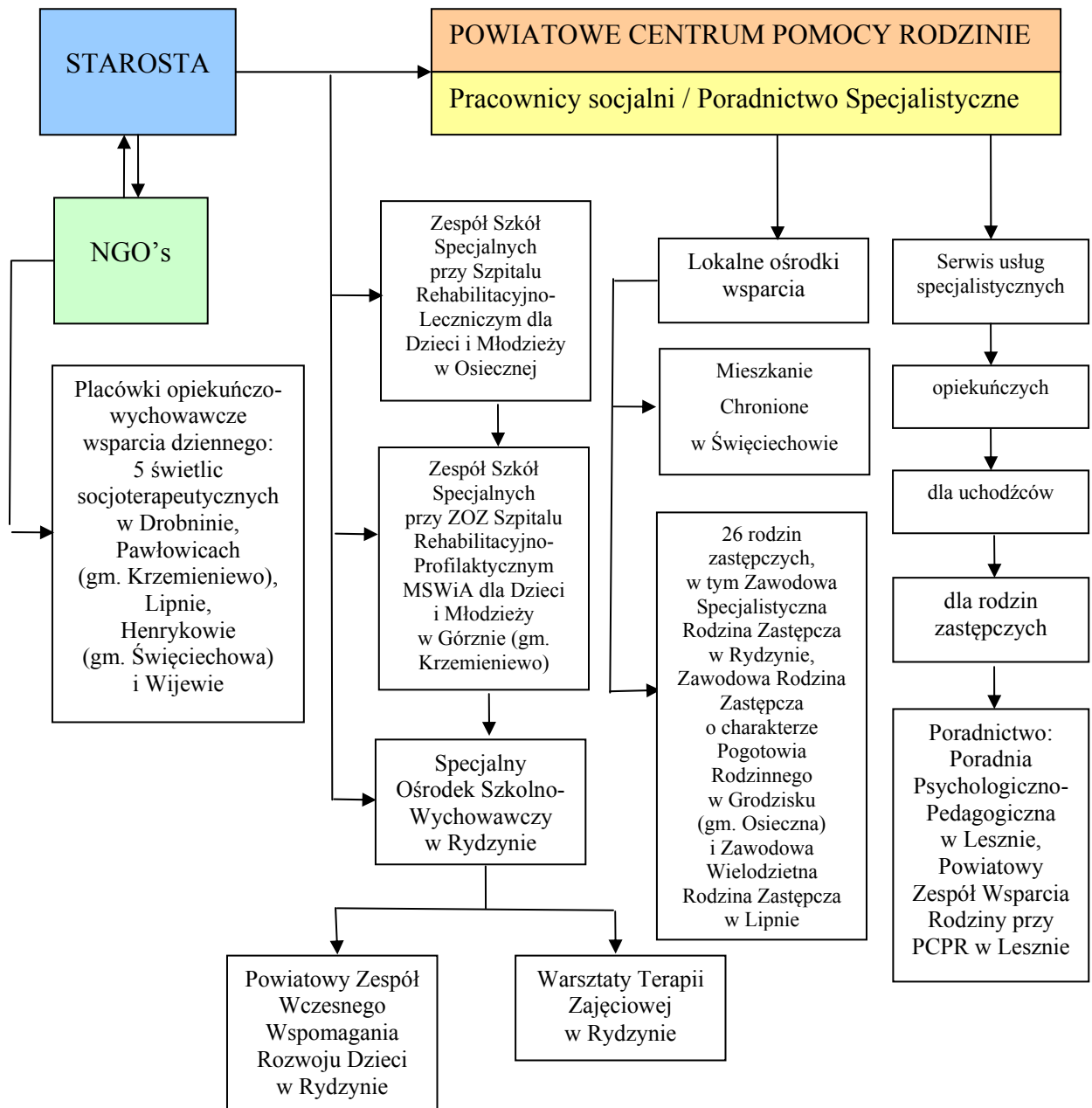
Na terenie powiatu leszczyńskiego funkcjonuje ponadto 26 rodzin zastępczych, w tym:

- Zawodowa Specjalistyczna Rodzina Zastępcza niespokrewniona z dzieckiem w Rydzynie,
- Zawodowa Rodzina Zastępcza niespokrewniona z dzieckiem o charakterze Pogotowia Rodzinnego w Grodzisku (gm. Osieczna),
- Zawodowa Wielodzietna Rodzina Zastępcza niespokrewniona z dzieckiem w Lipnie.

ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINACH

ORGANIZACJA POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE LESZCZYŃSKIM

2.9.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W powiecie leszczyńskim zarejestrowanych jest 16 stowarzyszeń mających osobowość prawną. Samorząd powiatu współpracuje z lokalnymi organizacjami sektora pozarządowego, co zostało uregulowane uchwałą Rady Powiatu Leszczyńskiego w sprawie przyjęcia programu współpracy Powiatu Leszczyńskiego z organizacjami pozarządowymi.

Współpraca z organizacjami pozarządowym odbywa się w formie:

- zlecenia realizacji zadań własnych (1 przypadek),
- dofinansowywania działalności statutowej (13 przypadków),
- doradztwa, konsultacji (10 przypadków).

Wykaz organizacji pozarządowych z terenu powiatu przedstawiamy w formie tabelarycznej z podaniem charakterystyki działania.

WYKAZ STOWARZYSZEŃ W POWIECIE LESZCZYŃSKIM

(mających osobowość prawną)

Lp.	Nazwa stowarzyszenia	Adres siedziby	Charakterystyka działania
1	Stowarzyszenie Izba Życia „Nadzieja”	ul. 21 Października 4, Włoszakowice	Niesienie pomocy ludziom starszym, chorym i niepełnosprawnym.
2	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski im. J. Korczaka	ul. Wolności 15, 64-100 Włoszakowice	Ustawiczne usprawnianie dzieci i młodzieży upośledzonej fizycznie i psychicznie.
3	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Świąciechowie	ul. Rynek 1, 64-115 Świąciechowa	Integracja środowiska emerytów, rencistów i inwalidów.
4	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym	Plac Zamkowy 2, 64-130 Rydzyna	Ochrona i poszanowanie praw dziecka, organizacja wycieczek letniego i turnusów rehabilitacyjnych.
5	Stowarzyszenie „Pomoc”	ul. Krzywińska 16, 64-121 Kąkolewo	Organizowanie i prowadzenie różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i ich rodzin.
6	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Lesznie	ul. Sikorskiego 9a, 64-100 Leszno	Integracja środowiska emerytów, rencistów i inwalidów.
7	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Lesznie	ul. Starozamkowa 14a, 64-100 Leszno	Dbanie o godność ludzką, aktywne i godne uczestnictwo w życiu społecznym osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz wspieranie ich rodzin.
8	Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Rejonowy w Lesznie	ul. Mickiewicza 2, 64-100 Leszno	Zapobieganie cierpieniom ludzkim i ich łagodzenie we wszystkich okolicznościach i w każdym czasie przy zachowaniu bezstronności oraz jakichkolwiek dyskryminacji.
9	Leszczyńskie Stowarzyszenie Rehabilitacyjne „Amazonka”	ul. B. Chrobrego 37, 64-100 Leszno	Organizowanie i prowadzenie różnych form działalności, zmierzającej do zwalczania i minimalizowania kalectwa oraz inwalidztwa związanego z przebyłą chorobą nowotworową piersi.

10	Związek Stowarzyszeń „Bank Żywności” w Lesznie	ul. Wilkońskiego 36, 64-100 Leszno	Zapobieganie marnotrawstwu żywności, nieodpłatne pozyskiwanie i przekazywanie żywności, współpraca z innymi organizacjami pozarządowymi.
11	Leszczyńskie Stowarzyszenie „Dzieciom Niepełnosprawnym”	ul. Łaziebna 14, 64-100 Leszno	Rozwijanie wszechstronnej pomocy dzieciom niepełnosprawnym w celu ich rozwoju, adaptacji i samorealizacji.
12	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Zarząd Koła nr 1 w Lesznie	ul. Grota – Roweckiego (ćwicznia), 64-100 Leszno	Reprezentowanie i ochrona interesów członków stowarzyszenia wobec władz państwowych, samorządowych, pracodawców, szkół i innych organów.
13	Polski Związek Głuchych, Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Niesłyszących	ul. B. Chrobrego 37, 64-100 Leszno	Zrzeszenie osób niesłyszących i innych osób z wadami słuchu, prowadzenie rehabilitacji słuchu i mowy.
14	Polski Związek Niewidomych	ul. B. Chrobrego 37, 64-100 Leszno	Zrzeszenie osób niewidomych i słabowidzących, wszechstronna rehabilitacja ociemniałych.
15	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Krokus”	ul. Karasia 11, 64-100 Leszno	Realizacja zadań i programów profilaktyczno-terapeutyczno-szkoleniowych dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami i patologią społeczną.
16	Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka	ul. Rynek, 64-100 Leszno	Służba społeczna chroniąca dziecko przed krzywdą i naruszeniem jego praw i interesów, poradnictwo prawne, psychologiczne, profilaktyka.

2.10. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Zespół dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie powiatu korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem działań samorządu lokalnego, a jest treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Zachodzące procesy demograficzne w istotny sposób oddziałują na sytuację społeczno-ekonomiczną ludności. Prognozy demograficzne zapowiadają umacnianie się pewnych trendów, co powoduje konieczność zaplanowania działań mających na celu dostosowanie polityki społecznej do skutków tych zmian oraz stymulowanie zjawisk sprzyjających niwelacji niekorzystnych trendów. Do zjawisk, które w największym stopniu wpływają na sytuację społeczno-ekonomiczną należą spadek dzietności kobiet oraz wzrost przeciętnej długości życia. Jednoczesne nałożenie się na siebie tych dwóch zjawisk powoduje, że

struktura społeczna w najbliższych latach będzie kształtować się odmiennie niż dotychczas. Według *Prognozy demograficznej na lata 2003-2030* Głównego Urzędu Statystycznego, w poszczególnych grupach wiekowych, będzie się ona przedstawiała następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) – do 2013 roku liczba dzieci i młodzieży będzie nadal maleć. Sytuacja ta może stać się szansą dla systemu edukacji, gdyż łatwiej będzie podolać obowiązkowi kształcenia i opieki nad dziećmi przy mniejszej populacji. Istniejąca infrastruktura i baza dydaktyczna może posłużyć do rozwoju bogatszej oferty edukacyjnej zarówno dla dzieci, które wymagają dodatkowej pomocy w nauce lub chcą rozwijać umiejętności, jak również dla dorosłych, którzy stoją obecnie przed koniecznością udoskonalania swoich umiejętności poprzez kształcenie ustawiczne i szkolenia.
- osoby w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyźni w wieku 18-65 lat – charakterystyczne są tutaj dwa zjawiska. Po pierwsze to gwałtowny wzrost liczby młodzieży (19-24 lat), która mimo dobrego wykształcenia ma trudności ze znalezieniem zatrudnienia w sytuacji wysokiego bezrobocia w ogóle. Po drugie, w grupie osób w wieku aktywności zawodowej nastąpił wzrost udziału osób w wieku niemobilnym (powyżej 44 roku życia). W najbliższych latach stopniowo grupa ta będzie kończyć swoją aktywność zawodową i zasili grono osób w wieku poprodukcyjnym.
- osoby w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni powyżej 65 lat i kobiety powyżej 60 lat) – liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie przyrastać już w latach 2007-2013, zwiększając silną już obecnie presję na system zabezpieczenia społecznego. Ponadto jednym z obszarów zainteresowań polityki społecznej powinno stać się wspieranie aktywnej starości, tak aby coraz dłuższy czas jakim dysponują współcześni i przyszli seniorzy mógł być efektywnie i satysfakcjonująco wykorzystany.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji z pewnością przyczyni się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia. Jako jedną z przyczyn tak gwałtownego wzrostu liczebności tej grupy wskazuje się trudną sytuację na rynku pracy oraz jeszcze do niedawna funkcjonujące łagodne przepisy umożliwiające wycofywanie się z rynku pracy osób w wieku aktywności zawodowej. Nie ulega wątpliwości, że w związku z zakresem kompetencji samorządu powiatowego należy zaprogramować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczne łamanie barier architektonicznych, a z drugiej ułatwiały poprzez rehabilitację powrót, przynajmniej części osób niepełnosprawnych, na rynek pracy. Dla seniorów

konieczne będzie zapewnienie odpowiedniej opieki całodobowej, w pierwszym rzędzie mającej charakter rodzinny a dalej instytucjonalnej.

Rodzina

Analizując sytuację rodzin zamieszkujących powiat leszczyński, należy zwrócić uwagę na trudności na rynku pracy i problemy finansowe, które w istotny sposób utrudniają im funkcjonowanie. Tymczasem trwałość więzów rodzinnych może przyczynić się do amortyzacji wielu bolączek i to nie tylko poprzez pomoc finansową czy też rzeczową. W polskim systemie niedostatecznego zabezpieczenia społecznego, rodzina stanowi jedno z najskuteczniejszych ogniw sieci bezpieczeństwa socjalnego. Dzięki oparciu w rodzinie realne jest funkcjonowanie w pewnym systemie wartości i zachowanie godności. Na podstawie obiektywnych danych można wnioskować o sytuacji współczesnych rodzin i o skutkach doświadczanych przez nie trudności. W okresie transformacji wiele nowych doświadczeń przypadło w udziale polskim rodzinom i wielokrotnie wpłynęły one znacznie na pogorszenie bądź poprawę jakości ich życia. Wśród tendencji negatywnych należy przede wszystkim wymienić:

- Brak bezpieczeństwa ekonomicznego. Trudna sytuacja na rynku pracy, niski poziom zarobków, niemożność nabycia i utrzymania mieszkania, wysokie koszty edukacji dzieci.
- Wzrost liczby zachowań patologicznych i niepożądanych społecznie. Zjawiska takie jak przemoc fizyczna w rodzinie, moralne znęcanie się nad członkami rodziny, nadużywanie alkoholu mogą być przyczyną jak również skutkiem innych czynników. Prowadzą one do osłabienia więzi rodzinnych, a nawet do rozpadu małżeństw (przemoc jest wskazywana jako jedna z bardzo istotnych przesłanek do podjęcia przez kobiety decyzji o rozwodzie).
- Brak dostatecznej infrastruktury zapewniającej zaspokojenie przez osoby młode ich potrzeb kulturalnych i sportowych, w szczególności w odniesieniu do młodzieży nastoletniej.
- Niedostateczny poziom rozwoju instrumentów edukacji nieformalnej, uzupełniającej tradycyjny system szkolenia, oraz zapewniającej osobom młodym twórcze spędzanie czasu wolnego.

W działaniach samorządu szczególne znaczenie powinny mieć inicjatywy zabezpieczające sytuację dziecka, które musiało opuścić rodzinę. Należy stawiać na opiekę rodzinną (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka), a dopiero, gdy ta będzie niewystarczająca na instytucjonalną (domy dziecka). Nie można zapominać o aktywizowaniu do właściwej

działalności struktur gminnych, tak by odebranie dziecka rodzinie było zdecydowanie ostatecznością.

Ubóstwo

Od 1996 roku można zaobserwować stały trend ubożenia pewnych części populacji. Mimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków, corocznie coraz większy odsetek ludności znajduje się poniżej granic ubóstwa – zarówno opartych na miarach absolutnych, jak również relatywnych. Oznacza to, że coraz więcej rodzin nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb oraz, że zwiększa się stopień zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie. Długotrwałe ubóstwo wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek podejmowanych decyzji. Często może oznaczać rezygnację z zakupu nawet niezbędnych dóbr, typu lekarstwa czy przybory szkolne, a w rezultacie powoduje pogłębianie się trudności, które wymagają kolejnych nakładów finansowych (np. kolejne lekarstwa przy niezaleczonych chorobach lub korepetycje dla dziecka). Brak możliwości rekompensowania kolejnych potrzeb powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny i może powodować powstawanie kolejnych niekorzystnych zjawisk: alkoholizmu, przemocy w rodzinie, osłabienia więzi rodzinnych, czy nawet przestępczości. Niepokojącym zjawiskiem jest dziedziczenie biedy.

Rozwiązywaniem problemu ubóstwa zajmują się przede wszystkim jednostki organizacyjne pomocy społecznej na poziomie gminnym, ale konieczne jest ich metodyczne i merytoryczne wsparcie w tych działaniach.

Bezrobocie

Pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych. W 2005 roku w grupie osób, które nie pracowały można było zidentyfikować największy odsetek doświadczających biedy. Wśród gospodarstw domowych, w skład których wchodziła przynajmniej jedna osoba bezrobotna, stopa ubóstwa skrajnego wynosiła ok. 24%, podczas gdy wśród gospodarstw, w których nie było osób bezrobotnych – ok. 8%.

Ponieważ sytuacja na rynku pracy jest uzależniona od poziomu wykształcenia, bardzo wyraźnie widać, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia maleje zagrożenie ubóstwem. Trudności na rynku pracy w największym stopniu przyczyniają się do ubożenia mieszkańców. Z jednej strony brak pracy, utrata zasiłku dla bezrobotnych uniemożliwiają zarobkowanie, a dodatkowo pozostawanie w bezrobociu przez kilka lat zmniejsza szanse na ponowne zatrudnienie. Z drugiej jednak, wykonywanie niskopłatnej pracy i zatrudnienie w rolnictwie dla

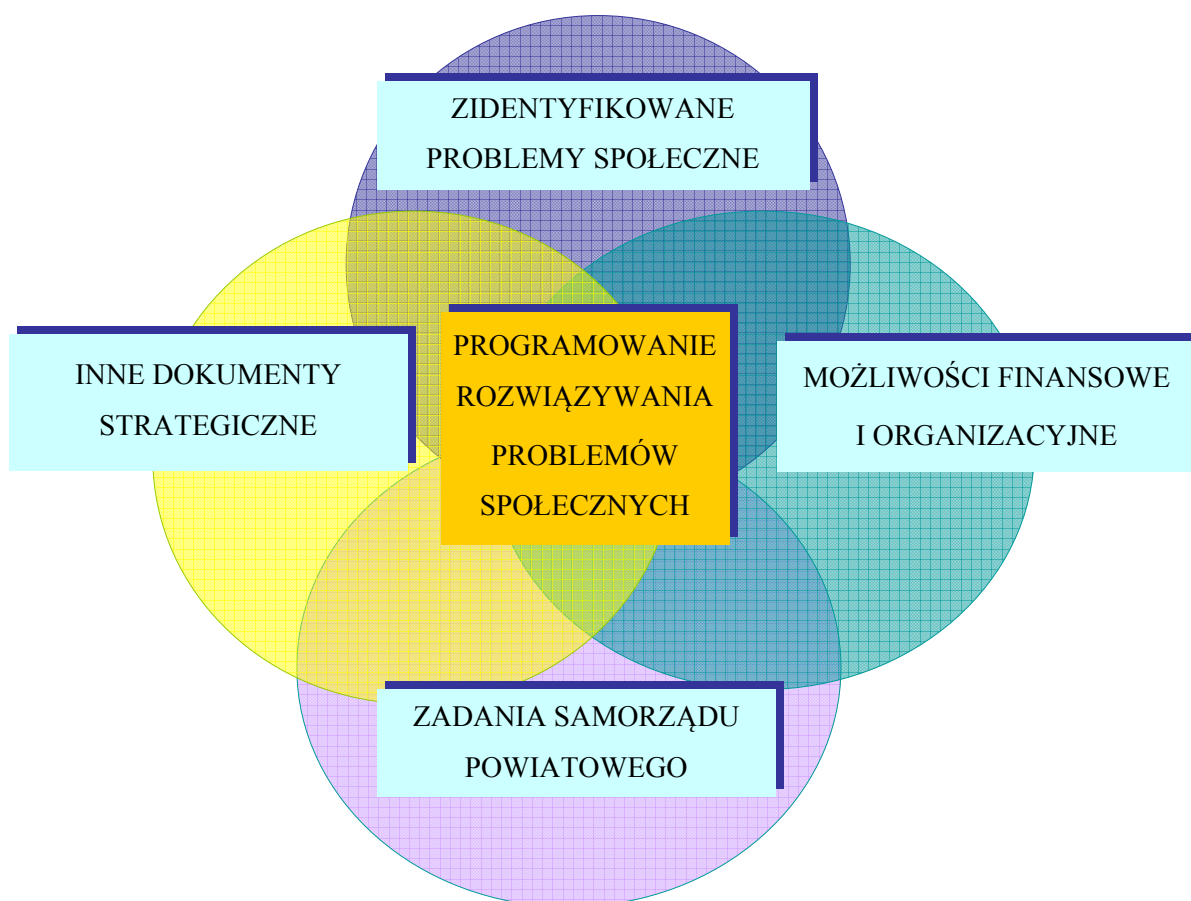
osób posiadających niewielkie gospodarstwa również nie zabezpieczają dochodów rodzin na wystarczającym poziomie. Charakteryzując więc związek ubóstwa i sytuacji na rynku pracy, należy wskazać na bardzo małe szanse na zatrudnienie słabo wykształconych mieszkańców niektórych obszarów oraz niski poziom zarobków w pewnych grupach zawodowych.

Wykluczenie i marginalizacja

Odrębna kategoria problemów dotyczy **poszczególnych grup społecznych**, które z racji niekorzystnie toczących się kolei losu, czynników mniej lub bardziej zawinionych doświadcza szczególnie silnej ekspozycji na zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Można zidentyfikować następujące grupy znajdujące się w trudnej sytuacji: osoby bezdomne, osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych, w szczególności osoby z problemem alkoholowym, osoby będące ofiarami przemocy, osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.

Integracja tych grup wymaga wdrażania przemyślanych, kompleksowych programów, które będą uwzględniały specyfikę członków danej grupy.

ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ

Powyższy wykres przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu powiatowego oraz warunki finansowe, nieco mniejszy, choć także istotny wpływ mają inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie powiatu. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

***POWIAT LESZCZYŃSKI WSPIERA RODZINĘ
I UMACNIA WSPÓLNOTĘ MIESZKAŃCÓW,
KTÓRZY W OPARCIU O PARTNERSTWO PUBLICZNE
PRZECIWDZIAŁAJĄ WYKLUCZENIU
OSÓB I GRUP SPOŁECZNYCH***

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel strategiczny nr 1.

BEZPIECZNA SOCJALNIE RODZINA

Cel operacyjny:

1.1. Wzmacnianie systemu sprzyjającego rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.1.

- 1.1.1.** Podejmowanie kompleksowych działań edukacyjnych, informacyjnych, interwencyjnych służących zapobieganiu problemom bądź rozwiązywanie ich we wczesnym stadium, szczególnie poprzez dokształcanie kadr pomocy społecznej w powiecie.
- 1.1.2.** Rozwój usług społecznych na rzecz dzieci i młodzieży poprzez:
 - dokształcanie kadry pedagogicznej w celu podniesienia poziomu i jakości edukacji, m.in. warsztaty, konferencje,
 - zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży (baza i kadra).
- 1.1.3.** Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego.
- 1.1.4.** Wspieranie rozwoju sieci placówek edukacyjnych, kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, m.in.: poprzez zwiększenie dostępności do bazy już istniejącej (szczególnie w godzinach popołudniowych),

Cel operacyjny:

1.2. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.2.

- 1.2.1. Wsparcie rodziny biologicznej w środowisku oraz pomoc w przezwyciężaniu trudności materialnych, emocjonalnych i wychowawczych, w szczególności poprzez współpracę z gminnymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.
- 1.2.2. Objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną:
 - rozwój zastępczej opieki rodzinnej,
 - dążenie do zabezpieczenia w zasobach mieszkań dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej, w tym organizacja mieszkań chronionych.
- 1.2.1. Rozwój działalności Powiatowego Zespołu Wsparcia Rodziny.
- 1.2.2. Rozwój wsparcia specjalistycznego dla samotnych matek.
- 1.2.3. Rozwój wsparcia dla rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo.

Cel operacyjny:

1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.3.

- 1.3.1. Rozwój i wspieranie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
- 1.3.2. Rozwój poradnictwa i upowszechniania informacji z zakresu praw ofiar przemocy domowej.
- 1.3.3. Budowa interdyscyplinarnych zespołów złożonych z przedstawicieli samorządów terytorialnych, policji, ochrony zdrowia, rozwiązujących problemy przemocy w rodzinie i kwestie krzywdzenia dzieci.
- 1.3.4. Realizacja programu edukacyjno-korekcyjnego dla sprawców przemocy domowej.

Cel operacyjny:

1.4. Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.4.

- 1.4.1. Wspieranie upowszechniania opieki przedszkolnej, szkolnictwa integracyjnego i specjalnego,

- 1.4.2.** Inicjowanie działań mających na celu obejmowanie opieką i wsparciem rodzin z dziećmi w wieku do 6 roku życia, wczesna pomoc w diagnozowaniu stopnia i typu niepełnosprawności.
- 1.4.3.** Wsparcie rodziców dzieci niepełnosprawnych w przezwyciężeniu trudności emocjonalnych i wychowawczych poprzez współpracę ze szkołami specjalnymi oraz organizacjami pozarządowymi, skupiającymi rodziców dzieci niepełnosprawnych.

Efekty realizacji celu:

Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, zapewniający dzięki współpracy poszczególnych uczestników i kompetencji kadry różnorodne formy pomocy, w szczególności uprzedzający sytuacje kryzysowe i zabezpieczający poszanowanie praw dzieci. W sytuacji kryzysowej system przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając żadnego dziecka i rodziny z własnymi problemami.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji.

Cel strategiczny nr 2.

INTEGRACJA GRUP MARGINALIZOWANYCH

Cel operacyjny:

2.1. Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.1.

- 2.1.1. Rozwijanie stałej współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.
- 2.1.2. Objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych (poradnictwo, zapoznanie z aktywnymi technikami poszukiwania pracy, programy dla grup szczególnego ryzyka, w tym osób powyżej 50. r. ż.).
- 2.1.3. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, tworzących nowe miejsca pracy, m.in. poprzez:
 - przygotowanie przez samorząd lokalny terenów dla pozarolniczej działalności gospodarczej,
 - opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej,
 - aktywizacja i animacja środowiska lokalnego poprzez ogłaszanie konkursów na realizację zadań publicznych.
- 2.1.4. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych, a także osób powyżej 50. r. ż. i osób niepełnosprawnych (grup szczególnego ryzyka), programy specjalne.
- 2.1.5. Wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji poprzez zastosowanie instrumentów rynku pracy, włączenie sektora NGO, organizacji pracodawców.
- 2.1.6. Systematyczne podnoszenie jakości obsługi bezrobotnych przez personel PUP (szkolenia, podnoszenie kwalifikacji, system motywacji i oceny), zintegrowany system informatyczny, pozwalający w sposób łatwy i szybki pozyskać informację o wolnych miejscach pracy, nawiązać kontakt z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania

bezrobociu, co pozwoli monitorować lokalny rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych zamieszkujących obszary zdegradowane i objęte rewitalizacją.

- 2.1.7.** Rozwój działań polegających na podwyższaniu usług poradnictwa zawodowego poprzez promowanie na każdym etapie życia zawodowego idei planowania rozwoju zawodowego (szczególnie wśród młodzieży).

Cel operacyjny:

2.2. Współpraca w tworzeniu systemu probacyjnego i wsparcie osób opuszczających zakłady karne.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.2.

- 2.2.1.** Podjęcie działań w celu wsparcia osób opuszczających zakłady karne w znalezieniu schronienia i zatrudnienia.
- 2.2.2.** Współpraca w promowaniu instytucji mediacji.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji.

Efekty realizacji celu:

Wzrost liczby osób zaktywizowanych i zintegrowanych ze społecznością lokalną. Wzrost liczby osób opuszczających system pomocy społecznej i usamodzielniających się, zmniejszająca się liczba osób popadających w bezdomność. Stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu kompleksowego wsparcia osób uzależnionych i ich rodzin. Wzrost zaufania i poczucia bezpieczeństwa społecznego oraz przyrost kapitału społecznego.

Cel strategiczny nr 3.

WSPARCIE SENIORÓW I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel operacyjny:

3.1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.1.

- 3.1.1. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem Internetu i mediów lokalnych.
- 3.1.2. Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 3.1.3. Wspieranie grup samopomocowych.

Cel operacyjny:

3.2. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, rehabilitacji.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.2.

- 3.2.1. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i zabiegów rehabilitacyjnych poprzez opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich.
- 3.2.2. Podnoszenie jakości usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez systematyczne szkolenie kadr samorządowych.
- 3.2.3. Wspieranie profesjonalnych form pomocy przy udziale wolontariuszy.
- 3.2.4. Podnoszenie jakości i dostępności usług świadczonych dla osób niepełnosprawnych.
- 3.2.5. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do placówek rehabilitacyjnych i opiekuńczych.

Cel operacyjny:

3.3. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.3.

- 3.3.1. Systematyczny lobbing na rzecz łamania barier architektonicznych.
- 3.3.2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym, w szczególności poruszającym się na wózkach inwalidzkich, pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez rozwijanie właściwych dla nich form transportu.
- 3.3.3. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w działalności sportowej i kulturalnej.
- 3.3.4. Budowa programów integrujących ze środowiskiem osoby zaburzone i chore psychicznie.
- 3.3.5. Wspieranie realizacji programów integracyjnych obejmujących niepełnosprawne dzieci od najmłodszych lat.
- 3.3.6. Rozwój sieci mieszkań chronionych.

Cel operacyjny:

3.4. Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.4.

- 3.4.1. Rozwijanie systemu informacji, m.in. tworzenie internetowego systemu informacyjnego.
- 3.4.2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym udziału w szkoleniach i przekwalifikowaniach zawodowych.
- 3.4.3. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i przystosowywaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do ich potrzeb i możliwości.
- 3.4.4. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia na terenie powiatu zakładu aktywności zawodowej.
- 3.4.5. Udzielanie pożyczek osobom niepełnosprawnym na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej oraz udzielanie dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych zaciąganych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub na prowadzenie własnego albo dzierżawionego gospodarstwa rolnego.

Cel operacyjny:

3.5. Rozwój opieki rodzinnej i poprawienie standardu w placówkach instytucjonalnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.5.

- 3.5.1.** Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz ludzi starych w realizacji opieki.
- 3.5.2.** Szkolenie profesjonalnych kadr zajmujących się opieką środowiskową.
- 3.5.3.** Systematyczne podnoszenie jakości usług w domach pomocy społecznej.
- 3.5.4.** Promowanie rodzinnych form wsparcia, w tym rodzinnych domów pomocy społecznej, mieszkań chronionych.
- 3.5.5.** Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji.

Efekty realizacji celu:

Zwiększenie wiedzy lokalnej społeczności na temat niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych. Jak największa liczba osób zatrudnionych i usprawnionych. Efektem realizacji celu winna być także wzrastająca jakość usług rehabilitacyjnych i społecznych oraz aktywny wolontariat. Zwiększenie udziału seniorów w życiu publicznym, wysoka jakość świadczonych na ich rzecz usług socjalnych, zwiększanie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, wzrost liczby wolontariuszy, szczególnie młodych, działających na rzecz seniorów, poszerzenie oferty działań wspierających, integrujących, edukacyjnych.

Cel strategiczny nr 4.

PARTNERSTWO NA RZECZ AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ

Cel operacyjny:

4.1. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.1.

- 4.1.1. Wzmocnienie roli pracownika socjalnego jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej klientów systemu poprzez systematyczne doszktałanie pracowników socjalnych i rozwój kadr socjalnych z terenu gmin.
- 4.1.2. Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie i formach świadczeń pomocowych.

Cel operacyjny:

4.2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.2.

- 4.2.1. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie wspólnych działań.
- 4.2.2. Rozwój wolontariatu.
- 4.2.3. Wspieranie działań na rzecz tworzenia aktywnych środowisk lokalnych.

Realizatorzy celów i kierunków działań:

Rada Powiatu, Starosta, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jednostki organizacyjne powiatu, jednostki zgodnie z właściwością zadań.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Partnerzy w realizacji celów:

Instytucje rządowe, samorządowe, w szczególności miejskie, miejsko-gminne i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki naukowe, organizacje społeczne, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji.

Efekty realizacji celów:

Profesjonalna kadra merytoryczna, wysoka jakość usług świadczonych na rzecz beneficjentów pomocy społecznej, zróżnicowane formy współpracy z organizacjami pozarządowymi i zwiększające się obszary tej współpracy. Wzrost aktywności społecznej lokalnej społeczności i świadomości własnych możliwości i potencjału (wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych).

3.3. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów dokonywana będzie corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

3.3.1. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Celem oceny wdrażanych działań wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne, odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju, w tym m.in.:

- dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności – np. przyrost naturalny, saldo migracji, dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych, liczba podopiecznych pomocy społecznej,
- w obszarze dotyczącym rynku pracy – np. udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo, udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych z podziałem na poziom i kierunek wykształcenia, liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy, oraz te same wskaźniki w odniesieniu do osób niepełnosprawnych bezrobotnych,
- w obszarze dotyczącym edukacji i poziomu wykształcenia – np. liczba ludności z wykształceniem wyższym, liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim,
- wskaźniki społeczne: liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba osób opuszczających system pomocy społecznej, wychodzących z bezdomności, uzależnienia, liczba utworzonych mieszkań chronionych dla różnych grup potrzebujących, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji

społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi, seniorami i niepełnosprawnymi),

- wskaźniki ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Powiatu rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty PCPR),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Powiatu stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne

uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.3.3. PROPONOWANE PROJEKTY

PROJEKT 1. – do realizacji w ramach obszaru OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

NAZWA PROJEKTU

POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM POPRZEZ WSPÓLNE ŚPEWANIE I IMPREZY KULTURALNO-OŚWIATOWE.

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Miejscowości gminy.

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Święciechowa, ul. Strzelecka 6.
2. Samorządowy Ośrodek Kultury, Święciechowa, ul. Śmigielska 1 a.

CEL PROJEKTU

Zorganizowanie czasu wolnego dla osób niepełnosprawnych i zespołów wokalnych utworzonych przez te osoby.

CELE SZCZEGÓLWE

- pogadanki w salach wiejskich,
- szkolenia dotyczące niepełnosprawności,
- zainteresowanie ciekawą formą spędzania czasu wolnego,
- zintegrowanie społeczeństwa lokalnego.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Osoby niepełnosprawne, mieszkańcy poszczególnych miejscowości.

ZAKRES PROJEKTU

1. przygotowanie bazy lokalowej,
2. znalezienie osób chętnych do realizacji projektu,
3. zatrudnienie instruktorów,
4. stworzenie sieci współpracujących osób i instytucji z osobami niepełnosprawnymi.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

1. samorząd gminy,
2. rady sołeckie poszczególnych miejscowości,
3. organizacje społeczne działające na terenie poszczególnych miejscowości gminy.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

- zorganizowanie bazy lokalowej w salach wiejskich,
- wynagrodzenie dla kadry szkoleniowej.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Uzależniony od zaangażowania osób niepełnosprawnych i determinacji liderów.

PROJEKT 2. – do realizacji w ramach obszaru OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

NAZWA PROJEKTU

MIĘDZYNARODOWA PARAOLIMPIADA W PŁYWANIU DZIECI I MŁODZIEŻY Z NIEDOROZWOJEM INTELEKTUALNYM, SŁUCHU I SOMATYCZNYM

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Środowiskowa Pływalnia Edukacyjna w Lesznie.

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Leszczyńskie Stowarzyszenie „Dzieciom Niepełnosprawnym”, ul. Łaziebna 14, 64-100 Leszno.

CEL PROJEKTU

- popularyzowanie pływania wśród osób niepełnosprawnych,
- promowanie i popularyzowanie efektów rehabilitacji uczniów placówek kształcenia specjalnego,
- promowanie i popularyzowanie gospodarności, kultury, piękna miasta i powiatu oraz Wielkopolski,
- integracja społeczna i komunikacyjna.

CELE SZCZEGÓLNE

- upowszechnianie idei paraolimpiad, międzynarodowego ruchu „Specjal Olympics Polska” i integracji europejskiej,
- nauka organizacji zawodów pływackich dla osób niepełnosprawnych,
- promowanie i popularyzowanie działalności Instytutu Wychowania Fizycznego PWSZ im. J. A. Komeńskiego w Lesznie,
- promowanie i popularyzowanie działalności organów administracji publicznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

BENEFICJENCI PROJEKTU

W Międzynarodowej Paraolimpiadzie w Pływaniu uczestniczą dzieci i młodzież od 11. do 18. roku życia z niepełnosprawnością intelektualną, słuchu i somatyczną z Leszna, woj. wielkopolskiego, lubuskiego i Niemiec.

ZAKRES PROJEKTU

1. powołanie komitetu organizacyjnego i honorowego,
2. opracowanie scenariusza zawodów i regulaminu,
3. wyznaczenie zadań dla sekretariatu, sędziów, komisji,
4. ceremonia zakończenia,
5. sprawozdanie merytoryczno-finansowe, podziękowania dla sędziów, komitetu honorowego, sponsorów, wolontariuszy.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Starosta powiatu leszczyńskiego,
- Prezydent Leszna,
- Marszałek województwa wielkopolskiego,
- Rektor PWSZ im. J. A. Komeńskiego w Lesznie,
- zakłady pracy chronionej,
- dyrektorzy szkół i placówek kształcenia specjalnego.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

Napoje, słodkie posiłki dla 200 uczestników, 10 pucharów, 120 dyplomów, 20 medali.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

Wyżywienie – 2.000 PLN, medale – 1.500 PLN, dyplomy 1.000 PLN, płyty CD – 400 PLN, wynajęcie pływalni – 4.000 PLN, sędziowie, nauczyciele, studenci, obsługa administracyjno-księgowo, lekarsko-pielęgniarska, nagłośnienie.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

1. maj 2006,
2. październik 2006,
3. 26 października 2006.

PROJEKT 3. – do realizacji w ramach obszaru OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

NAZWA PROJEKTU

RAZEM RAŻNIEJ I SPRAWNIEJ

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Leszno i miejscowości powiatu, na terenie których działają koła PZERiI: Bukowiec Górny, Garzyn, Kaczkowo, Kąkolewo, Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Pawłowice, Rydzyna, Świerczyna, Wijewo, Włoszakowice.

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Rejonowy w Lesznie, ul. gen. Wł. Sikorskiego 9 a, 64-100 Leszno.

CEL PROJEKTU

- integrowanie środowisk emerytów i rencistów poprzez świadomy wybór uczestnictwa w różnorodnych formach aktywnego spędzania czasu,
- aktywizacja oraz tworzenie warunków i możliwości samorealizacji osób w wieku starym poprzez czynny udział w uprawianiu ogólnokondycyjnych ćwiczeń fizycznych, poznawanie własnej psychiki i nabywanie umiejętności zachowań asertywnych,
- tworzenie i wspieranie działalności grup samopomocowych i grup wsparcia promujących profilaktykę zdrowotną,
- stworzenie możliwości korzystania z szybkiej informacji i środków multimedialnych w zakresie poznawania praw starego pokolenia, pośrednio poprzez operatora-prawnika sprzętu komputerowego oraz możliwość nauki obsługi i bezpośredniego wykorzystania możliwości.

CELE SZCZEGÓLOWE

W wyniku realizacji uwzględnionych w projekcie działań oczekujemy wytworzenia nawyku wspólnoty przyjacielskiej i tworzenia się samopomocowych grup wsparcia, które mogłyby rozwijać się na zasadzie sąsiedzkich i koleżeńskich spotkań.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Projekt kierowany jest głównie do osób powyżej 65. roku życia, samotnych, o niskim statusie materialnym, w przeważającej liczbie do kobiet. Pośrednio, jako obserwatorzy, w projekcie uczestniczyć będą członkowie rodzin.

ZAKRES PROJEKTU

1. organizacja zajęć gimnastyki ogólnokondycyjnej,
2. organizacja zajęć edukacyjno-warsztatowych,
3. organizacja zajęć sekcji plastyczno-rękodzielniczej,
4. Internet dla seniora,

5. organizacja imprez śpiewaczych,
6. organizacja wycieczek i wczasów w okresie posezonowym w atrakcyjnych miejscowościach górskich i morskich,
7. organizacja festynów, spotkań andrzejkowych, koncertów z okazji Międzynarodowego Dnia Seniora.

PROJEKT 4. – do realizacji w ramach obszaru WSPIERANIE RODZINY.

NAZWA PROJEKTU

PÓŁKOLONIE

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Zespół Szkół – Szkoła Podstawowa i Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Kąkolewie.

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Stowarzyszenie „POMOC”, ul. Krzywińska 14, Kąkolewo, 64-113 Osieczna.

CEL PROJEKTU

Otoczenie opieką dzieci z rodzin uboższych i niewydolnych wychowawczo; zapewnienie im opieki w czasie wolnym; rozbudzenie ich zainteresowań; zorganizowanie wycieczek, na które nie stać rodziców; pomoc materialna.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROJEKTU

Rodziny ubogie zwracają się z konkretnymi prośbami. W minionych miesiącach realizowane zostały recepty na okulary, czyniono starania o wyprawki dla niemowlaka i łóżka dla 5 dzieci z rodzin wielodzietnych, kupowano podręczniki, kurtki na zimę, dofinansowano wycieczki, przygotowano paczki na święta.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Korzystają przede wszystkim dzieci z obwodu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Kąkolewie.

ZAKRES PROJEKTU

1. pozyskanie sponsorów, instytucji i urzędów (półkolonie są nieodpłatne),
2. przygotowanie programu,
3. ubranie grupy wolontariuszy,
4. zapewnienie opieki medycznej,
5. zapewnienie wyżywienia,
6. przygotowanie sprawozdań, rozliczeń z otrzymanych środków.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- burmistrz,
- starosta powiatu,

- kurator wielkopolski,
- dyrekcja szkoły,
- lokalni przedsiębiorcy,
- właściciele sklepów.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

Sponsorzy – 12.000 zł; wolontariusze – najlepiej z przygotowaniem pedagogicznym; sala gimnastyczna, pomieszczenia sanitarne.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

Finanse: 12.000 zł (w gotówce i pomocy rzeczowej),

Kadra: 11-12 opiekunów w dniu wycieczki pieszej lub rowerowej, pielęgniarka, pomoc w podawaniu posiłków,

Transport: prywatny dowóz żywności,

Środki rzeczowe: wyposażenie sportowe szkoły.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Półkolonie realizowane są na przełomie lipca/sierpnia, rozliczenia wysyła się we wrześniu.

PROJEKT 5. – do realizacji w ramach obszaru WSPIERANIE RODZINY (poradnictwo specjalistyczne)

NAZWA PROJEKTU

POMOC PSYCHOLOGICZNA DLA OSÓB ZAGROŻONYCH NARKOMANIĄ, EKSPERYMENTUJĄCYCH Z NARKOTYKAMI I ICH RODZIN

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Poradnia Profilaktyki i Terapii „Monar”, ul. Przemysłowa 27, 64-100 Leszno.

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Poradnia Profilaktyki i Terapii „Monar”, ul. Przemysłowa 27, 64-100 Leszno.

CELE PROJEKTU

Ogólnym celem projektu jest zwiększenie dostępności i rozszerzenie oferty profesjonalnej pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem, eksperymentujących z narkotykami i ich rodzinom.

CELE SZCZEGÓLWE

- motywowanie do uczestnictwa w programie,
- promocja zachowań prozdrowotnych,
- zachowanie abstynencji narkotykowej,
- unikanie i rozwiązywanie sytuacji kryzysowych związanych z narkotykami,
- przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- realizacja oferty wsparcia dla rodzin i bliskich osób eksperymentujących z narkotykami,

- utrzymywanie pełnionych ról społecznych,
- diagnoza środowiska osób eksperymentujących z narkotykami.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Projekt adresowany jest do osób zagrożonych uzależnieniami, eksperymentujących z narkotykami, niewymagających leczenia oraz do rodzin osób z problemem narkotykowym.

ZAKRES PROJEKTU

- Kształtowanie właściwych, akceptowalnych społecznie postaw wobec narkotyków.
- Promocja zachowań prozdrowotnych.
- Zachowanie abstynencji narkotykowej.
- Unikanie i rozwiązywanie sytuacji kryzysowych związanych z narkotykami.
- Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.
- Realizacja oferty wsparcia dla rodzin i bliskich osób eksperymentujących z narkotykami,
- Utrzymywanie pełnionych ról społecznych przez osoby zagrożone,
- Lokalna diagnoza środowiska osób eksperymentujących z narkotykami.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

1. kuratorzy zawodowi Sądu Rodzinnego w Lesznie,
2. biuro do spraw uzależnień przy Urzędzie Miasta Leszna,
3. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lesznie.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA I FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

- Realizatorzy zadania: psycholog, psychiatra, pracownik socjalny, pedagog szkolny, 2 terapeutów,
- Lokal gotowy do pracy terapeutycznej – gabinet dla psychologa i psychiatry, 2 gabinety do terapii indywidualnej, gabinet do terapii grupowej, pokój do zajęć rozwojowych, aneks kuchenny, toaleta.
- Wyposażenie kuchni, łazienki, biura, stetoskop, ciśnieniomierz.

PROJEKT 6. – do realizacji w ramach obszaru WSPIERANIE RODZINY

NAZWA PROJEKTU

POMOC ŻYWNOŚCIOWA NAJUBOŻSZYM

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Siedziba Stowarzyszenia, gminy powiatu leszczyńskiego.

WNIOSKODAWCA PROJEKTU

Związek Stowarzyszeń Bank Żywności Leszno, ul. Wilkońskiego 36, 64-100 Leszno.

CEL PROJEKTU

- Przekazywanie żywności najuboższym poprzez stowarzyszenia i grupy nieformalne.
- Objęcie pomocą określonej grupy osób.
- Stała pomoc w celu zmniejszenia obszaru niedożywienia.

CELE SZCZEGÓLOWE

1. pozyskanie sponsorów rzeczowych i finansowych wspierających projekt – sponsorzy stali,
2. utworzenie i prowadzenie grup nieformalnych na terenach wiejskich – tam, gdzie nie ma organizacji,
3. współpraca z organizacjami na podstawie porozumień,
4. przekazywanie żywności 1 – 4 razy w miesiącu – program długofalowy.

BENEFICJENCI PROJEKTU

Osoby o najniższym statusie materialnym – podopieczni OPS-ów.

ZAKRES PROJEKTU

1. posiadanie odpowiedniej bazy (magazyny, chłodnia, zaplecze biurowe oraz socjalne),
2. posiadanie samochodu dostawczego,
3. stali sponsorzy,
4. organizowanie zbiórek żywności w sklepach,
5. pozyskanie środków finansowych,
6. comiesięczne odbiory i przekazywanie żywności.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

Jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, firmy.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO URUCHOMIENIA PROJEKTU

Projekt realizowany jest od 9 lat. Podstawą jego uruchomienia było posiadanie odpowiedniej bazy lokalowej i transportowej. Dodatkowo pozyskano stałych wolontariuszy i sponsorów.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO FUNKCJONOWANIA PROJEKTU

Koszty utrzymania lokalu – 1.500 zł/miesiąc.

Koszty transportu – ok. 1.800 zł/miesiąc.

Koszty utrzymania biura – 600 zł/miesiąc.

Środki czystości, opakowania – 200 zł/miesiąc.

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Projekt już funkcjonujący – długofalowy. Porozumienia o współpracy z organizacjami i gminami świadczą o potrzebie realizacji tego projektu.

PROGRAM 7. – do realizacji w ramach obszaru ROZWÓJ KADR SOCJALNYCH

NAZWA PROJEKTU

ROZWÓJ KADR SOCJALNYCH

MIEJSCE REALIZACJI PROJEKTU

Miasto i Gmina Osieczna.

WNOSKODAWCA PROJEKTU

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 64-113 Osieczna.

CEL PROJEKTU

Rozwój kadr socjalnych oraz wyłączenie świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej ze struktur tutejszego OPS-u.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROJEKTU

- Odciążenie pracowników socjalnych.
- Większa ilość czasu poświęcona podopiecznym i na prowadzenie pracy socjalnej.
- Stworzenie samodzielnej komórki zamiast świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej.
- Punkt usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Sukcesywny rozwój kadr socjalnych.

BENEFICJENCI PROJEKTU

- Podopieczni OPS-u – dążenie do ustawowego celu, czyli niesienia pomocy w usamodzielnianiu się podopiecznych, głównie poprzez prowadzenie pracy socjalnej.
- OPS – zwiększenie prestiżu i konieczności jego działania.
- Mieszkańcy miasta i gminy (większa dostępność do świadczeń z pomocy społecznej).
- Samorząd lokalny – prowadzenie przemyślanej polityki społecznej i finansowej poprzez zauważanie potrzeb osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.

ZAKRES PROJEKTU

1. sukcesywny rozwój kadr socjalnych (zatrudnienie księgowej),
2. rozbudowa OPS-u lub zmiana jego siedziby, ze zwróceniem uwagi na bariery architektoniczne,
3. kadra socjalna – zakwalifikowanie pracy do charakteru szczególnego i możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę po 30 latach w zawodzie, bez względu na wiek.

PARTNERZY REALIZUJĄCY PROJEKT

- Administracja rządowa i samorządowa;
- Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Instytucje publiczne, organizacje, stowarzyszenia.

ŚRODKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI PROJEKTU

Zakres projektu wiąże się z znacznymi kosztami, które trudno oszacować (zatrudnienie 2 pracowników socjalnych, księgowej, osoby zajmującej się punktem usług opiekuńczych, rozbudowa lub zmiana bazy lokalowej).

CZAS REALIZACJI PROJEKTU

Sukcesywny rozwój kadr socjalnych pozwoli na pozytywny odbiór działań OPS-u przez beneficjentów.

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.